

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Gdańsk, listopad 2015 r.

Rozdział 1 Wykaz skrótów	4
Rozdział 2 Podstawa prawna.....	5
Podrozdział 2.1. Podstawowe akty prawne i dokumenty regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach RPO WP	5
Podrozdział 2.2. Wykaz innych aktów prawnych na podstawie których zostały przygotowane Wytyczne	5
Rozdział 3 Słowniczek pojęć	8
Rozdział 4 Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie Wytycznych	14
Rozdział 5 Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów	15
Podrozdział 5.1. Zasięg geograficzny kwalifikowalności	15
Podrozdział 5.2. Ocena kwalifikowalności projektu.....	15
Podrozdział 5.3. Trwałość projektu	15
Rozdział 6 Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków dla EFRR i EFS	17
Podrozdział 6.1. Ramy czasowe kwalifikowalności	17
6.1.1. Ramy czasowe kwalifikowalności, a zwrot kwot zatrzymanych	18
Podrozdział 6.2. Ocena kwalifikowalności wydatku	18
Podrozdział 6.3 Wydatki niekwalifikowalne	19
Podrozdział 6.4. Zasada faktycznego poniesienia wydatku	21
Podrozdział 6.5. Kwalifikowalność wydatków w zakresie stosowania zamówień publicznych.	22
Podrozdział 6.6. Uprozczone metody rozliczania wydatków	23
6.6.1. Możliwe do stosowania uproszczone metody rozliczania wydatków	23
6.6.2. Weryfikacja wydatków rozliczanych w sposób uproszczony	24
Podrozdział 6.7. Zakaz podwójnego finansowania	25
Podrozdział 6.8. Cross-financing (zasada elastyczności).....	26
Podrozdział 6.9. Dochód wygenerowany podczas realizacji projektu (do czasu jego ukończenia)	27
Podrozdział 6.10. Wkład niepieniężny	27
Podrozdział 6.11. Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu	29
Podrozdział 6.12. Techniki finansowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.....	30
6.12.1. Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.....	30
6.12.2. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	32
6.12.3. Leasing i inne techniki finansowania niepowodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności	32
6.12.3.1. Inne techniki finansowania	34
Podrozdział 6.13. Podatek od towarów i usług oraz inne podatki i opłaty.....	34
Podrozdział 6.14. Kwalifikowalność działań informacyjno-promocyjnych	36
Podrozdział 6.15. Koszty pośrednie	37
Podrozdział 6.16. Koszty związane z angażowaniem personelu.....	37
6.16.1. Stosunek pracy	40
6.16.2. Stosunek cywilnoprawny	42
6.16.3. Osoby samozatrudnione	42
6.16.4. Inne formy angażowania personelu projektu	43
Podrozdział 6.17. Rozliczanie efektów projektu	43

Podrozdział 6.18. Projekty partnerskie	44
Podrozdział 6.19. Projekty grantowe	44
Rozdział 7 Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	45
Podrozdział 7.1. Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFRR	45
Podrozdział 7.2. Dokumentacja i prace niezbędne do przygotowania projektu	45
Podrozdział 7.3. Projekty generujące dochód po ukończeniu realizacji	46
Podrozdział 7.4. Zakup nieruchomości.....	48
7.4.1. Wydatki związane z zakupem nieruchomości.....	49
Podrozdział 7.5. Wydatki operacyjne.....	50
Podrozdział 7.6. Dokumentowanie wydatków	50
7.6.1. Przygotowanie dokumentów potwierdzających poniesione wydatki	52
Podrozdział 7.7. Kary umowne.....	53
Podrozdział 7.8. Roboty budowlane	53
Podrozdział 7.9. Wydatki związane z zarządzaniem i obsługą projektu	54
Podrozdział 7.10. Wynagrodzenia personelu bezpośredniego.....	54
Podrozdział 7.11. Koszty pośrednie	55
Podrozdział 7.12. Transakcje dokonywane w walutach obcych	55
7.12.1. Zasady wyceny	55
7.12.2. Rozliczenie faktur wyrażonych w walutach obcych płatnych w transzach.....	56
Podrozdział 7.13. Wydatki na promocję projektu.....	56
Rozdział 8 Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla	57
Europejskiego Funduszu Społecznego	57
Podrozdział 8.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFS.....	57
Podrozdział 8.3 Podstawowe zasady konstruowania budżetu projektu finansowanego ze środków EFS	59
Podrozdział 8.4 Koszty pośrednie w projektach finansowanych z EFS.....	60
Podrozdział 8.5 Zlecenie usług merytorycznych w projektach finansowanych ze środków EFS	62
Podrozdział 8.6 Pozostałe uproszczone metody rozliczania wydatków w projektach finansowanych ze środków EFS.....	62
8.6.1 Stawki jednostkowe	63
8.6.2 Kwoty ryczałtowe	63
Podrozdział 8.7 Cross-financing w projektach finansowanych ze środków EFS.....	64
Podrozdział 8.8 Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią w projektach finansowanych ze środków EFS.....	64
Podrozdział 8.9 Reguła proporcjonalności.....	65
Podrozdział 8.10 Dokumentowanie wydatków	65
Rozdział 9 Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w poszczególnych osiach priorytetowych, działaniach i poddziałaniach RPO WP 2014-2020.....	68

Rozdział 1 Wykaz skrótów

Użyte w niniejszych Wytycznych skróty oznaczają:

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
EFS	Europejski Fundusz Społeczny,
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
FIDIC	Międzynarodową Federację Inżynierów Konsultantów (fr. Federation Internationale Des Ingenieurs- Conseil),
FS	Fundusz Spójności
IZ RPO WP	Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020,
KE	Komisję Europejską,
KSR	Krajowe Standardy Rachunkowości,
MŚP	mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,
NUTS 2	poziom regionu (tj. województwa) określony w ramach Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS),
NUTS 3	poziom podregionu (tj. zgrupowania kilku powiatów) określony w ramach Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS),
RPO WP	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020,
SzOOP	Szczegółowy opis osi priorytetowych programu operacyjnego w rozumieniu art. 2 pkt 25 ustawy wdrożeniowej,
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
UE	Unię Europejską,
WE	Wspólnotę Europejską.

Rozdział 2 Podstawa prawna

Podrozdział 2.1. Podstawowe akty prawne i dokumenty regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach RPO WP

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020 (Dz.U. z 2014 poz. 1146, ze zm.), zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”, oraz pkt 7 rozdziału 4 Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 kwietnia 2015 r. w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (Nr MlIR/H 2014-2020/12(01)/04/2015/). Niniejsze Wytyczne są zgodne w szczególności z:

- 1) przepisami Rozdziału III *Kwalifikowalność wydatków i trwałość* w Tytule VII *Wsparcie finansowe z EFSI Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013* z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.) zwane dalej rozporządzeniem ogólnym,
- 2) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 str. 289) zwane dalej rozporządzeniem EFRR,
- 3) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470), zwane dalej rozporządzeniem EFS.

Podrozdział 2.2. Wykaz innych aktów prawnych na podstawie których zostały przygotowane Wytyczne

- 1) *Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.), zwana dalej „ustawą o rachunkowości”,
- 2) *Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług* (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, ze zm.), zwana dalej „ustawą o VAT”,
- 3) *Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych* (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 907, ze zm.), zwana dalej ustawą Pzp,
- 4) *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.), zwana dalej ustawą o finansach publicznych,
- 5) *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 613, ze zm.), zwana dalej Ordynacją podatkową,

- 6) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego* (Dz. U. z 2004 r. Nr 140, poz. 1481, ze zm.), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego”,
- 7) *Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 460, ze zm.), zwana dalej „ustawą o drogach publicznych”,
- 8) *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 782, ze zm.), zwana dalej „ustawą o gospodarce nieruchomościami”,
- 9) *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627, ze zm.), zwana dalej „ustawą o ochronie przyrody”,
- 10) *Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 139), zwana dalej „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków”,
- 11) *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, ze zm.), zwana dalej „ustawą Prawo ochrony środowiska”,
- 12) *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 121, ze zm.), zwana dalej „Kodeksem Cywilnym”,
- 13) *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1409, ze zm.), zwana dalej „ustawą Prawo budowlane”,
- 14) *Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego* (Dz. U. z 2012 r., poz. 462, ze zm.), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie zakresu i formy projektu budowlanego”,
- 15) *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, ze zm.), zwana dalej „ustawą o ochronie zabytków”,
- 16) *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym* (Dz. U. z 2004 r. Nr 130, poz. 1389), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie sporządzania kosztorysu inwestorskiego”,
- 17) *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 883, ze zm.), zwana dalej „ustawą o wyrobach budowlanych”,
- 18) *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1129), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie dokumentacji projektowej”,
- 19) *Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 687, ze zm.),
- 20) *Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz.1118, ze zm.),
- 21) *Ustawa z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 851, ze zm.),
- 22) *Ustawa z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych* (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361, ze zm.),
- 23) *Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r o swobodzie działalności gospodarczej* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 584, ze zm.), zwana dalej „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej”,

- 24) *Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 226, ze zm.),
- 25) *Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1502, ze zm.), zwana dalej Kodeksem pracy,
- 26) *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 710),
- 27) *Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych* (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121, ze zm.),
- 28) *Ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych* (Dz. U. z 2003 r. Nr 166, poz. 1608, ze zm.),
- 29) *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej* (Dz.U. z 2013r., poz. 167),
- 30) *Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1182, ze zm.),
- 31) *Ustawa z dnia z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.),
- 32) *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 149, ze zm.),
- 33) *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 163, ze zm.),
- 34) *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 332, ze zm.),
- 35) *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 382, ze zm.),
- 36) *Ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym* (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 573),
- 37) *Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego* (t.j. Dz. U. 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
- 38) *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym* (t.j. Dz. U. 2011 r. Nr 43, poz. 225, ze zm.).

Rozdział 3 Słowniczek pojęć

Użyte w *Wytycznych* określenia oznaczają:

Beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 oraz w art. 63 rozporządzenia ogólnego; ilekroć w *Wytycznych* jest mowa o beneficjencie, chodzi również o partnera i podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu, chyba, że z treści wynika, że chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie.

Budowa – wykonanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego.

Chmura obliczeniowa (ang. Cloud computing) – model umożliwiający powszechny, wygodny, udzielany na żądanie dostęp za pośrednictwem sieci do wspólnej puli możliwych do konfiguracji zasobów przetwarzania (np. sieci, serwerów, przestrzeni przechowywania, aplikacji i usług), które można szybko dostarczyć i uwolnić przy minimalnym wysiłku zarządzania lub działań dostawcy usługi¹.

Cross-financing – tzw. zasada elastyczności, o której mowa w art. 98 rozporządzenia ogólnego, polegającej na możliwości finansowania działań w sposób komplementarny ze środków EFRR i EFS, w przypadku, gdy dane działanie z jednego funduszu objęte jest zakresem pomocy drugiego funduszu.

Dochód² wygenerowany podczas realizacji projektu – zgodnie z art. 65 ust 8 rozporządzenia ogólnego dochód, który nie został wzięty pod uwagę w czasie zatwierdzania projektu, wygenerowany wyłącznie podczas jego wdrażania, nie później niż w momencie złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność końcową.

Dochód wygenerowany po zakończeniu projektu – dochód w rozumieniu art. 61 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, tj. wpływy środków pieniężnych z bezpośrednich wpłat dokonywanych przez użytkowników za towary lub usługi zapewniane przez daną operację, jak np. opłaty ponoszone bezpośrednio przez użytkowników za użytkowanie infrastruktury, sprzedaż lub dzierżawę gruntu lub budynków lub opłaty za usługi, pomniejszone o wszelkie koszty operacyjne i koszty odtworzenia wyposażenia krótkotrwałego poniesione w okresie odniesienia. Zalicza się do niego także oszczędności kosztów działalności (operacyjnych) osiągnięte przez operację, chyba że są skompensowane równoważnym zmniejszeniem dotacji na działalność³.

Dofinansowanie – współfinansowanie UE lub współfinansowanie krajowe z budżetu państwa.

¹ Definicja przyjęta przez Krajowy Instytut Norm i Technologii Stanów Zjednoczonych (NIST)-
<http://www.nist.gov/>.

² Definicje dochodu wynikające z rozporządzenia ogólnego są inne niż definicje dochodu wynikające z krajowych przepisów o rachunkowości czy przepisów podatkowych.

³ W związku z faktem, że art. 61 ust. 1 rozporządzenia ogólnego definiuje projekty generujące dochód, dochód w tym ujęciu będzie występował jedynie w fazie operacyjnej projektu.

Duży projekt – projekt w rozumieniu art. 100 rozporządzenia ogólnego.

Fundusze EFSI – wspólne określenie dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

Fundusze strukturalne – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny.

Instytucja Zarządzająca – Zarząd Województwa Pomorskiego, którego obsługę w zakresie realizacji RPO WP zapewnia Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego poprzez właściwe departamenty.

Komunikat Komisji – komunikat wyjaśniający Komisji Europejskiej, dotyczący prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (Dz. Urz. UE C 179 z 1 sierpnia 2006, str. 2).

Lokal użytkowy – jedno pomieszczenie lub zespół pomieszczeń, wydzielone stałymi przegrodami budowlanymi, niebędące mieszkaniem, pomieszczeniem technicznym albo pomieszczeniem gospodarczym.

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwo – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego rodzaje pomocy zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26 czerwca 2014 r., str. 1).

Nieprawidłowość – poprzez nieprawidłowość należy rozumieć nieprawidłowość, o której mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego, tj. każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy polityki spójności, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Nieruchomość – zgodnie z art. 46 ust. 1 Kodeksu Cywilnego „nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności”.

Odbiorca ostateczny – grupę docelową projektów finansowanych z EFRR (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej), która będzie korzystała z działań realizowanych w ramach RPO WP.

Osoba samozatrudniona – osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, która jest beneficjentem i jednocześnie stanowi personel projektu.

Partner – podmiot w rozumieniu art. 33 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, który jest wymieniony w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, realizujący wspólnie z beneficjentem (i

ewentualnie innymi partnerami) projekt na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie i porozumieniu albo umowie o partnerstwie i wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe. Zgodnie z *Wytycznymi* jest to podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków na równi z beneficjentem, chyba że z treści *Wytycznych* wynika, że chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie.

Personel projektu – osoby zaangażowane do realizacji zadań lub czynności w ramach projektu, które wykonują je osobiście, tj. w szczególności osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy albo wykonujące zadania lub czynności w ramach projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, osoby samozatrudnione w rozumieniu sekcji 6.16.3 *Wytycznych*, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby współpracujące w rozumieniu art. 13 pkt. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wolontariuszy wykonujące świadczenia na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

Pomoc de minimis – pomoc zgodna z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 str. 1) oraz z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 114 z 26.04.2012 r, str.8).

Pomoc ad hoc - pomoc zgodną z *Wytycznymi KE w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020* (2013/C 209/01), pomoc udzieloną poza programem pomocowym.

Program pomocowy akt normatywny spełniający przesłanki, o których mowa w art.1 lit. d rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (DZ. UZR. UE L 83 z 27 marca 1999 r., str. 1) tj. każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz akt na podstawie którego można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości.

Projekt – (w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej) należy przez to rozumieć przedsięwzięcie, zmierzające do osiągnięcia założonego celu, określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia lub objęte współfinansowaniem UE jednego funduszy strukturalnych w ramach Programu.

Projekt partnerski – projekt w rozumieniu art. 33 ustawy wdrożeniowej.

Przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego.

Przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką licząc od strony budynku (rys. 1 w załączniku), a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej (rys. 2 w załączniku).

Remont – wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.

Roboty budowlane – budowa, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Środki trwałe – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, z zastrzeżeniem inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 17 tej ustawy, rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki organizacyjnej; zalicza się do nich w szczególności: nieruchomości – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budynki i budowle, a także będące odrębną własności lokale, spółdzielcze prawo własnościowe do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych, inwentarz żywy.

Taryfikator – warunki obniżania wartości korekt finansowych oraz wartości wydatków poniesionych nieprawidłowo określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (do czasu wejścia w życie rozporządzenia obowiązują wskaźniki procentowe do obliczania wysokości korekt finansowych dla zamówień publicznych, określone w tabelach załączonych do „Wytycznych dotyczących udzielania zamówień publicznych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”, stanowiących załącznik nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*).

Uczestnik projektu – zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, osoba fizyczna lub podmiot bezpośrednio korzystający z interwencji EFS.

Umowa o dofinansowanie – decyzję, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy wdrożeniowej, tj. decyzję podjętą przez jednostkę sektora finansów publicznych, która stanowi podstawę do dofinansowania projektu, w przypadku gdy jednostka ta jest jednocześnie wnioskodawcą lub umowę, o której mowa w art. 2 pkt 26 ustawy wdrożeniowej - tj.:

- i. umowę zawartą między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania, zawierającą co najmniej elementy, o których mowa w art. 206 ust. 2 UFP
- ii. porozumienie, o którym mowa w art. 206 ust. 5 UFP, zawarte między właściwą instytucją a wnioskodawcą, będącym państwową jednostką budżetową, którego projekt został wybrany do dofinansowania.

Umowa o partnerstwie – umowę lub porozumienie, o których mowa w art. 33 ust. 5 ustawy wdrożeniowej, określające w szczególności: przedmiot porozumienia albo umowy, prawa i obowiązki stron, zakres i form udziału poszczególnych partnerów w projekcie, partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu, sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów, sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązania się stron z porozumienia lub umowy.

Wartości niematerialne i prawne – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości, z zastrzeżeniem inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 17 tej ustawy, nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, *know-how*; w przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do użytkowania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o rachunkowości⁴.

Wkład własny - środki finansowe lub wkład niepieniężny zabezpieczony przez beneficjenta, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i nie zostaną przekazane beneficjentowi w formie dofinansowania (czyli różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych, a kwotą dofinansowania przekazaną beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu)⁵.

Wnioskodawca - zgodnie z definicją w art. 2 pkt 28 ustawy wdrożeniowej, podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu.

Wydatek kwalifikowalny – wydatek lub koszt poniesiony w związku z realizacją projektu w ramach RPO WP, zgodnie z zasadami obowiązującymi w *Wytycznych*, który kwalifikuje się do refundacji lub rozliczenia – (w przypadku systemu zaliczkowego) ze środków przeznaczonych na realizację RPO WP w trybie określonym w umowie o dofinansowanie projektu.

Wydatek niekwalifikowalny – każdy wydatek lub koszt poniesiony, który nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

Wykonawca – osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która oferuje określone produkty lub usługi na rynku lub zawarła umowę w sprawie realizacji zamówienia publicznego będącego efektem działań podjętych przez zamawiającego w projekcie realizowanym w ramach RPO WP.

⁴ W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do użytkowania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o rachunkowości. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych.

⁵ Stopa dofinansowania dla projektu rozumiana jako % dofinansowania wydatków kwalifikowalnych.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa – zgodnie z art. 2 pkt 30 ustawy wdrożeniowej, środki budżetu państwa nie pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wypłacone na rzecz beneficjenta, albo wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu, z wyłączeniem środków o których mowa w art. 5 ust 3 pkt 4 lit. b tiret drugi ustawy o finansach publicznych.

Współfinansowanie UE – zgodnie z art. 2 pkt 31 ustawy wdrożeniowej, środki pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz podlegające refundacji przez Komisję Europejską środki budżetu państwa wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu.

Wyposażenie (w ujęciu projektu) – rzeczowe składniki majątku trwale związane z projektem, zaliczone do środków trwałych i wprowadzone do ewidencji środków trwałych, niezbędne do realizacji celu projektu.

Zakończenie realizacji projektu – w przypadku EFRR należy przez to rozumieć datę faktycznego ukończenia lub zrealizowania w pełni projektu, oznaczającą dokonanie przez beneficjenta wszelkich powiązanych płatności w odniesieniu do tego projektu. W przypadku EFS data określona we wniosku o dofinansowanie.

Zamówienie publiczne – pisemna umowa odpłatna, zawarta pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w projekcie realizowanym w ramach RPO WP, przy czym dotyczy to zarówno umów o udzielenie zamówień publicznych zgodnie z ustawą PZP jak i umów dotyczących zamówień udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Zamówienia sektorowe – zamówienia publiczne w rozumieniu art. 132 ust. 1 ustawy Pzp.

Zatwierdzony wniosek o dofinansowanie – wniosek spełniający kryteria wyboru projektów, przyjęty do realizacji, umieszczony na liście ocenionych projektów zatwierdzonej przez IZ RPO WP, a w przypadku przeprowadzania procesu negocjacji w odniesieniu do danego projektu- zatwierdzona wersja wniosku po negocjacjach. W przypadku zmian dokonanych w projekcie dokonanych w trakcie jego realizacji – ostatnia aktualna wersja wniosku zmieniona i zatwierdzona na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.

Rozdział 4 Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie Wytycznych

- 1) *Wytyczne* mają zastosowanie do wydatków ponoszonych zarówno w ramach współfinansowania krajowego (w tym wkładu własnego), jak i ze środków unijnych w ramach realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach RPO WP.
- 2) *Wytyczne* nie mają zastosowania do wydatków ponoszonych przez uczestników projektów i ostatecznych odbiorców, z zastrzeżeniem podrozdziału 6.20.
- 3) W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej – w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 93, art. 106 ust. 2, art. 107 ust. 2 i 3) za kwalifikowalne uznaje się tylko te wydatki, które spełniają łącznie warunki określone w *Wytycznych* i warunki wynikające z odpowiednich regulacji w zakresie pomocy publicznej⁶, przyjętych na poziomie unijnym lub krajowym. Do celów *Wytycznych* uznaje się, że pomoc publiczna obejmuje także pomoc *de minimis*.
- 4) Zgodnie z zapisami art. 2 pkt 32 ustawy wdrożeniowej, IZ RPO WP/IP w umowie o dofinansowanie/decyzji o dofinansowaniu projektu zobowiąże beneficjenta do stosowania zapisów *Wytycznych*.
- 5) Do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu poniesienia wydatku, z zastrzeżeniem pkt 7 i 8.
- 6) Do oceny prawidłowości wszystkich umów zawartych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy. Wszczęcie postępowania jest tożsame z publikacją ogłoszenia o wszczęciu postępowania, lub zamiarze udzielenia zamówienia publicznego, o których mowa w załączniku nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020* lub o prowadzonym naborze pracowników na podstawie stosunku pracy, pod warunkiem że beneficjent udokumentuje publikację ogłoszenia o wszczęciu postępowania.
- 7) W przypadku, gdy ogłoszona w trakcie realizacji projektu (po podpisaniu umowy o dofinansowanie) wersja *Wytycznych* wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla beneficjenta, warunki ewentualnego ich stosowania w odniesieniu do wydatków poniesionych przed dniem stosowania nowej wersji *Wytycznych* określa umowa o dofinansowanie. Powyższe rozwiązanie dotyczy jedynie projektów finansowanych z EFRR.
- 8) Zmiana *Wytycznych* nie powoduje konieczności aktualizacji zatwierdzonych wniosków o dofinansowanie.
- 9) Każdy zainteresowany podmiot, który zobowiązał się do stosowania *Wytycznych* może zwrócić się na piśmie z prośbą o dokonanie indywidualnej interpretacji *Wytycznych* w zakresie kwalifikowania wydatków obowiązujących w ramach RPO WP do konkretnego stanu faktycznego. W pierwszej kolejności pytania należy kierować do właściwej instytucji, będącej stroną umowy. W przypadku wątpliwości dotyczącej rozstrzygnięcia danej kwestii, przed udzieleniem odpowiedzi instytucja ta winna zwrócić się do IZ RPO WP. W sytuacji, gdy zainteresowany podmiot nie zgadza się z interpretacją wydana przez IP i odmówiła ona skierowania pytania do IZ RPO WP, może on zwrócić się bezpośrednio do IZ RPO WP. W takiej sytuacji IZ RPO WP informuje IP o zaistniałym fakcie, a następnie przekazuje jej do wiadomości udzieloną odpowiedź.

⁶ Szczegółowe informacje o Działaniach i Poddziałaniach objętych pomocą publiczną i jej rodzajem znajdują się w SzOOP.

Rozdział 5 Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów

Podrozdział 5.1. Zasięg geograficzny kwalifikowalności

Projekt współfinansowany z EFRR i EFS w ramach RPO WP powinien być realizowany w granicach administracyjnych województwa pomorskiego. Szczegółowe warunki dotyczące zasięgu geograficznego kwalifikowalności zostały określone w Podrozdziale 7.1 i 8.1 *Wytycznych*.

Podrozdział 5.2. Ocena kwalifikowalności projektu

- 1) Ocena kwalifikowalności projektu następuje na etapie oceny wniosku o dofinansowanie i polega na sprawdzeniu, czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot współfinansowania w ramach RPO WP.
- 2) Projekt kwalifikuje się do współfinansowania, jeżeli łącznie spełnia co najmniej następujące warunki:
 - a) został złożony przez wnioskodawcę uprawnionego lub osobę uprawnioną w imieniu wnioskodawcy do złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach danej osi priorytetowej, działania lub poddziałania,
 - b) jest zgodny z RPO WP oraz SzOOP i regulaminem konkursu lub dokumentacją dotyczącą naboru projektów pozakonkursowych,
 - c) przyczynia się do realizacji szczegółowych celów danej osi priorytetowej, działania lub poddziałania,
 - d) jest zgodny z horyzontalnymi politykami Unii Europejskiej określonymi w rozporządzeniu ogólnym,
 - e) spełnia kryteria wyboru obowiązujące w danym konkursie lub kryteria obowiązujące dla projektów pozakonkursowych, zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPO WP.
- 3) Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do współfinansowania w ramach RPO WP nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne.
- 4) W przypadku, gdy dofinansowanie w ramach projektu stanowi pomoc publiczną ocena kwalifikowalności projektu uwzględnia także przepisy obowiązujące wnioskodawcę w przedmiotowym zakresie.

Podrozdział 5.3. Trwałość projektu

- 1) Zachowanie trwałości projektu obowiązuje w odniesieniu do współfinansowanej w ramach projektu infrastruktury⁷ lub inwestycji produkcyjnych.
- 2) Zgodnie z postanowieniami art. 71 rozporządzenia ogólnego trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych musi być zachowana przez okres 5 lat (3 lata w przypadku MŚP – w odniesieniu do projektów z którymi związany jest wymóg utrzymania inwestycji lub miejsc pracy) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt. 7, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielenie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.

⁷ Infrastrukturę na potrzeby tego postanowienia należy interpretować jako środki trwałe zdefiniowane w pkt. 1 rozdziału 3 *Wytycznych*, z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów finansowanych ze środków EFS- w rozumieniu podrozdziału 8.7 *Wytycznych*

- 3) Za datę płatności końcowej, o której mowa w pkt 2, uznaje się:
 - a) datę przelewu na rachunek bankowy beneficjenta –w przypadku, gdy w ramach rozliczenia wniosku o płatność końcową beneficjentowi przekazywane są środki,
 - b) datę zatwierdzenia wniosku o płatność końcową -w pozostałych przypadkach.
- 4) W przypadku projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych nie dotyczących inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych, zachowanie trwałości oznacza utrzymanie inwestycji lub miejsc pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej.
- 5) Stwierdzenie naruszenie zasady trwałości oznacza konieczność zwrotu środków otrzymanych na realizację projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości – w trybie określonym w art. 207 ustawy o finansach publicznych, chyba że przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej stanowią inaczej.
- 6) Naruszenie zasady trwałości następuje w sytuacji wystąpienia w okresie trwałości co najmniej jednej z poniższych przesłanek:
 - a) zaprzestano działalności produkcyjnej lub ją relokowano poza obszar wsparcia RPO WP,
 - b) nastąpiła zmiana własności (rozumiana jako rozporządzenie prawem własności) elementu współfinansowanej infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,
 - c) nastąpiła istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.
- 7) Naruszeniem zasady trwałości jest również w przypadku (w odniesieniu do inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych) przeniesienia w okresie 10 lat⁸ od płatności końcowej działalności produkcyjnej poza obszar UE. Przedmiotowego warunku nie stosuje się do MŚP.
- 8) Zasada trwałości nie ma zastosowania w przypadku instrumentów finansowych, a także w sytuacji gdy beneficjent zaprzestał działalności z powodu ogłoszenia upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa, w rozumieniu przepisów art. 71 rozporządzenia ogólnego.
- 9) W przypadku zaprzestania prowadzenia działalności przez beneficjenta, IP/IZ RPO WP sprawdza, czy w odniesieniu do tego beneficjenta ogłoszona została upadłość. Brak ogłoszenia upadłości (z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w art. 13 ust 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r, - Prawo upadłościowe i naprawcze) wobec beneficjenta, który zaprzestał prowadzenia działalności, oznacza naruszenie zasady trwałości.
- 10) W sytuacji, gdy wobec beneficjenta ogłoszona została upadłość IP/IZ RPO WP – wykorzystując dostępne jej środki, przeprowadza weryfikację służącą ocenie, czy w danym przypadku występują przesłanki wskazujące, że upadłość mogła być skutkiem oszukańczego bankructwa. W przypadku zaistnienia podejrzenia, że upadłość beneficjenta mogła mieć charakter oszukańcza IP/IZ RPO WP składa zawiadomienie o możliwości popełnienia czynu zabronionego w trybie art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego.
- 11) Oszukańcze bankructwo potwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu oznacza naruszenie zasady trwałości.

⁸ W przypadku wystąpienia pomocy publicznej okres ten regulują właściwe przepisy odnoszące się do przedmiotowej kwestii.

Rozdział 6 Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków dla EFRR i EFS

Podrozdział 6.1. Ramy czasowe kwalifikowalności

- 1) Z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest 1 stycznia 2014 r. W przypadku projektów rozpoczętych przed początkową datą kwalifikowalności wydatków do współfinansowania kwalifikują się jedynie wydatki poniesione od tej daty. Wydatki poniesione wcześniej nie stanowią wydatku kwalifikowalnego.
- 2) Końcową datą kwalifikowalności jest 30 czerwca 2023 roku.
- 3) Do współfinansowania ze środków UE nie można przedłożyć projektu, który został fizycznie ukończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni zrealizowany (w przypadku dostaw i usług) przed przedłożeniem IZ RPO WP/IP wniosku o dofinansowanie w ramach RPO WP, niezależnie od tego, czy wszystkie powiązane płatności zostały przez beneficjenta dokonane - z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej. Przez projekt ukończony/zrealizowany należy rozumieć projekt, dla którego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie, nastąpił odbiór ostatecznych robót, dostaw lub usług.
- 4) Okres kwalifikowalności wydatków w ramach danego projektu określony jest w umowie o dofinansowanie, przy czym okres ten nie może wykraczać poza daty graniczne określone w pkt 1) i 2).
- 5) Okres kwalifikowalności wydatków w ramach projektu może przypadać na okres przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, jednak nie wcześniej niż wskazuje data określona w punkcie 1. IP/IZ RPO WP może ograniczyć możliwość kwalifikowania wydatków przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, przy czym ma obowiązek poinformowania o tym odpowiednio wcześniej (np. w regulaminie konkursu).
- 6) Początkowa i końcowa data kwalifikowalności wydatków określona w umowie o dofinansowanie może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku na pisemny wniosek beneficjenta, za zgodą IZ RPO WP/IP na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie, z zastrzeżeniem, że data początkowa nie będzie wcześniejsza niż określona w punkcie 1) a data końcowa nie będzie późniejsza niż data określona w pkt 2.
- 7) W przypadku projektów objętych pomocą publiczną na podstawie programu pomocowego lub poza programem pomocowym obowiązują ramy czasowe określone odpowiednio w tym programie pomocowym lub w akcie przyznającym tą pomoc.
- 8) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS, możliwe jest ponoszenie wydatków po okresie kwalifikowalności wydatków określonym w umowie o dofinansowanie, pod warunkiem, że wydatki te odnoszą się do okresu kwalifikowalności projektu, zostaną poniesione do 30 czerwca 2023 r. oraz zostaną uwzględnione we wniosku o płatność końcową. W takim przypadku wydatki te mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności określone w *Wytycznych*⁹.

⁹ Przykładem wydatków ponoszonych najczęściej w oparciu o przedmiotowe postanowienie są składki odprowadzone przez beneficjenta pracodawcę na ZUS, z tytułu wynagrodzeń współfinansowanych na końcowym etapie realizacji projektu.

- 9) Wydatki poniesione przed podpisaniem umowy o dofinansowanie mogą zostać uznane za kwalifikowane wyłącznie w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności określonych *Wytycznych* i umowie o dofinansowanie.

6.1.1. Ramy czasowe kwalifikowalności, a zwrot kwot zatrzymanych¹⁰

- 1) W przypadku, gdy umowa między beneficjentem a podmiotem wykonującym na jego rzecz roboty budowlane/dostawy/usługi przewiduje ustanowienie zabezpieczenia w formie tzw. kwoty zatrzymanej, może zdarzyć się, że termin wypłaty kwoty zatrzymanej przekroczy termin końcowej daty ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonej w umowie o dofinansowanie. W takiej sytuacji, aby wydatek stanowiący wypłatę kwoty zatrzymanej na rzecz wykonawcy mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowalny, termin realizacji projektu powinien zostać tak określony, aby w okresie kwalifikowalności wydatków dla projektu uwzględniony był okres gwarancyjny, po upływie którego następuje wypłata kwoty zatrzymanej i by wypłata kwoty zatrzymanej nastąpiła przed upływem końcowego terminu ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonego w umowie o dofinansowanie.
- 2) W celu przyspieszenia terminu zwrotu kwoty zatrzymanej można dopuścić m.in. posłużenie się przez wykonawcę gwarancją instytucji finansowej. W takim przypadku wykonawca uzyskuje zwrot kwoty zatrzymanej (która w innym wypadku mogłaby zostać wypłacona np. dopiero po dwóch latach) w zamian za przedstawienie gwarancji instytucji finansowej na tę kwotę. Kwota zatrzymana, która została wypłacona wykonawcy, stanowi wydatek faktycznie poniesiony, może być zatem uznana za wydatek kwalifikowalny.
- 3) Zwrot kwoty zatrzymanej (faktyczne poniesienie wydatku) po upływie okresu kwalifikowalności wydatków w projekcie nie stanowi wydatku kwalifikowalnego.

Podrozdział 6.2. Ocena kwalifikowalności wydatku

- 1) Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i prawa krajowego, umową o dofinansowanie i *Wytycznymi* oraz innymi dokumentami, do których stosowania beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie.
- 2) Ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie beneficjenta. Niemniej, na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu dokonywana jest wstępna ocena kwalifikowalności planowanych wydatków. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu zostaną poświadczane, zrefundowane lub

¹⁰ Kwota zatrzymana to jeden z rodzajów zabezpieczenia realizowanej umowy polegający na wniesieniu przez wykonawcę/dostawcę/usługodawcę określonej kwoty pieniężnej na okres realizacji umowy albo przez zatrzymanie przez beneficjenta części kwoty należnej wykonawcy z każdej wystawionej przez niego faktury. Przykładowo beneficjent może zatrzymywać 5-10% płatności z kolejnych faktur, a zatrzymaną kwotę zwróci w chwili zakończenia kontraktu i końcowego odbioru robót/towarów/usług od wykonawcy. Beneficjent może zwrócić tylko część zatrzymanej kaucji gwarancyjnej, np. 50%, a pozostałą kwotę zatrzymać na zabezpieczenie usunięcia w terminie wad i usterek do czasu wydania dokumentu odbioru ostatecznego, tj. np. na okres udzielonej rękojmi lub roku od daty końcowego odbioru. Zawierane umowy często przewidują możliwość zmiany zatrzymanych kwot (gotówki) na gwarancję bankową lub inną formę zabezpieczenia.

rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego¹¹). Ocena kwalifikowalności wydatków prowadzona jest także po zakończeniu projektu w zakresie obowiązków nałożonych na beneficjenta umową o dofinansowanie oraz wynikających z przepisów prawa.

- 3) Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:
 - a) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie, z zastrzeżeniem podrozdziału 6.1,
 - b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego, w tym przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej, jeśli mają zastosowanie,
 - c) jest zgodny z RPO WP i SzOOP,
 - d) został uwzględniony w budżecie projektu z zastrzeżeniem pkt 12 i 13 rozdziału 8.3. *Wytycznych* lub - w przypadku projektów finansowanych z EFRR – w zakresie rzeczowym projektu zawartym we wniosku o dofinansowanie,
 - e) został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie,
 - f) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu,
 - g) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, z uwzględnieniem pkt 4 i 5,
 - h) został należycie udokumentowany, zgodnie z wymogami w tym zakresie określonymi w *Wytycznych*,
 - i) został wykazany we wniosku o płatność zgodnie z *Wytycznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*,
 - j) dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych oraz zaliczek dla wykonawców poniesionych, z zastrzeżeniem pkt. 4 podrozdziału 6.4,
 - k) jest zgodny z innymi warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określonymi w *Wytycznych* lub w regulaminie konkursu lub dokumentacji dotyczącej naboru projektów pozakonkursowych.
- 4) W przypadku wydatków o wartości od 20 tys PLN netto do 50 tys. PLN netto włącznie, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), oraz w przypadku zamówień publicznych, dla których nie stosuje się procedur wyboru wykonawcy, o których mowa w załączniku nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*, istnieje obowiązek dokonania i udokumentowania rozeznania rynku co najmniej poprzez upublicznienie zapytania ofertowego na stronie beneficjenta lub innej powszechnie dostępnej stronie przeznaczonej do umieszczania zapytań ofertowych w celu wybrania najkorzystniejszej oferty.
- 5) IZ RPO WP może określić wymagania dotyczące standardu oraz cen rynkowych najczęściej finansowanych towarów i usług w ramach RPO WP w regulaminie konkursu lub dokumentacji dotyczącej naboru projektów pozakonkursowych.

Podrozdział 6.3 Wydatki niekwalifikowalne

- 1) Następujące kategorie wydatków stanowią wydatki niekwalifikowalne:
 - a) prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut,
 - b) odsetki od zadłużenia,
 - c) koszty pożyczki lub kredytu, zaciągniętego na prefinansowanie dotacji,
 - d) kary i grzywny,

¹¹ Punktem wyjścia dla weryfikacji kwalifikowalności wydatków na etapie realizacji projektu jest zatwierdzony wniosek o dofinansowanie.

- e) świadczenia realizowane ze środków ZFŚS,
 - f) odpisy dokonywane na ZFŚS w projektach realizowanych ze środków Pomocy Technicznej,
 - g) rozliczenie notą obciążeniową zakupu rzeczy będącej własnością beneficjenta lub prawa przysługującego beneficjentowi¹²,
 - h) wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawny (PFRON),
 - i) wydatki poniesione na funkcjonowanie komisji rozjemczych, wydatki związane ze sprawami sądowymi (w tym wydatki związane z przygotowaniem i obsługą prawną spraw sądowych) oraz koszty realizacji ewentualnych orzeczeń wydanych przez sąd bądź komisje rozjemcze, z wyjątkiem:
 - i. wydatków wynikających z zastosowania mechanizmu waloryzacji ceny,
 - ii. wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonanego drodze porozumienia, ugody sądowej oraz orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357¹ Kodeksu Cywilnego,
 - iii. wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia ryczałtowego na mocy wyroku sądu, o którym mowa w art.632 § 2 Kodeksu Cywilnego.
- Zwiększenie wynagrodzenia, o którym mowa w pkt. i, ii, iii nie powoduje automatycznego zwiększenia kwoty dofinansowanie przyznanego w umowie o dofinansowanie.
- j) wydatek poniesiony na zakup używanego środka trwałego, który był w ciągu 7 lat wstecz od daty zakupu (w przypadku nieruchomości 10 lat) współfinansowany ze środków unijnych lub z dotacji krajowych¹³,
 - k) podatek VAT, który **może** zostać odzyskany na podstawie przepisów krajowych tj. ustawy o VAT oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
 - l) wydatek poniesiony na zakup nieruchomości przekraczający 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu¹⁴ w projektach współfinansowanych w ramach EFRR, w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%,
 - m) zakup lokali mieszkalnych,
 - n) inne niż część kapitałowa raty leasingowej wydatki związane z umową leasingu,
 - o) transakcje dokonane w gotówce, których wartość przekracza równowartość 15 000 EUR przeliczonych według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiące poprzedzającego miesiąc w którym dokonano transakcji - bez względu na liczbę wynikających z danej transakcji płatności) w związku z obowiązkiem zawartym w art. 22 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,
 - p) wydatki związane z czynnością techniczną polegającą na wypełnieniu formularza wniosku o dofinansowanie projektu w przypadku wszystkich projektów, wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów,
 - q) premia dla współautora wniosku o dofinansowanie opracowującego np. studium wykonalności, naliczana jako procent wnioskowanej/uzyskanej kwoty dofinansowanie i wypłacana przez beneficjenta (ang. success fee),
 - r) w przypadku projektów współfinansowanych z EFS – wydatki związane z zakupem nieruchomości oraz infrastruktury oraz z dostosowaniem lub adaptacją budynków i

¹² Taki środek trwały może być uwzględniony jako wkład niepieniężny w projekcie.

¹³ 7 lub 10 lat liczone jest w miesiącach kalendarzowych od daty nabycia (np. 7 lat od dnia 9 listopada 2014 r. to okres od tej daty do 9 listopada 2007 r.).

¹⁴ Metodologia wyliczenia koszty kwalifikowalnego została przedstawiona w załączniku nr 2 do *Wytycznych*.

pomieszczeń, za wyjątkiem wydatków ponoszonych zgodnie z zasadą elastyczności, o której mowa w podrozdziale 8.7,

- s) zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenia EFRR w przypadku projektów współfinansowanych z EFRR – wydatki na rzecz:
 - i. likwidacji ani budowy elektrowni jądrowych,
 - ii. inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz. U. L 275 z 25.10.2003),
 - iii. wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych,
 - iv. beneficjentów będących przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej,
 - v. inwestycji w infrastrukturę portów lotniczych, chyba że są one związane z ochroną środowiska lub towarzyszą im inwestycje niezbędne do łagodzenia lub ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
- 2) Do współfinansowania nie kwalifikują się wydatki niezgodne z *Wytycznymi*.
- 3) Wydatki uznane za niekwalifikowalne, a związane z realizacją projektu ponosi beneficjent jako strona umowy o dofinansowanie projektu.

Podrozdział 6.4. Zasada faktycznego poniesienia wydatku¹⁵

- 1) Do współfinansowania kwalifikuje się wydatek, który został faktycznie poniesiony przez beneficjenta.
- 2) Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta. Wyjątki od powyższej reguły stanowią:
 - a) wkład niepieniężny, o których mowa w podrozdziale 6.10 *Wytycznych*,
 - b) wkład w postaci dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników danego projektu w ramach projektów współfinansowanych z EFS,
 - c) koszty amortyzacji,
 - d) rozliczenia dokonywane na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej, z wyjątkiem sytuacji o której mowa w podrozdziale 6.3 pkt 1 lit. f, po uzgodnieniu z właściwą instytucją będącą stroną umowy, a w przypadku projektów finansowanych z EFS – o ile jest to wskazane w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie,
 - e) potrącenia, o których mowa w art. 498 Kodeksu Cywilnego,
 - f) udzielanie promesy premii technologicznej w rozumieniu ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej,
 - g) złożenie depozytu sądowego przez beneficjenta w związku z realizacją projektu.
- 3) Wydatek kwalifikowalny polegający na wniesieniu wkładu niepieniężnego uważa się za poniesiony, jeżeli wkład zostanie faktycznie wniesiony, tj. istnieje udokumentowane potwierdzenie jego wykorzystania w ramach projektu.

¹⁵ Warunki i procedury określone w niniejszym podrozdziale nie dotyczą wydatków rozliczanych metodami uproszczonymi, o których mowa w podrozdziale 6.6.

- 4) Za kwalifikowalne mogą być uznane zaliczki (na określony cel) wypłacone na rzecz wykonawcy, jeżeli zostały wypłacone zgodnie z postanowieniami umowy zawartej pomiędzy beneficjentem a wykonawcą, przy czym, jeżeli umowa została zawarta na podstawie ustawy Pzp, zastosowanie ma art. 151 tej ustawy.¹⁶
- 5) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura, inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej lub – w przypadku wkładu niepieniężnego – dokumenty, o których mowa w podrozdziale 6.10 wraz z odpowiednim dokumentem potwierdzającym dokonanie płatności.
- 6) Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:
 - a) w przypadku wydatków pieniężnych:
 - i. dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego beneficjenta, tj. datę księgowania operacji,
 - ii. dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu,
 - iii. dokonanych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności,
 - b) w przypadku wkładu niepieniężnego – datę faktycznego wniesienia wkładu (np. datę pierwszego wykorzystania środka trwałego na rzecz projektu lub wykonania nieodpłatnej pracy przez wolontariusza) lub inną datę wskazaną przez beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ RPO WP/IP,
 - c) w przypadku amortyzacji – datę dokonania odpisu amortyzacyjnego,
 - d) w przypadku potrącenia – datę o której mowa w art. 499 Kodeksu Cywilnego,
 - e) w przypadku depozytu sądowego – datę faktycznego wniesienia depozytu do sądu, w przypadku rozliczeń na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej – datę zaksięgowania noty,
 - f) w przypadku udzielenia promesy premii technologicznej – datę jej otrzymania.

Podrozdział 6.5. Kwalifikowalność wydatków w zakresie stosowania zamówień publicznych.

- 1) Wydatki poniesione na podstawie umowy, która została zawarta z naruszeniem zasad udzielania zamówień publicznych mogą zostać uznane za niekwalifikowane w całości lub w części, w zależności od wagi naruszenia.
- 2) IZ RPO WP/IP zobowiąże beneficjentów w umowie o dofinansowanie do stosowania trybów, procedur oraz zasad opisanych w *Załączniku nr 9 do Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020* pt. „Wytyczne dotyczące udzielania zamówień publicznych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”.
- 3) W przypadku stwierdzenia przez IZ RPO WP/IP naruszenia obowiązujących zasad stosuje się korekty finansowe obniżające dofinansowanie, zgodnie z Taryfikatorem określonym przez Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego (na podstawie ustawy wdrożeniowej), który ma zastosowanie przy ocenie zamówień publicznych udzielanych w ramach RPO WP 2014-2020.

¹⁶ Jeśli element (roboty, usługi dostawa) objęty zaliczką nie zostanie faktycznie wykonany w okresie kwalifikowalności projektu, zaliczka przestaje być wydatkiem kwalifikowalnym.

Podrozdział 6.6. Uproszczone metody rozliczania wydatków

- 1) Dopuszcza się uproszczone metody rozliczania wydatków.
- 2) Informacja w zakresie możliwości lub obowiązku stosowania uproszczonych metod rozliczania wydatków wynika z SzOOP i treści niniejszych *Wytycznych*.
- 3) W przypadku, gdy wszystkie działania/zadania projektu są realizowane z zastosowaniem trybu, o którym mowa w załączniku nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*, działania/zadania rozliczać można wyłącznie na podstawie faktycznie ponoszonych wydatków. Jeżeli jednak tylko część działań/zadań projektu realizowanych jest z zastosowaniem trybu, o którym mowa w załączniku nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020* w ramach projektu mogą być stosowane uproszczone metody rozliczania wydatków.
- 4) Wydatki rozliczane za pomocą różnych uproszczonych metod można łączyć na poziomie projektu wyłącznie w przypadku, gdy każda z nich dotyczy innej kategorii kosztów.
- 5) Wydatki rozliczane za pomocą różnych uproszczonych metod można łączyć na poziomie projektu z wydatkami, które zostały faktycznie poniesione wyłącznie w przypadku, gdy wydatki dotyczą innej kategorii kosztów z zastrzeżeniem podrozdziału 6.7.
- 6) Od momentu zawarcia umowy o dofinansowanie nie ma możliwości zmiany sposobu rozliczania wydatków uproszczoną metodą na rozliczanie na podstawie faktycznie poniesionych wydatków i odwrotnie. Ponadto nie jest możliwa zmiana metody rozliczania z jednej uproszczonej metody na inną.

6.6.1. Możliwe do stosowania uproszczone metody rozliczania wydatków

- 1) Do uproszczonych metod rozliczania wydatków zalicza się:
 - a) stawki jednostkowe¹⁷, w tym godzinowa stawka wynagrodzenia personelu projektu z wyłączeniem osób wskazanych w kosztach pośrednich¹⁸ lub godzinowa stawka wynagrodzenia personelu projektu¹⁹, liczona jako iloraz ostatnich udokumentowanych rocznych kosztów zatrudnienia brutto przez 1720 godzin²⁰,
 - b) kwoty ryczałtowe nieprzekraczające wyrażonej w PLN równowartości kwoty 100.000 EUR wkładu publicznego²¹ na poziomie projektu, przeliczonej na PLN z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez KE²² aktualnego na dzień ogłoszenia konkursu w przypadku projektów konkursowych lub przypadku ogłoszenia naboru projektów pozakonkursowych,
 - c) stawki ryczałtowe, stanowiące określony procent jednej lub kilku kategorii kosztów²³.

¹⁷ Zgodnie z art. 67 ust 1 lit. b rozporządzenia ogólnego.

¹⁸ Stawka wynagrodzenia personelu projektu bazuje na ostatnich udokumentowanych rocznych kosztach zatrudnienia brutto (w rozumieniu wytycznych KE pn. Guidance on Simplified Cost Options (SCOs) EGESIF_14-0017-final 6/10/2014) danej osoby wchodzącej w skład personelu projektu lub na uśrednionych ostatnich udokumentowanych rocznych kosztach zatrudnienia brutto pracowników beneficjenta na takim samym lub zbliżonym stanowisku służbowym,. Tak wyliczona stawka jednostkowa nie obejmuje kosztów pośrednich i tym samym dodatkowo koszty pośrednie, o których mowa w podrozdziale 6.15 Wytycznych mogą przysługiwać w ramach projektu. Stawka wynagrodzenia personelu projektu nie zawiera kosztów delegacji personelu projektu.

¹⁹ Tak wyliczona stawka jednostkowa obejmuje koszty pośrednie i tym samym dodatkowo koszty pośrednie, o których mowa w podrozdziale 6.15 Wytycznych, nie przysługują w ramach projektu

²⁰ Zgodnie z art. 68 ust 2 rozporządzenia ogólnego.

²¹ Zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. c rozporządzenia ogólnego

²² Kurs publikowany na stronie internetowej:

<http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/index.cfm?fuseaction=home&language=en>

²³ Zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. d rozporządzenia ogólnego.

- 2) W przypadku, gdy realizacja projektu prowadzi do powstania kosztów pośrednich, o których mowa w podrozdziale 6.15 mogą one być obliczone według stawki ryczałtowej, o której mowa w pkt 1 lit c, według stawki ryczałtowej w wysokości do 15% bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych związanych z wynagrodzeniami osób zaangażowanych w realizację projektu – bez konieczności udokumentowania jej wyliczenia, przy czym nie dotyczy to projektów finansowanych z EFS.²⁴ Projekty i metodę liczenia stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich projektów finansowanych z EFRR określa się w SzOOP i regulaminie konkursu.
- 3) Stawką jednostkową, o której mowa w pkt 1 lit a, jest stawka dla danego towaru lub usługi, dla której wskazano szczegółowy zakres oraz cenę jednostkową, określaną w regulaminie konkursu lub dokumentacji dotyczącej projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym.
- 4) Kwotą ryczałtową, o której mowa w pkt 1 lit. b jest określona w umowie o dofinansowanie kwota uzgodniona za wykonanie określonego w projekcie zadania lub zadań na etapie zatwierdzania wniosku o dofinansowanie projektu.
- 5) Wyliczenia wydatków podlegających rozliczeniu na podstawie metod uproszczonych, o których mowa w pkt 1, należy dokonać w oparciu o jedną z poniższych metod:
 - a) sprawiedliwą, rzetelną i możliwą do zweryfikowania kalkulację dokonaną:
 - i. na podstawie danych statystycznych lub innych obiektywnych danych,
 - ii. na podstawie zweryfikowanych danych historycznych dotyczących beneficjentów, albo
 - iii. w drodze zastosowania praktyki księgowej standardowo stosowanej przez danego beneficjenta,
 - b) zgodnie z zasadami wyliczania analogicznych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych stosowanych w ramach polityk UE i dotyczących analogicznych typów projektów i beneficjentów,
 - c) zgodnie z zasadami wyliczania analogicznych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych stosowanych w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez państwo członkowskie w przypadku podobnego rodzaju projektu i beneficjenta,
 - d) na podstawie stawek określonych w rozporządzeniu ogólnym lub w innych dokumentach odnoszących się do danego funduszu,
 - e) na podstawie metody wyliczania stawek określonej w dokumentach odnoszących się do danego funduszu.
- 6) Kwoty ryczałtowe i stawki jednostkowe mogą podlegać indeksacji po kątem dostosowania do poziomu kosztów cen rynkowych w oparciu o wskaźniki makroekonomiczne, zgodnie metodologią przyjętą dla danej kwoty lub stawki przez IZ RPO WP. Indeksacja nie dotyczy zawartych umów o dofinansowanie projektu.

6.6.2. Weryfikacja wydatków rozliczanych w sposób uproszczony

- 1) Szczegółowe warunki rozliczania kosztów na podstawie metod uproszczonych określa niniejsze *Wytyczne*.
- 2) Wydatki rozliczane uproszczoną metodą są traktowane jako wydatki poniesione. Nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako wydatki objęte uproszczoną

²⁴ Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich dla projektów finansowanych z EFS uregulowano w pkt 6 podrozdziału 8.4 *Wytycznych*.

metodą. Niemniej jednak IZ RPO WP/IP zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie do przedstawienia dokumentacji:

- a) potwierdzającej wykonanie rezultatów, produktów lub zrealizowanie działań zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie projektu – w przypadku stawek jednostkowych oraz kwot ryczałtowych, o których mowa w sekcji 6.6.1 pkt 1 lit. a i b, lub
 - b) potwierdzającej rozliczenie kosztów będących podstawą do rozliczenia stawek ryczałtowych – w przypadku stawek ryczałtowych, o których mowa w sekcji 6.6.1.pkt. 1 lit. c.
- 3) Weryfikacja wydatków zadeklarowanych według metod uproszczonych dokonywana jest w oparciu o faktyczny postęp realizacji projektu i osiągnięte wskaźniki, przy czym:
- a) w przypadku stawek jednostkowych, weryfikacja wydatków polega na sprawdzeniu, czy działania zadeklarowane przez beneficjenta zostały zrealizowane i określone w umowie o dofinansowanie wskaźniki produktu lub rezultatu osiągnięte, rozliczenie następuje według ustalonej stawki w zależności od faktycznie wykonanej ilości dóbr/usług w ramach danego projektu,
 - b) w przypadku kwot ryczałtowych – weryfikacja wydatków polega na sprawdzeniu czy działania zadeklarowane przez beneficjenta zostały zrealizowane i określone w umowie o dofinansowanie, a wskaźniki produktu lub rezultatu osiągnięte. Rozliczenie, co do zasady, jest uzależnione od zrealizowania danego działania, ale może być również dokonywane w etapach w zależności od specyfiki projektu, np. gdy w ramach projektu zakłada się realizację różnych etapów działania, które mogłyby być objęte kilkoma kwotami ryczałtowymi,
 - c) w przypadku stawek ryczałtowych – weryfikacja polega na sprawdzeniu, czy beneficjent prawidłowo zastosował określoną wysokość stawki ryczałtowej, wynikającą z umowy o dofinansowanie oraz czy prawidłowo wykazał kwotę wydatków będących podstawą wyliczenia stawek ryczałtowych.
- 4) Weryfikacji podlega zgodność dostarczonych produktów lub zrealizowanych usług/działań z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie projektu.
- 5) W przypadku niezrealizowania założonych w umowie o dofinansowanie wskaźników produktu lub rezultatu, płatności powinny ulec odpowiedniemu obniżeniu, przy czym:
- a) w przypadku stawek jednostkowych, za niezrealizowane lub niewłaściwie zrealizowane działania zapłata nie następuje,
 - b) w przypadku kwot ryczałtowych – w przypadku niezrealizowania w pełni wskaźników produktu lub rezultatu objętych kwotą ryczałtową, dana kwota jest uznana za niekwalifikowalną (rozliczenie w systemie „spełnia - nie spełnia”),
 - c) w przypadku stawek ryczałtowych – rozliczenie następuje w oparciu o przedstawione do rozliczenia wydatki będące podstawą wyliczenia stawek, zgodnie z zatwierdzonym budżetem projektu. Na wysokość wydatków rozliczanych stawką ryczałtową mają wpływ nie tylko koszty wykazane we wnioskach o płatność, lecz również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, które są dokonywane w ramach projektu (np. w związku z szacunkowym budżetem lub korektami finansowymi).
- 6) IZ RPO WP/IP może weryfikować realizację działań i osiągnięcie wskaźników produktu lub rezultatu w ramach projektu podczas kontroli na miejscu lub wizyty monitoringowej.

Podrozdział 6.7. Zakaz podwójnego finansowania

- 1) Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków.

- 2) Podwójne finansowanie oznacza w szczególności:
- a) poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie tego samego wydatku w ramach różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności lub/oraz krajowych środków publicznych,
 - b) otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowanych projektu lub części projektu,
 - c) poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa na podstawie ustawy o VAT,
 - d) zakupienie środka trwałego z udziałem środków unijnych lub/oraz środków dotacji z krajowych środków publicznych, a następnie rozliczenie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach tego samego projektu lub innych współfinansowanych ze środków UE,
 - e) zrefundowanie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie zrefundowanie rat opłacanych przez beneficjenta w związku z leasingiem tego przedmiotu,
 - f) sytuacja, w której środki na prefinansowanie wkładu unijnego zostały pozyskane w formie kredytu lub pożyczki, które następnie zostały umorzone²⁵,
 - g) sytuacja, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków unijnych lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych,
 - h) zakup używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków UE lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych,
 - i) rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.

Podrozdział 6.8. Cross-financing (zasada elastyczności)

- 1) EFRR może finansować w sposób komplementarny działania objęte zakresem z EFS, a EFS działania objęte zakresem pomocy z EFRR, co rozumiane jest jako cross-financing.
- 2) Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań w ramach RPO WP, z zastrzeżeniem podrozdziału 8.7. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.
- 3) Zasada elastyczności może występować jedynie w działaniach i poddziałaniach określonych w SzOOP, w zakresie i limitach wskazanych w opisie poszczególnych działań i poddziałań, przy czym wartość wydatków nie może stanowić więcej niż 10% finansowania unijnego każdej osi priorytetowej.
- 4) W przypadku wydatków ponoszonych w ramach zasady elastyczności, stosuje się zasady kwalifikowalności dla komplementarnego funduszu.
- 5) Koszty, jakie zostaną poniesione w ramach cross-financingu, uwzględnione są w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu i podlegają rozliczeniu we wnioskach o płatność.

²⁵ Podwójne finansowanie dotyczyć będzie wyłącznie tej części kredytu lub pożyczki, w jakiej zostały one umorzone.

- 6) Wydatki w ramach cross-financingu poniesione powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowane.

Podrozdział 6.9. Dochód wygenerowany podczas realizacji projektu (do czasu jego ukończenia)

- 1) Dochody wygenerowane podczas realizacji projektu, które nie zostały wzięte pod uwagę w czasie jego zatwierdzenia, wykazuje się nie później niż do momentu złożenia wniosku o płatność końcową. Dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu, z zastrzeżeniem sytuacji, o której mowa w pkt. 2.
- 2) W przypadku, gdy nie wszystkie koszty w ramach projektu są kwalifikowalne, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie (z zastrzeżeniem sytuacji, gdy możliwe jest bezpośrednie przyporządkowanie) do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych wydatków projektu.
- 3) W przypadku, gdy dochód związany z projektem został osiągnięty przy współudziale kosztów ponoszonych poza projektem i możliwe jest określenie udziału kosztów realizacji projektu w osiągnięciu tego dochodu, należy pomniejszyć wydatki kwalifikowalne jedynie o ten udział.
- 4) Za dochód nie uznaje się wadium wpłaconego przez podmiot ubiegający się o realizację zamówienia publicznego na podstawie ustawy Pzp zatrzymanego w przypadku wycofania oferty, kar umownych (w tym kar za odstąpienie od umowy i kar za opóźnienie), zatrzymanych kaucji zwrotnych²⁶ oraz ulg z tytułu terminowego odprowadzania składek do ZUS/US. Płatności otrzymane przez beneficjenta w powyższych przypadkach nie pomniejszają wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.
- 5) Przepisów niniejszego podrozdziału, z wyłączeniem pkt 4 nie stosuje się w odniesieniu do:
 - a) projektów objętych zasadami pomocy publicznej,
 - b) projektów objętych kwotami ryczałtowymi lub stawkami jednostkowymi z zastrzeżeniem uwzględnienia ex ante,
 - c) projektów realizowanych w ramach wspólnego planu działań z zastrzeżeniem uwzględnienia dochodu ex ante,
 - d) projektów, dla których łączne koszty kwalifikowalne nie przekraczają wyrażonej w PLN równowartości 50 000 EUR, przeliczonej na PLN zgodnie z kursem wymiany EUR/PLN, stanowiącym średnią arytmetyczną kursów średnich miesięcznych Narodowego Banku Polskiego z ostatnich sześciu ostatnich miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie²⁷, aktualnym na dzień ogłoszenia konkursu w przypadku projektów konkursowych lub dzień złożenia wniosku o dofinansowanie, w przypadku projektów pozakonkursowych,
 - e) projektów generujących dochód po ukończeniu, zastosowanie zdefiniowanych w art. 61 ust. 1-6 rozporządzenia ogólnego.

Podrozdział 6.10. Wkład niepieniężny

- 1) Wkład niepieniężny stanowiący część wkładu własnego, wniesiony na rzecz projektu stanowi wydatek kwalifikowalny.

²⁶ Rozumianych jako sumy pieniężne złożone jako gwarancja dotrzymania zobowiązania.

²⁷ Kursy publikowane są na stronie WW: http://www.nbp.pl?home.aspx?f=/kursy/kursy_archiwum.html

- 2) Wkład niepieniężny powinien być wnoszony przez beneficjenta ze składników jego majątku lub z majątku innych podmiotów, jeżeli taka możliwość wynika z przepisów prawa oraz zostanie to ujęte w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, lub w postaci świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy.
- 3) Warunki kwalifikowalności wkładu niepieniężnego są następujące:
 - a) wkład niepieniężny polega na wniesieniu (wykorzystaniu na rzecz projektu) nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), wartości niematerialnych i prawnych, ekspertyz lub nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
 - b) wartość wkładu niepieniężnego została należycie potwierdzona dokumentami o wartości dowodowej równoważnej fakturom,
 - c) wartość przypisana wkładowi niepieniężnemu nie przekracza stawek rynkowych,
 - d) wartość i dostarczenie wkładu niepieniężnego są poddane niezależnej ocenie i weryfikacji,
 - e) w przypadku wykorzystania nieruchomości na rzecz projektu, jej wartość nie przekracza wartości rynkowej²⁸, ponadto wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami - aktualnym²⁹ w momencie złożenia rozliczającego go wniosku o płatność,
 - f) w przypadku wniesienia nieodpłatnej pracy, spełnione są warunki, o których mowa w pkt 6.
- 4) Wydatki poniesione na wycenę wkładu niepieniężnego są kwalifikowalne.
- 5) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości, dodatkowo zastosowanie ma Podrozdział 7.4.
- 6) W przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy, powinny zostać spełnione łącznie następujące warunki:
 - a) wolontariusz musi być świadomy charakteru swojego udziału w realizacji projektu (tzn. świadomy nieodpłatnego udziału),
 - b) należy zdefiniować rodzaj wykonywanej przez wolontariusza nieodpłatnej pracy (określić jego stanowisko w projekcie); zadania wykonywane i wykazywane przez wolontariusza muszą być zgodne z tytułem jego nieodpłatnej pracy (stanowiska),
 - c) w ramach wolontariatu nie może być wykonywana nieodpłatna praca dotycząca zadań, które są realizowane przez personel projektu dofinansowany w ramach projektu,
 - d) wartość wkładu niepieniężnego w przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariusza określa się z uwzględnieniem ilości czasu poświęconego na jej wykonanie oraz średniej wysokości wynagrodzenia (wg stawki godzinowej lub dziennej) za dany rodzaj pracy obowiązującej u danego pracodawcy, z zastrzeżeniem rozdziału 6.16 pkt 12 lub płacy minimalnej określonej na podstawie obowiązujących przepisów, w zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie projektu,
 - e) wycena nieodpłatnej dobrowolnej pracy może uwzględniać wszystkie koszty, które zostałyby poniesione w przypadku jej odpłatnego wykonywania przez podmiot działający na zasadach rynkowych; wycena uwzględnia zatem koszt składek na ubezpieczenia społeczne oraz

²⁸ Wkładem własnym nie zawsze jest cała nieruchomość; mogą być to np. sale, których wartość wycenia się jako koszt eksploatacji/utrzymania danego metrażu (stawkę może określić np. taryfikator danej instytucji lub uchwała JST).

²⁹ Termin ważności sporządzanego dokumentu określa ustawa z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami.

wszystkie pozostałe koszty wynikające z charakteru danego świadczenia; wycena wykonywanego świadczenia przez wolontariusza może być przedmiotem odrębnej kontroli i oceny.

- 7) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego do projektu, współfinansowanie z funduszy strukturalnych lub FS oraz innych środków publicznych (krajowych) niebędących wkładem własnym beneficjenta nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

Kwota dofinansowania dla projektu z funduszy oraz innych środków publicznych (krajowych)	\leq	Rzeczywiste całkowite wydatki kwalifikowalne	-	Wkład niepieniężny
--	--------	--	---	--------------------

Podrozdział 6.11. Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu

- 1) Niżej wymienione kategorie wydatków kwalifikują się do współfinansowania z funduszy strukturalnych, o ile spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności wydatków określone w *Wytycznych*:

a) następujące opłaty finansowe:

- i. wydatki związane z otwarciem oraz prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym beneficjenta lub odrębnego rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi projektu, o ile prowadzenie takiego rachunku jest wymagane przez IZ RPO WP/IP,
- ii. opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych), z wyjątkiem prowizji pobieranych w ramach wymiany walut, o których mowa w podrozdziale 6.3 pkt.1 lit. a *Wytycznych*.

b) wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie, o ile ich poniesienie wymagane jest przez prawo krajowe lub unijne oraz forma takiego zabezpieczenia jest wymagana przez IZ RPO WP/IP,

c) wydatki poniesione na doradztwo prawne, z wyjątkiem wydatków związanych z przygotowaniem i obsługą spraw sądowych, finansowe i techniczne (jedynie jako ekspertyzy i analizy, z zachowaniem formie pisemnej),

d) wydatki poniesione na usługi w zakresie audytu i księgowości, o ile ich poniesienie jest wymagane przez IZ RPO WP/IP,

e) opłaty notarialne,

f) opłaty administracyjne związane z uzyskiwaniem wszelkiego rodzaju pozwoleń czy zgód niezbędnych do realizacji projektu, o ile faktycznie zostały poniesione przez beneficjenta (np. przyłączenia do sieci energetycznej),

g) koszt ubezpieczeń lub gwarancji bankowych, o ile są wymagane przez przepisy prawa, bądź przez IZ RPO WP/IP, w tym koszty ubezpieczeń lub gwarancji bankowych zgodnie z postanowieniami Ogólnych warunków kontraktowych FIDIC, zawartymi w „Warunkach Kontraktu na urządzenia i budowę z projektowaniem”(wydanie FIDIC 1999) lub w

- „Warunkach Kontraktu na budowę” (wydania FIDIC 1999) lub analogiczne w przypadku kontraktów realizowanych w oparciu o inne warunki kontraktowe niż FIDIC,
- h) wydatki na ewaluację, o ile ich poniesienie jest wymagane przez IZ RPO WP/IP,
 - i) wydatki związane z udostępnianiem infrastruktury w technologii chmury obliczeniowej.
- 2) Wydatki poniesione na ubezpieczenia nieobowiązkowe mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że ubezpieczenia te są wymagane przez IZ RPO WP/IP³⁰.
 - 3) Wydatki poniesione na ubezpieczenie mogą być kwalifikowalne jedynie w okresie realizacji projektu, tj. z wyłączeniem wydatków w fazie eksploatacyjnej (stanowiących koszty operacyjne projektu).
 - 4) W sytuacji uzyskania odszkodowania, środki powinny być w pierwszej kolejności przeznaczone na odtworzenie zniszczonej infrastruktury. W innym wypadku wszelkie korzyści finansowe uzyskane przez beneficjenta, w tym z tytułu wypłat ubezpieczenia związanego z projektem, muszą być zwrócone proporcjonalnie do wysokości udziału dofinansowania UE w wydatkach kwalifikowalnych projektu.

Podrozdział 6.12. Techniki finansowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Koszty pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile we wniosku o dofinansowanie zostanie uzasadniona konieczność pozyskania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu z zastosowaniem najbardziej efektywnej dla danego przypadku metody (zakup, amortyzacja, leasing, itp.) uwzględniając przedmiot i cel danego projektu, przy czym dotyczy to wyłącznie środków trwałych o wartości równej lub wyższej 3 500 PLN.³¹
- 2) Uzasadnienie konieczności pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu, o którym mowa w pkt 1, uwzględnia w szczególności:
 - a) okres realizacji projektu,
 - b) tożsame lub zbliżone do planowanych do pozyskania w ramach projektu środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne będące w posiadaniu beneficjenta, w tym środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne nabyte w ramach projektów współfinansowanych ze środków publicznych,
 - c) wybór metody pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu.
- 3) Koszty pozyskania środków trwałych są wskazane w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.

6.12.1. Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Środki trwałe ze względu na sposób ich wykorzystania w ramach i na rzecz projektu dzielą się na:
 - a) środki trwałe bezpośrednio powiązane z przedmiotem projektu (np. wyposażenie pracowni komputerowych w szkole),

³⁰ Zaleca się min. stosowanie ubezpieczeń w przypadku projektów realizowanych na terenach zagrożonych powodzią, co do których występuje uzasadniona obawa, że mogą zostać dotknięte skutkami powodzi.

³¹ Uzasadnienie nie musi być sporządzane indywidualnie dla każdego środka trwałego, ale może dotyczyć również grupy środków trwałych o tym samym przeznaczeniu.

- b) środki trwałe wykorzystywane w celu wspomaganie procesu wdrażania projektu (np. rzutnik na szkolenia).
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem ich bezpośredniego wskazania we wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem dla konieczności ich zakupu, przy czym w ramach projektów finansowanych z EFRR – wymóg uzasadniania konieczności zakupu nie dotyczy wyposażenia na stałe zainstalowanego w projekcie, wpisanego do rejestru środków trwałych i traktowanego jako wydatki inwestycyjne, zgodnie z ustawą o rachunkowości.
 - 3) Wydatki poniesione na zakup środków trwałych, o których mowa w pkt 1 lit a, a także koszty ich montażu i uruchomienia, mogą być kwalifikowalne w całości lub w części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem beneficjenta opartym o faktyczne wykorzystanie środka trwałego na potrzeby projektu.
 - 4) Wydatki poniesione na zakup środków trwałych, o których mowa w pkt 1 lit. b, mogą być kwalifikowalne wyłącznie w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym za okres, w którym były one wykorzystywane na rzecz projektu. W takim przypadku rozlicza się odpisy amortyzacyjne i stosuje warunki i procedury określone w sekcji 6.12.2.
 - 5) Jeżeli środki trwałe, o których mowa w pkt 1 lit. b wykorzystywane są także do innych zadań niż te założone w projekcie, wydatki na ich zakup kwalifikują się do współfinansowania w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym dokonany w okresie realizacji projektu, proporcjonalnie do ich wykorzystania w celu realizacji projektu. W takim przypadku stosuje się sekcję 6.12.2.
 - 6) W ramach projektów współfinansowanych z EFS wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 350 PLN w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może łącznie przekroczyć 10% wydatków projektu, chyba że inny limit wskazano dla danego typu projektów w SzOOP. Wydatki ponoszone na zakup środków trwałych powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.
 - 7) W ramach projektów współfinansowanych z EFS środki trwałe nabyte w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji są wykorzystywane na działalność statutową beneficjenta lub mogą zostać przekazane nieodpłatnie podmiotowi niedziałającemu dla zysku.
 - 8) Wydatki związane z zakupem środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych kwalifikują się do współfinansowania pod warunkiem, że wartości te będą ujęte w ewidencji księgowej.³²
 - 9) Wydatki poniesione na zakup używanych środków trwałych są kwalifikowalne, jeśli spełnione są wszystkie wymienione poniżej warunki:
 - a) sprzedający środek trwały wystawił deklarację określającą jego pochodzenie,
 - b) sprzedający środek trwały potwierdził w deklaracji, że dany środek nie był w okresie poprzednich 7 lat (10 lat w przypadku nieruchomości) współfinansowany z pomocy UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych,
 - c) cena zakupu używanego środka trwałego nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu.
 - 10) Dopuszcza się możliwość wytworzenia samodzielnie przez beneficjenta środka trwałego, z tym, że ostateczna wartość tego środka trwałego musi być rzetelnie udokumentowana, a IZ RPO

³² Poprzez to pojęcie na potrzeby *Wytycznych* rozumie się wyodrębnioną dla projektu ewidencję, prowadzoną w oparciu o ustawę o rachunkowości (księgi rachunkowe), krajowe przepisy podatkowe (księgi podatkowe), a w przypadku beneficjentów niepodlegających reżimowi tych ustaw, w oparciu o wytyczne IZ RPO WP.

WP/IP, w razie wątpliwości może żądać od beneficjenta potwierdzenia wyceny środka trwałego przez niezależnego eksperta.

- 11) Wydatki poniesione na transport oraz instalację środka trwałego mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne, o ile w ramach projektu kwalifikowalny jest wydatek na nabycie (zakup lub leasing) tego środka trwałego oraz pod warunkiem, że koszt ten wpływa na wartość początkową środka trwałego oraz zostanie wykazany w dokumencie przyjęcia środka trwałego „OT” oraz w ewidencji środków trwałych.

6.12.2. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Koszty amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, kwalifikują się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) odpisy amortyzacyjne dotyczą środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrażania,
 - b) kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu,
 - c) odpisy amortyzacyjne zostały dokonane zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego,
 - d) wydatki poniesione na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nie zostały zgłoszone jako wydatki kwalifikowalne projektu, ani też ich zakup nie był współfinansowany ze środków unijnych (dotyczy to sytuacji, w której beneficjent kupuje aktywa na potrzeby projektu, ale nie może zrefundować kosztów zakupu),
 - e) odpisy amortyzacyjne dotyczą środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zostały zakupione w sposób racjonalny i efektywny, tj. ich ceny nie są zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych,
 - f) w przypadku, gdy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów w celu realizacji projektu.
- 2) W przypadku, o którym mowa w pkt 1 lit. f, wartość rezydualna (księgowa wartość likwidacyjna) aktywów trwałych po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

6.12.3. Leasing i inne techniki finansowania niepowodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności

- 1) Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z zastosowaniem technik finansowania, które nie powodują natychmiastowego przeniesienia prawa własności do danego dobra na beneficjenta (podmiot użytkujący), w tym w szczególności wydatki poniesione w związku z zastosowaniem leasingu.
- 2) Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z następującymi formami leasingu:
 - a) leasing finansowy – istotą leasingu finansowego, jest taka umowa leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu korzystania z przedmiotu leasingowego przeniesione są na leasingobiorcę (beneficjenta współfinansowanego projektu). umowa ta często zawiera opcję nabycia przedmiotu leasingu lub przewiduje minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania aktywów, będących przedmiotem leasingu,

- b) leasing operacyjny – istotą leasingu operacyjnego, jest taka umowa leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zasadniczo w całości przeniesione na leasingobiorcę (beneficjenta), a okres użytkowania przedmiotu leasingu może być krótszy niż okres jest gospodarczej używalności (okres amortyzacji),
 - c) leasing zwrotny – istotą leasingu zwrotnego, jest powiązanie umowy leasingu z poprzedzającą ją umową sprzedaży. W przypadku zawarcia transakcji leasingu zwrotnego, beneficjent sprzedaje posiadane dobro firmie leasingowej i równocześnie uzyskuje prawo do jego dalszego użytkowania na warunkach ustalonych w umowie leasingu. Dzięki takiej operacji beneficjent, pomimo sprzedaży danego dobra leasingodawcy, nadal z niego korzysta, płacąc rat leasingowej związane z jego użytkowaniem.
- 3) W przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest:
- a) w przypadku leasingu finansowego, alternatywnie:
 - i. kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta, związanej ze spłatą kapitału przedmiotu umowy leasingu, o ile we wniosku o dofinansowanie beneficjent jest wskazany jako podmiot ponoszący wydatki, albo
 - ii. kwota przypadająca na fakturę nabycia przedmiotu leasingu, wystawiona na rzecz leasingodawcy, o ile we wniosku o dofinansowanie leasingodawca jest wskazany przez beneficjenta jako podmiot upoważniony do poniesienia wydatku na zakup leasingowanego dobra. W tym przypadku zastosowanie mają postanowienia wytycznych, o których mowa w pkt 9 i 10.
 - b) w przypadku leasingu operacyjnego – kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta, związanej za spłatą kapitału przedmiotu umowy leasingu,
 - c) w przypadku leasingu zwrotnego – w zależności od ostatecznej formy jaką przybierze leasing zwrotny, wydatki o których mowa w lit a-b.
- 4) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej, z zastrzeżeniem pkt 8.
- 5) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może być wyższa, niż:
- a) kwota, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego dobra – w przypadku dóbr zakupionych nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu,
 - b) rynkowa wartość dobra będącego przedmiotem leasingu określona w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię przedstawioną przez beneficjenta – w przypadku dóbr zakupionych wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu. Wycena może zostać zastąpiona udokumentowaniem wyboru przedmiotu leasingu w procedurze przetargowej zapewniającej zachowanie uczciwej konkurencji.
- 6) Środki w ramach pomocy unijnej na realizację umów leasingu są wypłacane leasingobiorcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu, z zastrzeżeniem pkt 8.
- 7) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania są, zastrzeżeniem wyjątkiem rozwiązania o którym mowa w pkt 8, wyłącznie raty leasingowe,

których termin płatności przypada na okres ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonych w umowie o dofinansowanie oraz faktycznie zapłacone w tym okresie.

- 8) W przypadku leasingu finansowego, do współfinansowania może kwalifikować się również wydatek poniesiony przez leasingodawcę za zakup dobra leasingowanego beneficjentowi w związku z realizacją projektu. Warunkiem umożliwiającym zakwalifikowanie tego wydatku jest wskazanie we wniosku o dofinansowanie rozwiązania, o którym mowa w pkt 3 lit a tiret ii, co stanowi jednocześnie upoważnienie dla firmy leasingowej do poniesienia wydatku na rzecz beneficjenta. W takim przypadku wydatki poniesione przez beneficjenta na opłacenie rat związanych z leasingiem tego dobra stanowią wydatki niekwalifikowalne. W sytuacji, o której mowa w pkt 9, dowodem poniesienia wydatku jest faktura zakupu wystawiona na leasingodawcę lub równoważny dokument księgowy wraz z dokumentem potwierdzającym dokonanie płatności.
- 9) Część kapitałowa raty leasingowej płacona przez leasingobiorcę w ramach leasingu zwrotnego jest wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania, należy jednak pamiętać że współfinansowanie UE nie może posłużyć do ponownego nabycia danego dobra, jeżeli jego zakup był wcześniej współfinansowany ze środków UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych.

6.12.3.1. Inne techniki finansowania

Wydatki poniesione w związku z zastosowaniem innych technik finansowania kwalifikują się do współfinansowania z funduszy strukturalnych, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- a) wydatki związane z zastosowaniem technik finansowania zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu oraz zostaną odpowiednio udokumentowane w toku realizacji projektu,
- b) zastosowanie tych technik finansowania jest najbardziej efektywną metodą pozyskania danego dobra.

Podrozdział 6.13. Podatek od towarów i usług oraz inne podatki i opłaty

- 1) Podatki i inne opłaty, w szczególności podatek od towarów i usług (VAT) mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne tylko wtedy, gdy beneficjent nie ma prawnej możliwości ich odzyskania, z zastrzeżeniem pkt 7.
- 2) Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się zgodnie z przepisami ustawy o VAT oraz rozporządzeń do tej ustawy.³³
- 3) Warunek określony w pkt 1 oznacza, iż zapłacony podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wyłącznie wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
- 4) Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o VAT, podatnikami są podmioty wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel i rezultat tej działalności. Za podatników nie uznaje się organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań, nałożonych odrębnymi przepisami prawa, z wyłączeniem czynności wykonywanych na

³³ Zaliczenie VAT do kosztów uzyskania przychodu celem obniżenia podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym nie jest odliczeniem ani uzyskaniem zwrotu podatku od towarów i usług, a więc nie jest odzyskaniem podatku od towarów i usług w rozumieniu ustawy o VAT.

podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy o VAT). W związku z tym, prawo do obniżenia VAT należnego o VAT naliczony będzie przysługiwało podmiotom dokonującym zakupów towarów i usług finansowanych ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych, na podstawie prawidłowo wystawionych faktur VAT oraz podatników posiadających status podatnika czynnego w rozumieniu art. 96 ustawy o VAT.

- 5) Zgodnie z art. 86 ust 1 ustawy o VAT, podatnikom VAT przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w zakresie, jakim nabywane towary lub usługi wykorzystywane są do wykonywania czynności opodatkowanych. Przepis zawarty w art. 88 ustawy o VAT zawiera katalog przypadków, kiedy podatnikowi VAT nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego. W tych przypadkach podatku nie można odliczyć nawet wówczas, gdy dany zakup jest bezpośrednio związany z czynnościami podlegającymi opodatkowaniu, tym samym VAT może wówczas stanowić wydatek kwalifikowalny. W związku z powyższym, przepisy ustawy o VAT stanowią, iż prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje beneficjentowi jedynie w przypadku, kiedy spełnione zostaną jednocześnie dwa następujące warunki: beneficjent jest podatnikiem VAT oraz zakupione przez beneficjenta towary i usługi wykorzystywane są przez beneficjenta do wykonywania czynności opodatkowanych³⁴. Tym samym, jeśli nie jest spełniony jeden z wymienionych warunków, wówczas VAT zawarty w dokonywanych przez beneficjenta zakupach będzie stanowił wydatek kwalifikowalny w rozumieniu *Wytycznych*.
- 6) Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o VAT, w przypadku gdy podmiot dokonuje zarówno transakcji zwolnionych, jak i transakcji opodatkowanych VAT, powinien on przyporządkować naliczony VAT odnośnie dokonywanych przez siebie zakupów do trzech grup:
 - a) naliczonego VAT wynikającego z zakupów związanych wyłącznie z wykonywaniem czynności, w związku z którymi przysługuje prawo do odliczenia VAT – podatek ten w całości podlega odliczeniu (a więc zgodnie z zobowiązującymi mechanizmami – nie może być wydatkiem kwalifikowalnym),
 - b) naliczonego VAT wynikającego z zakupów związanych wyłącznie z wykonywaniem czynności, w związku z którymi nie przysługuje prawo do odliczenia naliczonego VAT – podatek ten w całości nie podlega odliczeniu (a więc zgodnie z obowiązującymi mechanizmami – może być uznany za wydatek kwalifikowalny),
 - c) naliczonego VAT związanego zarówno z czynnościami, w związku z którymi przysługuje prawo do odliczenia naliczonego VAT, jak również z czynnościami, w związku z którymi prawo do odliczenia naliczonego VAT nie przysługuje – w tym przypadku podmiot powinien określić kwotę naliczonego VAT podlegającego odliczeniu, stosując tzw. współczynnik sprzedaży o którym mowa w art. 90 ustawy o VAT (w tym przypadku VAT może być wydatkiem kwalifikowanym w ustalonej proporcji).
- 7) Podatek VAT w stosunku do wydatków, dla których beneficjent odlicza ten podatek częściowo wg proporcji ustalonej zgodnie z art. 90 ust 1 ustawy o VAT, jest kwalifikowalny.

³⁴ Prawo do odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego przysługuje wyłącznie wówczas, gdy zakupione przez beneficjenta towary i usługi będą służyły czynnościom opodatkowanym. Prawo do odliczenia nie przysługuje w zakresie, w jakim zakupy związane są z czynnościami zwolnionymi z VAT lub czynnościami niepodlegającymi opodatkowaniu. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wynika, że związek zakupów z czynnościami opodatkowanymi powinien mieć, zasadniczo, charakter bezpośredni. Tym samym, beneficjent realizujący projekt dofinansowany ze środków RPO WP, będzie mógł odliczyć VAT wówczas, gdy zakupy towarów i usług w ramach realizowanego projektu związane są bezpośrednio z wykonywanymi przez beneficjenta czynnościami opodatkowanymi.

- 8) Dopuszcza się sytuację, w której VAT będzie kwalifikowalny jedynie dla części projektu. W takiej sytuacji beneficjent jest zobowiązany zapewnić przejrzysty system rozliczania projektu, tak aby nie było wątpliwości w jakiej części oraz w jakim zakresie VAT może być uznany za kwalifikowalny.
- 9) Właściwa instytucja będąca stroną umowy (IZ RPO WP/IP) zapewnia, aby beneficjent, który uzna VAT za wydatek kwalifikowany zobowiązał się do przedstawienia w treści wniosku o dofinansowanie szczegółowego uzasadnienia zawierającego podstawę prawną, wskazującą na brak możliwości obniżenia VAT należnego o VAT naliczony zarówno na dzień sporządzenia wniosku o dofinansowanie, jak również mając na uwadze planowany sposób wykorzystania w przyszłości (w okresie realizacji oraz w okresie trwałości) majątku wytworzonego w związku z realizacją projektu.
- 10) Biorąc pod uwagę, iż prawo do obniżenia VAT należnego o VAT naliczony może powstać zarówno w okresie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu, IZ RPO WP zobowiąże beneficjentów, którzy zaliczą VAT do wydatków kwalifikowalnych, do dołączenia do wniosku o dofinansowanie „Oświadczenia o kwalifikowalności VAT”, którego wzór wskaże IZ RPO WP. Oświadczenie składa się z dwóch integralnych części. W ramach pierwszej części beneficjent oświadcza, iż w chwili składania wniosku o dofinansowanie nie może odzyskać w żaden sposób poniesionego kosztu VAT, którego wysokość została określona w odpowiednim punkcie/części wniosku o dofinansowanie (fakt ten decyduje o kwalifikowalności VAT). Natomiast w drugiej części beneficjent zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej ze środków unijnych części VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez beneficjenta. „Oświadczenie o kwalifikowalności VAT” podpisane przez beneficjenta będzie stanowić załącznik do zawieranej z beneficjentem umowy o dofinansowanie.³⁵
- 11) W przypadkach budzących wątpliwości interpretacyjne w zakresie możliwości odzyskania VAT ze środków krajowych (co determinuje możliwość kwalifikowalności VAT w projekcie) należy zwrócić się do właściwych organów z prośbą o wydanie interpretacji przepisów prawa podatkowego zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej.
- 12) IZ RPO WP/IP zobowiąże beneficjenta w umowie o dofinansowanie do przedkładania corocznie, wraz z pierwszym wnioskiem o płatność pośrednią składanym w danym roku, oświadczenia o kwalifikowalności podatku VAT wraz z zaświadczeniem (za nowy rok kalendarzowy) wydanym beneficjentowi przez organy podatkowe na podstawie art. 306a Ordynacji podatkowej. W przypadku, gdy podatek VAT stanowi wydatek niekwalifikowany IZ RPO WP/IP będzie wymagać od beneficjenta składania jedynie oświadczenie o braku kwalifikowania podatku VAT. Ponadto beneficjent, realizujący projekt finansowany z EFRR, dla którego podatek VAT jest kwalifikowalny, zostanie zobowiązany do składania ankiety o VAT opracowanej przez IZ RPO WP.
- 13) Zaświadczenie powinno zawierać informacje o posiadaniu statusu podatnika VAT czynnego bądź zwolnionego od podatku na dzień wydania zaświadczenia i ewentualnych zmianach tego statusu w okresie między rozpoczęciem realizacji projektu a dniem wydania zaświadczenia.

Podrozdział 6.14. Kwalifikowalność działań informacyjno-promocyjnych

- 1) Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi stanowią wydatki kwalifikowalne w ramach realizowanych projektów.

³⁵ IZ RPO WP/IP może określić treść Oświadczenia we wniosku o dofinansowanie i będzie to spełniało powyższe zapisy.

- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, ponoszone są zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w *Wytycznych* oraz pozostałymi warunkami i procedurami określonymi przez IZ RPO WP/IP w odrębnych *Wytycznych* odnośnie działań informacyjno-promocyjnych oraz w przypadku EFRR zapisami Rozdziału 7.12

Podrozdział 6.15. Koszty pośrednie

- 1) Koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, ale nie dotyczące bezpośrednio głównego przedmiotu projektu.
- 2) Katalog kosztów pośrednich definiuje IZ RPO WP, w części *Wytycznych* odnoszących się do wydatków kwalifikowalnych w poszczególnych Działaniach. W przypadku projektów współfinansowanych z EFS kosztami pośrednimi są koszty, o których mowa w Podrozdziale 8.4.
- 3) Koszty w ramach RPO WP mogą być rozliczane na dwa sposoby, z zastrzeżeniem podrozdziału 8.4:
 - a) stawką ryczałtową, zgodnie z zasadami przedstawionymi w podrozdziale 6.6 przy czym możliwe do stosowania stawki ryczałtowe oraz kategorie beneficjentów lub projektów, w których ww. stawki są lub mogą być stosowane, są określone w Rozdziale 7, 8 i 9 niniejszych *Wytycznych*,
 - b) na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków (tj. z pełnym udokumentowaniem wydatków), z zachowaniem pozostałych postanowień *Wytycznych*, w tym zasady konkurencyjności, przy czym jeżeli określono stawkę ryczałtową jako możliwy sposób rozliczania kosztów pośrednich, wysokość kosztów pośrednich rozliczanych na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków nie może znacznie odbiegać od stawek ryczałtowych ustalonych przez IZ RPO WP/IP dla kosztów pośrednich rozliczanych stawką ryczałtową, a maksymalny limit kosztów pośrednich, które mogą być rozliczone na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków w ramach RPO WP określony jest w Rozdziale 7.11.
- 4) W przypadku, gdy IZ RPO WP/IP pozostawiła beneficjentowi możliwość wyboru jednego z ww. sposobów rozliczania kosztów pośrednich, IZ RPO/IP zapewnia, że beneficjent dokonuje tego wyboru na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, przy czym od momentu podpisania umowy o dofinansowanie nie ma możliwości zmiany sposobu rozliczania wydatków. Szczegółowe zapisy odnośnie działań, w których istnieje możliwość wyboru sposobu rozliczania kosztów pośrednich w ramach EFRR określa rozdział 9.

Podrozdział 6.16. Koszty związane z angażowaniem personelu

- 1) Koszty związane z wynagrodzeniem personelu mogą być kwalifikowalne w ramach projektu, o ile wynika to ze specyfiki projektu, na warunkach określonych w niniejszych *Wytycznych*.
- 2) Wydatki związane z wynagrodzeniem personelu są ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności zgodnie z Kodeksem pracy oraz z Kodeksem Cywilnym.
- 3) Kwalifikowalnymi składnikami wynagrodzenia personelu są w szczególności wynagrodzenie brutto, składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, składki na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz wydatki ponoszone na Pracowniczy Program Emerytalny zgodnie z ustawą o pracowniczych programach emerytalnych z zastrzeżeniem pkt 4 i 5.
- 4) W ramach wynagrodzenia personelu, niekwalifikowalne są:

- a) wpłaty dokonywane przez pracodawców zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) na PFRON,
 - b) świadczenia finansowane ze środków ZFŚS dla personelu projektu,
 - c) koszty ubezpieczenia cywilnego funkcjonariuszy publicznych za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej,
 - d) nagrody jubileuszowe i odprawy pracownicze dla personelu projektu,
 - e) koszty składek i opłat fakultatywnych, niewymagalnych obowiązującymi przepisami prawa krajowego, chyba że:
 - i. zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
 - ii. zostały wprowadzone w danej instytucji co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
 - iii. potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady ich przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta.
- 5) Dodatkowe wynagrodzenie roczne personelu projektu jest kwalifikowalne wyłącznie, jeżeli wynika z przepisów prawa pracy³⁶ i odpowiada proporcji, w której wynagrodzenie będące podstawą jego naliczenia jest rozliczane w ramach projektu.
- 6) Niekwalifikowalne jest wynagrodzenie personelu projektu zatrudnionego jednocześnie w instytucji uczestniczącej w realizacji RPO WP³⁷ na podstawie stosunku pracy, chyba że nie zachodzi konflikt interesów³⁸ lub podwójne finansowanie.
- 7) Osoba dysponująca środkami dofinansowania projektu (tj. osoba upoważniona do podejmowania wiążących decyzji finansowych w imieniu beneficjenta) nie może być prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe, co beneficjent weryfikuje na podstawie oświadczenia tej osoby przed jej zaangażowaniem do projektu.
- 8) Wydatki związane z zaangażowaniem osoby wykonującej zadania w projekcie lub projektach są kwalifikowalne, o ile:
 - a) obciążenie z tego wynikające, nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie,
 - b) łączne zaangażowanie zawodowe tej osoby w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych beneficjenta i innych podmiotów, nie przekracza 276 godzin miesięcznie,

³⁶ W rozumieniu zgodnym z art. 9 § 1 Kodeksu pracy, innych ustaw i aktów wykonawczych regulujących prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, układów zbiorowych pracy, innych opartych na ustawie porozumieniach zbiorowych, regulaminach i statutach określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

³⁷ Jako instytucję uczestniczącą w realizacji RPO WP rozumie się IZ, IP i IW.

³⁸ Konflikt interesów jest rozumiany jako naruszenie zasady bezinteresowności i bezstronności tj.; w szczególności: przyjmowanie jakichkolwiek form zapłaty za wykonywanie zadań mających związek lub kolidujących ze stanowiskiem służbowym, podejmowanie dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia zarobkowego mogącego mieć negatywny wpływ na sprawy prowadzone w ramach obowiązków służbowych, prowadzenie szkoleń, o ile mogłoby to mieć negatywny wpływ na bezstronność prowadzenia spraw służbowych.

- c) wykonanie zadań przez tą osobę jest potwierdzone protokołem odbioru sporządzonym przez tą osobę wskazującym prawidłowe wykonanie zadań, liczbę oraz ewidencję godzin w danym miesiącu kalendarzowym poświęconym na wykonanie zadań w projekcie, z wyłączeniem przypadku, gdy osoba ta wykonuje zadania na podstawie stosunku pracy, a umowa o pracę określa godziny pracy tej osoby.

Spełnienie warunków, o których mowa w lit. a i b, należy zweryfikować przed zaangażowaniem osoby do projektu. Warunki powinny być spełnione w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w tym projekcie, przy czym w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w zakresie spełnienia warunku, o którym mowa w lit. b za niekwalifikowalne należy uznać wynagrodzenie personelu projektu (w całości lub w części) w tym projekcie, w ramach którego zaangażowanie personelu projektu spowodowało naruszenie tego warunku. IZ RPO WP/IP zapewnia, że wybór sposobu weryfikacji spełnienia powyższych warunków kwalifikowalności należy do beneficjenta odpowiedzialnego za realizację projektu zgodnie z umową o dofinansowanie i aktualnymi *Wytycznymi*. Dopuszczalne są różne sposoby weryfikacji ww. warunków kwalifikowalności umożliwiające beneficjentowi zakwalifikowanie personelu zgodnie z *Wytycznymi*. Weryfikacja może polegać na odebraniu przez beneficjenta od osoby angażowanej do realizacji zadań w ramach projektu oświadczenia o spełnieniu ww. warunków kwalifikowalności, niemniej jednak posiadanie oświadczenia przez beneficjenta nie zwalnia go z odpowiedzialności za spełnienie w/w wymogów.

- 9) Limit zaangażowania zawodowego, o którym mowa w pkt 8 lit. b dotyczy wszystkich form zaangażowania zawodowego, w szczególności:
- a) stosunku pracy - uwzględnia liczbę dni roboczych w danym miesiącu wynikających ze stosunku pracy, o którym mowa w sekcji 6.16.1, przy czym, do limitu wlicza się czas nieobecności pracownika związanej ze zwolnieniami lekarskimi i urlopem wypoczynkowym do momentu ponoszenia kosztu przez pracodawcę, a nie wlicza się czasu nieobecności pracownika związanej z urlopem bezpłatnym,
 - b) stosunku cywilnoprawnego, samozatrudnienia oraz innych form zaangażowania, - uwzględnia czas faktycznie przepracowany, w tym czas zaangażowania w ramach własnej działalności gospodarczej poza projektami (o ile dotyczy).
- 10) W przypadku, gdy personel projektu nie będzie mógł wykonywać swoich zadań w związku z dłuższą nieobecnością, (zwolnieniem lekarskim powyżej 30 dni, urlopem macierzyńskim, rodzicielskim czy też inną nieobecnością wymagającą zatrudnienia pracownika na zastępstwo), powinna zostać zapewniona ciągłość realizacji zadań. Nie powinno prowadzić to do podwójnego finansowania tych samych zadań; nie jest zasadne kwalifikowanie wydatków ponoszonych na wynagrodzenie zarówno jednej (zastępowanej) jak i drugiej (zastępującej) osoby.
- 11) IZ RPO WP/IP zobowiąże beneficjenta w umowie o dofinansowanie do wprowadzania na bieżąco³⁹ następujących danych do systemu informatycznego⁴⁰ w zakresie angażowania personelu projektu, w celu potwierdzenia spełnienia warunków określonych w *Wytycznych*:
- a) dane dotyczące personelu projektu, w tym: nr PESEL, imię, nazwisko,

³⁹ Dane, o których mowa w lit. a i b, powinny być wprowadzane niezwłocznie po zaangażowaniu osoby do projektu, a dane, o których mowa w lit. c – niezwłocznie po odebraniu protokołu

⁴⁰ Przez system informatyczny rozumie się centralny system teleinformatyczny, którego aplikację główną stanowi SL 2014.

- b) dane dotyczące formy zaangażowania personelu w ramach projektu: stanowisko, forma zaangażowania w projekcie, data zaangażowania do projektu, okres zaangażowania do projektu, wymiar czasu pracy oraz godziny pracy, jeśli zostały określone,
 - c) w zakresie protokołów, o których mowa w pkt 8 lit. c – dane dotyczące godzin faktycznego zaangażowania za dany miesiąc kalendarzowy ze szczegółowością wskazującą na rok, miesiąc, dzień i godzinę zaangażowania.
- 12) Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym u beneficjenta poza projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na analogicznych stanowiskach lub stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Dotyczy to również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.
 - 13) Koszty związane z wyposażeniem stanowiska pracy personelu projektu są kwalifikowalne w pełnej wysokości, z zastrzeżeniem sekcji. 6.12.1, wyłącznie w przypadku wyposażenia stanowiska pracy personelu projektu zatrudnionego na podstawie stosunku pracy w wymiarze co najmniej ½ etatu. W przypadku personelu projektu zaangażowanego na podstawie stosunku pracy w wymiarze poniżej ½ etaty lub na podstawie innych form zaangażowania, koszty związane z wyposażeniem stanowiska pracy personelu projektu są niekwalifikowalne.
 - 14) W przypadku projektów partnerskich nie jest dopuszczalne angażowanie jako personelu projektu pracowników partnerów przez beneficjenta i odwrotnie.
 - 15) W ramach projektu mogą być kwalifikowalne koszty delegacji służbowych oraz koszty związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych personelu projektu, pod warunkiem, że jest to niezbędne dla prawidłowej realizacji projektu koszty te zostały uwzględnione w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.

6.16.1. Stosunek pracy

- 1) Umowa o pracę z osobą stanowiącą personel projektu obejmuje wszystkie zadania wykonywane przez tę osobę w ramach projektu lub projektów realizowanych przez beneficjenta, co jest odpowiednio udokumentowane zgodnie z pkt 2 lit. c. Tym samym, nie jest możliwe angażowanie takiej osoby przez beneficjenta do realizacji żadnych zadań w ramach tego lub innego projektu na podstawie stosunku cywilnoprawnego, z wyjątkiem umów, w wyniku których następuje wykonanie oznaczonego dzieła.⁴¹
- 2) W przypadku zatrudniania personelu na podstawie stosunku pracy, wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:
 - a) pracownik jest zatrudniony lub oddelegowany⁴² w celu realizacji zadań związanych bezpośrednio z realizacją projektu,
 - b) okres zatrudnienia lub oddelegowania jest kwalifikowalny wyłącznie do końcowej daty kwalifikowalności wydatków wyznaczonej w umowie o dofinansowanie, powyższe nie oznacza, że stosunek pracy nie może trwać dłużej niż okres realizacji projektu,
 - c) zatrudnienie lub oddelegowanie do pełnienia zadań związanych z realizacją projektu jest odpowiednio udokumentowane postanowieniami umowy o pracę i zakresem czynności służbowych pracownika lub opisem stanowiska pracy; przez odpowiednie udokumentowanie

⁴¹ Patrz sekcja 6.16.2 pkt 2 i pkt. 4.

⁴² Oddelegowanie należy rozumieć jako zmianę obowiązków służbowych pracownika na okres zaangażowania w realizację projektu.

należy rozumieć m.in. wskazanie w ww. dokumentach wszystkich zadań, które dana osoba będzie wykonywała w ramach projektu.

- 3) W przypadku, gdy osoba stanowiąca personel projektu jest pracownikiem beneficjenta, jej zaangażowanie do projektu lub projektów może mieć miejsce wyłącznie na podstawie stosunku pracy lub umowy, w wyniku której następuje wykonanie oznaczonego dzieła, o której mowa w sekcji 6.16.2 pkt. 4.
- 4) Jeżeli stosunek pracy pracownika beneficjenta tylko w części obejmuje zadania w ramach projektu (np. na ½ etatu, ¼ etatu w ramach projektu), wydatki związane z wynagrodzeniem w ramach projektu są kwalifikowalne, o ile:
 - a) zadania związane z realizacją projektu zostaną wyraźnie wyodrębnione w umowie o pracę lub zakresie czynności służbowych pracownika lub opisie stanowiska pracy,
 - b) zakres zadań związanych z realizacją projektu stanowi podstawę do określenia proporcji faktycznego zaangażowania pracownika w realizację projektu w stosunku do czasu pracy wynikającego z umowy o pracę tego pracownika,
 - c) wydatek związany z wynagrodzeniem personelu projektu odpowiada proporcji, o której mowa w lit. b chyba że zakres odpowiedzialności, złożoność lub poziom wymaganych kompetencji na danym stanowisku uzasadnia różnicę w udziale wydatku do czasu pracy wynikającego ze stosunku pracy.
- 5) Wydatkami kwalifikowalnymi w przypadku wynagrodzenia personelu mogą być również nagrody (z wyłączeniem nagrody jubileuszowej) lub premie, o ile są spełnione następujące warunki:
 - a) nagrody lub premie zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
 - b) nagrody lub premie zostały wprowadzone w danej instytucji co najmniej na 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
 - c) nagrody lub premie potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady ich przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta,
 - d) nagrody lub premie przyznawane są w związku z realizacją zadań w ramach projektu na podstawie stosunku pracy.
- 6) W przypadku okresowego zwiększenia obowiązków służbowych danej osoby, wydatkami kwalifikowalnymi związanymi z wynagrodzeniem personelu mogą być również dodatki do wynagrodzeń, o ile zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, z zastrzeżeniem pkt 7 i 8, przy czym dodatek może być przyznany zarówno jako wyłączone wynagrodzenie za pracę w projekcie lub jako uzupełnienie wynagrodzenia personelu projektu rozliczanego w ramach projektu.
- 7) Dodatek może być kwalifikowalny, o ile spełnione zostaną łącznie następujące warunki:
 - a) możliwość przyznania dodatku wynika bezpośrednio z prawa pracy,
 - b) dodatek został przewidziany w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
 - c) dodatek został wprowadzony w danej instytucji co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy możliwość przyznania dodatku wynika z aktów prawa powszechnie obowiązującego,
 - d) dodatek potencjalnie obejmuje wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady jego przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta,

- e) dodatek jest kwalifikowalny wyłącznie w okresie zaangażowania danej osoby do projektu,
 - f) wysokość dodatku uzależniona jest od zakresu dodatkowych obowiązków⁴³, przy czym w przypadku wykonywania zadań w kilku projektach u tego samego beneficjenta personelowi projektu przyznawany jest wyłącznie jeden dodatek rozliczany proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w dany projekt.
- 8) dodatki, o których mowa w pkt 6 i 7, są kwalifikowalne do wysokości 40% wynagrodzenia podstawowego wraz ze składnikami, o których mowa w podrozdziale 6.16 pkt 3, z zastrzeżeniem, że przekroczenie tego limitu może wynikać wyłącznie z aktów prawa powszechnie obowiązującego.

6.16.2. Stosunek cywilnoprawny

- 1) Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie stosunku cywilnoprawnego (umowa zlecenie, umowa o dzieło, kontrakt menadżerski) są kwalifikowalne, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszej sekcji oraz w załączniku nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*.
- 2) Wydatki poniesione na wynagrodzenie osoby zaangażowanej do projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, która jest jednocześnie pracownikiem beneficjenta⁴⁴, są niekwalifikowane, z wyłączeniem umów o dzieło, o których mowa w pkt 4.
- 3) Rozliczenie umowy zlecenia następuje na podstawie protokołu odbioru, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c, wraz z dokumentem księgowym potwierdzającym poniesienie wydatku, z zastrzeżeniem pkt 4.
- 4) Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie umowy o dzieło są kwalifikowalne, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) charakter zadań uzasadnia zawarcie umowy o dzieło⁴⁵,
 - b) wynagrodzenie na podstawie umowy o dzieło zostało przewidziane w budżecie we wniosku o dofinansowanie projektu i wniosek w takiej formie został zatwierdzony przez właściwą instytucję będącą stroną umowy,
 - c) rozliczenie zaangażowania zawodowego personelu następuje na podstawie protokołu odbioru dzieła, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c, wskazującego wynik rzeczowy wykonanego dzieła, wraz z dokumentem księgowym potwierdzającym poniesienie wydatku.

6.16.3. Osoby samozatrudnione

- 1) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby samozatrudnionej, tj. osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą wykonującej osobiście zadania w ramach projektu, którego jest beneficjentem, pod warunkiem wyraźnego wskazania tej formy zaangażowania oraz określenia zakresu obowiązków tej osoby we wniosku o dofinansowanie. Osoby fizycznej prowadzącej

⁴³ Przez „zakres dodatkowych obowiązków” należy rozumieć zarówno nowe obowiązki służbowe, niewynikające z dotychczasowego zakresu zadań, jak i zwiększenie zaangażowania w ramach dotychczasowych obowiązków służbowych pracownika.

⁴⁴ Za pracownika beneficjenta należy uznać każdą osobę, która jest u niego zatrudnioną na podstawie stosunku pracy, przy czym dotyczy to zarówno osób stanowiących personel projektu, jak i osób niezaangażowanych do realizacji projektu lub projektów.

⁴⁵ Umowa o dzieło musi spełniać wymogi określone w art. 627 Kodeksu cywilnego, przy czym umowa o dzieło nie może dotyczyć zadań wykonywanych w sposób ciągły.

działalność gospodarczą i wykonującej zadania w ramach projektu na podstawie stosunku cywilnoprawnego nie należy traktować jako osoby samozatrudnionej.

- 2) Osobiste wykonywanie zadań należy bowiem odróżnić od zlecenia usług podmiotom gospodarczym w ramach projektu. Jeżeli umowa zawierana jest z osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą jako personelem projektu, niezbędne jest nałożenie obowiązku osobistej realizacji umowy na osobę prowadzącą przedmiotową działalność gospodarczą. Jednocześnie w celu wyeliminowania wszelkich wątpliwości co do osobistej realizacji wykonywanej przez personel projektu umowy, należałoby w sposób jednoznaczny i precyzyjny wyłączyć zarówno możliwość podzlecenia usług nią objętych osobom trzecim, jak i wskazać konkretną osobę, która miałaby realizować umowę. Tym samym personel projektu stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą bez względu na to, czy zatrudniają one pracowników czy nie, pod warunkiem osobistego wykonywania zadań przez te osoby. Zatem, jeżeli osoba prowadząca działalność gospodarczą będzie wykonywać osobiście pracę na rzecz projektu, będzie uwzględniona jako personel projektu; w przypadku gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą otrzyma zlecenie np. na realizację badania i będzie to realizować z wykorzystaniem innych swoich pracowników lub wykonawców zewnętrznych, mówimy o zleceniu usługi.
- 3) Wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1, wynika z wniosku o dofinansowanie, z zachowaniem zapisów niniejszych *Wytycznych*, w szczególności w zakresie stosowania ustawy Pzp i zasady konkurencyjności.
- 4) Poniesienie wydatku na wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1, jest dokumentowane dokumentem księgowym, np. notą obciążeniową oraz protokołem odbioru, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c.
- 5) Postanowienia niniejszej sekcji mają również zastosowanie do osób współpracujących w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

6.16.4. Inne formy angażowania personelu projektu

- 1) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby zatrudnionej za pośrednictwem agencji pracy tymczasowej, o ile wydatki związane z wynagrodzeniem tej osoby:
 - a) są ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności z ustawą o zatrudnianiu pracowników tymczasowych,
 - b) nie są zawyżone w stosunku do stawek rynkowych.
- 2) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby zatrudnionej na podstawie innych form zatrudnienia, pod warunkiem ich zgodności z założeniami projektu wskazanymi w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu oraz zasadami określonymi w niniejszym podrozdziale.
- 3) Poniesienie wydatku na wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1 i 2, jest dokumentowane dokumentem księgowym oraz protokołem odbioru, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c.

Podrozdział 6.17. Rozliczanie efektów projektu

- 1) IZ RPO WP/IP zobowiąże beneficjenta w umowie o dofinansowanie do osiągnięcia i zachowania wskaźników produktu i/lub rezultatu zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie.
- 2) Nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników, o których mowa w pkt 1, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej. Weryfikacja i metoda zatwierdzenia stopnia osiągnięcia wskaźników w ramach RPO WP każdorazowo określana jest przez IZ RPO WP/IP, z zastrzeżeniem podrozdziału 8.9.

- 3) Warunki monitorowania wskaźników, o których mowa w pkt 1 IZ RPO WP/IP określa na podstawie wytycznych horyzontalnych w zakresie trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych. Szczegółowe zapisy odnośnie warunków, trybu i zakresu monitorowania postępu finansowego zawarte są w *Zasadach wdrażania RPO WP 2014-2020*.

Podrozdział 6.18. Projekty partnerskie

- 1) Wybór partnerów w projekcie następuje zgodnie z art. 33 ustawy wdrożeniowej.
- 2) Wydatki poniesione w ramach projektu przez partnera, który nie został wybrany zgodnie z ustawą wdrożeniową, mogą być uznane za niekwalifikowane przez IZ RPO WP/IP, przy czym wysokość wydatków niekwalifikowanych uwzględnia stopień naruszenia przepisów ustawy.
- 3) Zalecenia dotyczące formułowania partnerstw oraz realizacji i rozliczania projektów partnerskich określają *Zasady wdrażania RPO WP 2014-2020*.
- 4) W przypadku projektów partnerskich nie jest dopuszczalne wzajemne zlecenie przez beneficjenta zakupu towarów lub usług partnerowi i odwrotnie.

Podrozdział 6.19. Projekty grantowe

- 1) Zasady realizacji projektów grantowych określa ustawa wdrożeniowa oraz umowa o dofinansowanie projektu.
- 2) W projektach grantowych wydatek kwalifikowalny stanowią:
 - a) granty rozliczane przez beneficjenta projektu grantowego zgodnie z umowa o powierzenie grantu oraz procedurami dotyczącymi realizacji projektu grantowego zatwierdzonymi przez IZ RPO WP,
 - b) inne wydatki, o ile jest to zgodne z celami projektu.
- 3) Granty, o których mowa w pkt. 2 lit a, mogą być uznane za kwalifikowalne. O ile:
 - a) grantobiorcy zostali wybrani w sposób przejrzysty zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy wdrożeniowej,
 - b) wydatki ponoszone przez grantobiorców zostały faktycznie poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków,
 - c) wydatki ponoszone przez grantobiorców są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i unijnego,
 - d) wydatki ponoszone przez grantobiorców zostały dokonane w sposób oszczędny, tzn. niezawyżony w stosunku do średnich cen i stawek rynkowych i spełniający wymogi uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.
- 4) O ile jest to uzasadnione, umowa o powierzenie grantu może określić ewentualny zakres obowiązywania warunków kwalifikowalności określonych w *Wytycznych* w odniesieniu do wydatków ponoszonych przez grantobiorców.

Rozdział 7 Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Podrozdział 7.1. Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFRR

- 1) IZ RPO WP może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym RPO WP, ale na terytorium UE, pod warunkiem że spełnione są jednocześnie wszystkie następujące warunki:
 - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego RPO WP,
 - b) łączna kwota przydzielona w ramach RPO WP projektom zlokalizowanym poza obszarem objętym RPO WP nie przekracza 15 % wsparcia z EFRR na poziomie osi priorytetowej,
 - c) komitet monitorujący wyraził zgodę na projekt lub rodzaje projektów, których to dotyczy,
 - d) obowiązki instytucji zarządzających programem w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu projektu są pełnione przez organy odpowiedzialne za program, w ramach którego udziela się wsparcia danemu projektowi, lub organy te zawierają umowy z organami na obszarze, na którym dany projekt jest realizowany.
- 2) W przypadku projektów dotyczących działań promocyjnych wydatki mogą być ponoszone poza terytorium UE, pod warunkiem że projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego RPO WP oraz obowiązki IZ RPO WP w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu projektu są pełnione przez organy odpowiedzialne za program, w ramach którego udziela się wsparcia danemu projektowi, lub organy te zawierają umowy z organami na obszarze, na którym dany projekt jest realizowany.

Podrozdział 7.2. Dokumentacja i prace niezbędne do przygotowania projektu

- 1) Wydatki na zakup usług dotyczących opracowania dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu mogą zostać uznane za kwalifikowalne, jeśli dokumentacja taka jest wymagana przez prawo krajowe bądź wspólnotowe albo przez IZ RPO WP/IP. Dotyczy to w szczególności wydatków na opracowanie:
 - a) studium wykonalności (w przypadku wykonania w ramach jednej umowy studium wykonalności i wniosku aplikacyjnego, każda z tych pozycji winna być osobno wyceniona),
 - b) biznes planu lub analizy finansowej,
 - c) uzyskania mapy do celów prawnych, opracowania mapy do celów projektowych,
 - d) dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (badania gruntowo-wodne),
 - e) inwentaryzacji obiektów,
 - f) zagospodarowania terenu,
 - g) inwentaryzacji i waloryzacji zieleni,
 - h) raportu oddziaływania na środowisko związanego z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz dla inwestycji mogących oddziaływać na obszary Natura 2000,
 - i) dokumentacji technicznej (m. in. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt architektoniczny i wykonawczy, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych, prace geodezyjne, program funkcjonalno-użytkowy) oraz weryfikacja tej dokumentacji (kolaudacja),
 - j) badań i studiów konserwatorskich, archeologicznych, przyrodniczych,
 - k) prac konserwatorskich i archeologicznych, o ile nie stanowią przedmiotu projektu,

- l) badań związanych z transportem, urbanistyką, krajobrazem, architekturą, budownictwem,
 - m) dokumentacji przetargowej, publikacji ogłoszeń przetargowych, przeprowadzenia postępowania,
 - n) innych dokumentów dołączonych do wniosku o dofinansowanie (np. audyt energetyczny, program rewitalizacji), o ile są wymagane przez IZ RPO WP/IP,
 - o) wydatki związane z konkursami architektonicznymi, architektoniczno-urbanistycznymi i urbanistycznymi.
- 2) W przypadku aktualizowania powyższych dokumentów aktualizacja wykonywana na potrzeby realizacji projektu albo pierwotna dokumentacja może być przedstawiona do refundacji jako wydatek kwalifikowalny. Co do zasady nie dopuszcza się refundacji wydatków zarówno na pierwotną dokumentację, jak i na jej aktualizację. Nie jest dopuszczalna refundacja wydatków poniesionych na aktualizację dokumentacji wynikającej z błędów i uchybień beneficjenta oraz w przypadku upłynięcia terminu ważności dokumentacji.
 - 3) Wypełnienie wniosku o dofinansowanie w przypadku wszystkich projektów lub wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów, a także wydatki poniesione w związku z wydawaniem niezbędnych decyzji administracyjnych są niekwalifikowalne.
 - 4) Warunkiem uznania wydatków określonych w ppkt 1) i 2) za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w dokumentacji stanowiącej załącznik do umowy o dofinansowanie projektu.
 - 5) Postanowienia ppkt 1) – 2) stosuje się odpowiednio w przypadku dokonywania zmian w projekcie.
 - 6) W przypadku, gdy dokumentacja (techniczna i budowlana) obejmuje również przedsięwzięcia, które nie stanowią przedmiotu projektu, za kwalifikowalne uznaje się odpowiednią część wydatków obliczonych według metodologii zaakceptowanej przez IZ RPO WP przed złożeniem wniosku o dofinansowanie.
 - 7) W przypadku, gdy nieznanym jest rzeczywisty lub planowany koszt prac projektowych (na podstawie już poniesionych wydatków lub zawartych umów), wówczas koszty przygotowania dokumentacji projektowej wymienionej w pkt 1) powinny zostać oszacowane na podstawie rozporządzenia w sprawie sporządzania kosztorysu inwestorskiego, z zastrzeżeniami wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej.

Podrozdział 7.3. Projekty generujące dochód po ukończeniu realizacji

- 1) Projekt generujący dochód po ukończeniu realizacji, w rozumieniu art. 61 rozporządzenia ogólnego, jest to projekt współfinansowany z EFRR, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 1 mln EUR, obejmujący inwestycje w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom bezpośrednio ponoszonym przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntów lub budynków lub dzierżawę gruntów lub najem budynków lub wszelkie inne odpłatne świadczenia, dla których wartość bieżąca przychodów przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych i kosztów odtworzenia wyposażenia krótkotrwałego w danym okresie referencyjnym. Do dochodu zalicza się także oszczędności kosztów działalności (operacyjnych) osiągnięte przez operację, chyba że są skompensowane równoważnym zmniejszeniem dotacji na działalność.
- 2) Projektami generującymi dochód nie są projekty, o których mowa w art. 61 ust. 7 i 8 rozporządzenia ogólnego. Są to m.in. projekty, dla których wsparcie związane jest z instrumentami inżynierii finansowej, projekty współfinansowane z EFS, projekty, w których

zastosowano kwoty ryczałtowe lub standardowe stawki jednostkowe oraz projekty, dla których wsparcie w ramach programu stanowi:

- a) pomoc *de minimis*,
- b) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc publiczną dla MŚP, gdy stosuje się limit w zakresie dopuszczalnej intensywności lub kwoty pomocy państwa,
- c) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc publiczną, gdy przeprowadzono indywidualną weryfikację potrzeb w zakresie finansowania zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi pomocy państwa

Projekty wymienione w punktach a-c mogą być uznane za projekty generujące dochód, w przypadku, gdy przepisy krajowe tak stanowią.

- 3) Koszty kwalifikowalne projektu są z góry pomniejszane z uwzględnieniem potencjału generowania dochodów przez dany projekt w konkretnym okresie odniesienia (okresie referencyjnym) obejmującym zarówno realizację projektu, jak i okres po jego ukończeniu.
- 4) Potencjalne dochody są określane w dokumentacji wniosku o dofinansowanie za pomocą jednej z następujących metod:
 - a) zastosowanie zryczałtowanej stawki procentowej dla danego typu projektów (dla Działania 11.3 Gospodarka wodno-ściekowa – w wysokości 25%),
 - b) obliczanie bieżącej wartości dochodu z projektu, z uwzględnieniem właściwego okresu odniesienia, spodziewanej rentowności, biorąc pod uwagę zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” oraz, w stosownych przypadkach, zasady sprawiedliwości w powiązaniu ze względną zamożnością danego państwa członkowskiego.
- 5) Jako alternatywny sposób zastosowania metody zryczałtowanej stawki procentowej dochodu możliwe jest zastosowanie rozwiązania polegającego na obniżeniu stopy dofinansowania na poziomie osi priorytetowej lub działania zgodnie z zasadami określonymi w art. 61 ust. 5 rozporządzenia ogólnego. Powyższe rozwiązanie jest równoznaczne z faktem, że dochody nie są odejmowane od kwalifikowalnych wydatków projektu.
- 6) Wydatki kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją projektu generującego dochód po ukończeniu nie mogą przekroczyć bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu z inwestycji (określoną zgodnie z jedną z metod opisaną w pkt 4) w okresie referencyjnym.
- 7) W przypadku, gdy nie ma możliwości obiektywnego oszacowania dochodów z wyprzedzeniem zgodnie z metodami określonymi w pkt 4 (np. w projektach B+R), dochód wytworzony w okresie trzech lat od zakończenia projektu lub do terminu na złożenie dokumentów dotyczących zamknięcia programu określonego w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy, w zależności od tego, która data jest wcześniejsza, podlega zwrotowi przez beneficjenta i jest odliczany od wydatków deklarowanych do KE.
- 8) Za dochód uwzględniany w wyliczeniu, o którym mowa w pkt 4 lit. b, nie uznaje się wadium wpłacanego przez podmiot ubiegający się o realizację zamówienia publicznego na podstawie ustawy Pzp w przypadku wycofania oferty, zatrzymanych kaucji zwrotnych, kar umownych (w tym kar za odstąpienie od umowy i kar za opóźnienie) oraz ulg z tytułu terminowego odprowadzania składek do ZUS/US. Płatności otrzymane przez beneficjenta w powyższych przypadkach nie pomniejszają wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.
- 9) Metodologia obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu jest przedmiotem *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 marca 2015 r. w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i*

projektów hybrydowych na lata 2014-2020⁴⁶. Dodatkowo ujęta została w Wytycznych do Studiów Wykonalności stanowiących załącznik do wniosku o dofinansowanie realizacji projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, znajdujących się w załączniku nr 3 do Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020.

Podrozdział 7.4. Zakup nieruchomości

- 1) łączna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych bezpośrednio z nabyciem nieruchomości opisanych w niniejszym Podrozdziale oraz Podrozdziale 6.10, a więc w szczególności:
 - a) wydatków poniesionych na zakup nieruchomości zarówno zabudowanych jak i niezabudowanych (w tym poniesionych na odszkodowania za przejęte nieruchomości),
 - b) wydatków poniesionych na obowiązkowy wykup nieruchomości wynikający z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania zgodnie z art. 135-136 ustawy Prawo ochrony środowiska,
 - c) wydatków poniesionych na zakup prawa użytkowania wieczystego,
 - d) wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości bądź prawa użytkowania wieczystego nieruchomości,
 - e) wydatków poniesionych na zakup innych tytułów prawnych do nieruchomości,
 - f) innych wydatków przewidzianych przepisami prawa krajowego (np. dodatków za opuszczenie nieruchomości zabudowanej zgodnie z ustawą o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych- nie może przekraczać 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych⁴⁷ projektu, przy czym w przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych limit ten wynosi 15%. Podniesienie wysokości przedmiotowego limitu może mieć miejsce w przypadku projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego - decyzja w przedmiotowej kwestii należy do IZ RPO WP/IP i podejmowana jest nie później niż na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

Wydatki kwalifikowane w kategorii „Zakup nieruchomości”	\leq	$1/9$	\times	Całkowite wydatki kwalifikowalne dla projektu (z wyłączeniem wydatków w kategorii „Zakup nieruchomości”)
---	--------	-------	----------	--

- 2) Limit, o którym mowa powyżej weryfikowany jest na etapie oceny wniosku o dofinansowanie oraz na etapie weryfikacji wniosku o płatność końcową. Nie ma zastosowania do:
 - a) wydatków związanych z nabyciem nieruchomości uregulowanych w sekcji 7.4.1,
 - b) wydatków poniesionych na obowiązkowe odszkodowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, niezwiązane z koniecznością wykupu nieruchomości,
 - c) wydatków związanych z adaptacją lub remontem budynku.

⁴⁶ Nr MliR/H/2014-2020/7(01)03/2015.

⁴⁷ Metodologia wyliczenia kosztu kwalifikowanego została przedstawiona w załączniku nr 2 Wytycznych.

- 3) Zakup nieruchomości kwalifikuje się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) cena zakupu nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, a jej wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami wraz z rozporządzeniami do tej ustawy; wartość nieruchomości powinna być określona na dzień jej zakupu zgodnie z art. 156 ust. 3 tej ustawy,
 - b) nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,
 - c) zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie.
- 4) Jeżeli nieruchomość stanowi własność beneficjenta lub jego jednostki organizacyjnej, może zostać rozliczona w projekcie wyłącznie w formie wkładu niepieniężnego. Niedozwolony jest zakup nieruchomości, który wiąże się z koniecznością zapłaty przez beneficjenta na swoją rzecz lub jego jednostki organizacyjnej.
- 5) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego, w przypadku wywłaszczenia dotychczasowego jej właściciela z prawa własności nieruchomości bądź ograniczenia prawa własności, kwalifikują się do współfinansowania ze środków RPO WP na warunkach określonych w niniejszym Podrozdziale, do wysokości odpowiadającej wartości nabywanego przez Wnioskodawcę prawa, potwierdzonej operatem szacunkowym.
- 6) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego, w przypadku wypowiedzenia umów najmu, dzierżawy, użyczenia, wygaśnięcia trwałego zarządu, wygaśnięcia użytkowania wieczystego i rozwiązania użytkowania mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione odpowiednio warunki, o których mowa w niniejszym Podrozdziale.
- 7) Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków poniesionych na odszkodowania jest ustalenie wysokości tych odszkodowań zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 8) W przypadku, gdy zgodnie z obowiązującymi przepisami odszkodowanie za nieruchomość obejmuje obok wartości zabudowanego gruntu także wartość składników roślinnych lub innych naniesień (np. ogrodzenie, tory) na nim się znajdujących, to wydatek poniesiony na odszkodowanie za składniki roślinne nieruchomości lub inne naniesienia również może być uznany za kwalifikowalny.
- 9) Wydatki związane z adaptacją lub remontem budynku mogą być uznane za kwalifikowalne jedynie w przypadku, gdy jest to niezbędne dla realizacji projektu oraz zostanie opisane we wniosku o dofinansowanie i wskazane w umowie o dofinansowanie.
- 10) Koszt wyburzenia budynków (w przypadku naniesień – ich likwidacji) znajdujących się na nieruchomościach niezbędnych do realizacji inwestycji, może stanowić wydatek kwalifikowany w projekcie, jeżeli został zawarty we wniosku o dofinansowanie oraz umowie o dofinansowanie.

7.4.1. Wydatki związane z zakupem nieruchomości

- 1) Wydatki bezpośrednio związane z zakupem nieruchomości (jeśli zakup nieruchomości stanowi wydatek kwalifikowalny), takie jak wydatki poniesione w związku ze sporządzeniem dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, wynagrodzenie rzeczoznawcy (np. wydatek związany ze sporządzeniem operatu szacunkowego) oraz opłaty notarialne stanowią wydatki kwalifikowalne.

- 2) W przypadku wykupu gruntów na cele przyrodnicze wydatki związane z zakupem nieruchomości mogą obejmować szerszy zakres nieruchomości, niż to wynika z finalnego zakupu, jeśli jest to uzasadnione specyfiką działań projektowych.
- 3) W przypadku, gdy jedynie część wydatku poniesionego na zakup nieruchomości może być uznana za kwalifikowalną, wydatki związane z nabyciem nieruchomości mogą być uznane za kwalifikowalne na następujących warunkach:
 - a) proporcjonalnie do udziału wydatku kwalifikowalnego na zakup nieruchomości w całkowitym wydatku na zakupie nieruchomości - w przypadku wydatków związanych z nabyciem nieruchomości, których wysokość ustala się proporcjonalnie do wartości nieruchomości (np. opłaty notarialne),
 - b) w pełnej wysokości – w przypadku, gdy poniesienie wydatku było wyłącznie rezultatem wypełniania wymogów dotyczących realizacji RPO WP (np. wydatki związane z wykonaniem operatu szacunkowego w przypadku, gdy w innych okolicznościach nie byłoby to wymagane).
- 4) Wydatki związane z uzyskaniem prawa dostępu do terenu budowy podczas realizacji projektu będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu i nie są wnoszone na rzecz beneficjenta i/lub jego jednostki organizacyjnej.
- 5) Wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód, niezbędne wydatki związane z opłatami lub odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu oraz należności i opłaty roczne z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i leśnej oraz odszkodowania z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanu w odniesieniu do gruntów leśnych, będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu.

Podrozdział 7.5. Wydatki operacyjne

- 1) Wydatki operacyjne, czyli wydatki ponoszone w fazie eksploatacji inwestycji nie są kwalifikowalne, chyba że wynika to z zaakceptowanego przez właściwą instytucję, będącą stroną umowy wniosku o dofinansowanie, przy czym jest to zależne od przedmiotu i specyfiki projektu (przykładowo do wydatków operacyjnych, które nie mogą być uznane za kwalifikowane zalicza się wydatki poniesione na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w eksploatacyjnej fazie inwestycji, wydatki na produkty podlegające szybkiemu zużyciu, wydatki na części zamienne, energię oraz środki chemiczne do wykorzystania podczas fazy eksploatacyjnej inwestycji), a wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków w ramach projektu określonym w umowie o dofinansowanie.
- 2) Wydatki na sprawdzenie i przetestowanie sprzętu nabytego w ramach projektu oraz na szkolenie personelu obsługującego jak również tzw. asysta techniczna zapewniana przez producenta w pierwszym okresie eksploatacji zakupionego sprzętu, niezbędne dla realizacji projektu, mogą być uznane za kwalifikowalne w ramach właściwej kategorii wydatków, z którą są związane (m.in. roboty budowlane, sprzęt i wyposażenie), o ile zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków w ramach projektu określonym w umowie o dofinansowanie.

Podrozdział 7.6. Dokumentowanie wydatków

- 1) IZ RPO WP/IP zobowiąże beneficjenta oraz podmioty uczestniczące w realizacji projektu, na podstawie umowy o dofinansowanie, do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji finansowo-księgowej środków finansowych otrzymanych na realizację projektu zgodnie z zasadami

wynikającymi z ustawy o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych, zarówno w okresie realizacji, jak i trwałości projektu.

- 2) IZ RPO WP/IP zapewnia, że beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia jakiegokolwiek ewidencji księgowej na podstawie obowiązujących przepisów, mają obowiązek ewidencjonowania dokumentów dotyczących operacji związanych z realizacją projektu.
- 3) IZ RPO WP/IP wymaga od beneficjentów rozliczających projekt przedstawienia odpowiednich dokumentów odnoszących się do wydatków kwalifikowalnych, faktycznie poniesionych. Wydatki muszą być przypisane poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu oparty na dokumentach księgowych lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej.
- 4) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty oraz protokołami odbioru w przypadku robót budowlanych, usług lub dostaw materiałów. Dowodami zapłaty są wyciągi bankowe z rachunku beneficjenta. W przypadku płatności gotówkowej wystarczającym dowodem jest faktura z adnotacją „zapłacono gotówką” lub inną pokrewną adnotacją, opatrzoną podpisem upoważnionej osoby (wystawcy/sprzedawcy). W przypadku, gdy potwierdzenie poniesienia wydatku w ten sposób nie jest możliwe potwierdzeniem zapłaty za fakturę lub inny dokument o równoważnej wartości dowodowej będzie raport kasowy beneficjenta. IZ RPO WP/IP wymaga od beneficjenta dokonującego płatności stosowania art. 22 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Tym samym jednorazowe transakcje⁴⁸ przekraczające równowartość 15.000 euro muszą być dokonywane za pośrednictwem rachunku bankowego. W sytuacji, gdy na wyciągu bankowym nie wskazano numeru konta odbiorcy, należy załączyć kopie przelewów bankowych wygenerowanych elektronicznie, na których widnieje adnotacja „zaksięgowano dnia...” lub pokrewna, potwierdzających poniesienie wydatków za okres, którego dotyczy wniosek o płatność.
- 5) Dowodami poniesienia wydatków są także faktury w walucie obcej wiarygodnie przetłumaczone.
- 6) W przypadku zakupu nieruchomości przez beneficjenta podstawowym dokumentem potwierdzającym poniesienie wydatku jest akt notarialny wraz z potwierdzeniem uiszczenia zapłaty za daną nieruchomość.
- 7) W przypadku pozyskania nieruchomości w drodze wywłaszczenia, dokumentem potwierdzającym poniesienie wydatków są poświadczona za zgodność z oryginałem kopie decyzji ustalających wysokość odszkodowania za nieruchomości nabyte pod realizację inwestycji drogowej na mocy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami. w zakresie realizacji inwestycji celu publicznego. W takim przypadku nie jest wymagane od beneficjenta przedłożenie operatu szacunkowego, potwierdzającego wartość nieruchomości, zaś za kwotę wydatku kwalifikowalnego uznaje się wartość wskazaną w decyzji. W przypadku premii, za wcześniejsze opuszczenie nieruchomości, wydatki z tym związane również są kwalifikowalne.
- 8) W przypadku amortyzacji dokumentem potwierdzającym wysokość odpisów amortyzacyjnych jest polecenie księgowania.
- 9) IZ RPO WP wskazuje, iż dokument księgowy przedstawiony do refundacji przez beneficjenta obejmujący zarówno wydatki kwalifikowane, jak i niekwalifikowane, był opłacony przynajmniej w części dotyczącej wydatków kwalifikowalnych.

⁴⁸ Jednorazowa transakcja rozumiana, jako pojedyncza umowa, bez względu na ilość dokonywanych transz zapłaty.

7.6.1. Przygotowanie dokumentów potwierdzających poniesione wydatki

- 1) Faktury lub inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej potwierdzające poniesienie wydatku kwalifikowalnego powinny mieć zamieszczony opis na oryginale dokumentu, który obejmuje:
 - I. Na pierwszej stronie
 - Adnotację: „Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa w ramach RPO WP na lata 2014-2020”. W przypadku, gdy projekt nie jest współfinansowany z budżetu państwa zwrot „oraz ze środków budżetu państwa” nie jest zamieszczany.
 - Adnotację: „Ujęto we wniosku o płatność do ...”
 - II. Na drugiej stronie
Opis :
 1. Numer umowy o dofinansowanie projektu;
 2. Tytuł projektu;
 3. Kwotę wydatku kwalifikowalnego z wyszczególnieniem podatku od towarów i usług (VAT) w odniesieniu do kategorii wydatku przedstawionej we wniosku o dofinansowanie projektu. W przypadku, gdy dokument zawiera różne kategorie wydatków, należy wymienić wszystkie z podaniem ich wartości. Ponadto, jeżeli występują również wydatki niekwalifikowalne i wydatki niezwiązane z projektem, przy każdej z tych pozycji należy wskazać ich wartość, tak aby suma wydatków kwalifikowalnych, niekwalifikowanych i niezwiązanych z projektem była tożsama z wartością całkowitą dokumentu.
 4. Informację o poprawności formalnej i merytorycznej;
 5. Numer umowy z wykonawcą, na podstawie której zafakturowana usługa/dostawa została wykonana. W przypadku, gdy na daną usługę/dostawę nie było zawartej umowy, należy podać nr i datę zlecenia;
 6. Podstawę prawną udzielenia zamówienia publicznego;
 7. Wskazanie rodzaju wydatku (bieżący/inwestycyjny);
 8. Wysokość wydatków dotyczących m.in. cross-finansingu, zakupu gruntu, jeżeli dotyczy.
- 2) W przypadku, gdy faktura lub inny dokument o równoważnej wartości dowodowej nie zawiera wystarczająco miejsca na kompletny opis, dopuszczalne jest sporządzenie opisu na dodatkowej kartce pod warunkiem wskazania numeru i daty wystawienia opisywanego dokumentu.
- 3) Faktury/inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej wyrażone w walucie obcej, powinny zawierać informację o zastosowanym kursie wraz ze wskazaniem daty, po którym dokonano przeliczenia na złote w momencie otrzymania faktury i po którym dokonano zapłaty. W przypadku, gdy system przetwarzania danych (np. program rachunkowo-księgowy) zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk, to dopuszczalne jest załączenie takiego dokumentu bez ww. opisu.
- 4) Wyciągi z rachunku bankowego dotyczące należnych zaliczek na podatek dochodowy oraz składek ZUS sporządzone na podstawie list płać/rachunków od umów cywilnoprawnych, powinny zawierać opis wskazujący numer i nazwę projektu oraz osoby zatrudnione przy

projekcie z wyszczególnieniem wysokości odprowadzonych zaliczek/składek ZUS. W przypadku braku możliwości opisanego oryginału wyciągu z rachunku bankowego, istnieje możliwość sporządzenia opisu na dodatkowej kartce pod warunkiem wskazania numeru i daty opisywanego wyciągu z rachunku bankowego.

Podrozdział 7.7. Kary umowne

Wszelkie płatności otrzymane przez beneficjenta z tytułu kar umownych na skutek naruszenia umowy zawartej między beneficjentem a stronami trzecimi, lub które miały miejsce w wyniku wycofania przez stronę trzecią oferty wybranej w ramach przepisów o zamówieniach publicznych nie są uznawane za dochód i nie są odejmowane od wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

Podrozdział 7.8. Roboty budowlane

- 1) Koszty zakupu wyrobów budowlanych lub koszty robót budowlanych w rozumieniu Ustawy Prawo budowlane mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne jeżeli są niezbędne do realizacji projektu, zostały ujęte w kosztorysie inwestorskim oraz w dokumentacji stanowiącej załącznik do umowy o dofinansowanie projektu.
- 2) Roboty związane z przygotowaniem placu budowy i budową powinny być wykonane zgodnie z ustawą Prawa budowlanego i innych przepisów prawnych odnoszących się do przedmiotu wykonywanych robót. Wykonanie robót budowlanych powinno być zlecone na zasadach zgodnych z ustawą Pzp oraz przepisami prawa wspólnotowego dotyczącymi zamówień publicznych. IZ RPO WP/IP zapewnia, że w przypadku, gdy beneficjent samodzielnie wykonuje całość lub część prac robót związanych z przygotowaniem placu budowy lub robotami budowlanymi, związane z tymi robotami wydatki muszą być przypisane przez beneficjenta poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu oparty na dokumentach księgowych lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej, o ile stanowią wydatki kwalifikowalne.
- 3) Wydatki na opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego lub opłaty za usunięcie drzew lub krzewów mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli opłaty te są należne podmiotowi innemu, niż beneficjent.
- 4) Wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi wynika z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego.
- 5) Wydatki na odszkodowania za zajęcie cudzej nieruchomości na czas prowadzenia robót budowlanych lub za utracone zbiory mogą być uznane za kwalifikowalne.
- 6) Wydatki związane z uzyskaniem prawa dostępu do terenu budowy mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli nie jest możliwy swobodny dostęp do terenu budowy z drogi publicznej.
- 7) Wydatki na budowę przyłączy do istniejącej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej lub gazowej zgodnie z przykładem poniżej.

Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek poniesiony na podłączenie np. obiektu kultury, który stanowi przedmiot projektu, do istniejącej sieci kanalizacyjnej.

Wydatkiem niekwalifikowalnym jest wydatek poniesiony na podłączenie indywidualnego odbiorcy do sieci kanalizacyjnej, która stanowi przedmiot projektu.

- 8) W przypadku usuwania kolizji z sieciami transportującymi media, z uwagi na fakt, iż wydatki te powinny być ponoszone przez gestorów/właścicieli sieci, uznaje się wydatki za niekwalifikowane, chyba, że beneficjent jest również gestorem/właścicielem sieci.

Podrozdział 7.9. Wydatki związane z zarządzaniem i obsługą projektu

- 1) Koszty związane z obsługą księgową, pracą kierownika i koordynatora w projekcie nie są traktowane jako koszty personelu w projekcie, a jedynie jako koszty pośrednie i jako takie winny być rozliczane. Rozliczanie ich za pomocą metod uproszczonych możliwe jest tylko we wskazanych w SzOOP działaniach i poddziałaniach.
- 2) W przypadku, gdy zarządzanie projektem powierzone zostanie podmiotowi zewnętrznemu, za pośrednictwem prawa zamówień, nie można rozliczać w projekcie w sposób ryczałtowy kosztów pośrednich.
- 3) Koszty wybranych usług nie mogą przekroczyć następujących wskaźników procentowych:
 - a) nadzór inwestorski:
 - 2,2% kosztów robót budowlanych i montażowych bez kontroli rozliczeń budowy,
 - 2,8% kosztów robót budowlanych i montażowych z kontrolą rozliczenia budowy,
 - b) nadzór autorski – 15% kosztów dokumentacji projektowej⁴⁹,
 - c) inżynier kontraktu (wg wymagań FIDIC), inwestor zastępczy – 7 % kosztów robót budowlano-montażowych.
- 4) Inspektor nadzoru powinien samodzielnie zapewnić sprzęt i wyposażenie, niezbędne do wykonywania zadań inspektora nadzoru.
- 5) W przypadku inwestycji obejmującej również koszty niekwalifikowane, związane z projektem, wynagrodzenie inspektora nadzoru kwalifikuje się do wsparcia w całości.
- 6) Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu.
- 7) Wydatki z tytułu delegacji służbowych i zagranicznych oraz limity diet i opłat za hotele z tytułu noclegu są kwalifikowane tylko w określonych Działaniach i Poddziałaniach RPO WP, jeżeli zostały poniesione zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Podrozdział 7.10. Wynagrodzenia personelu bezpośredniego

- 1) Kwota miesięcznego wynagrodzenia pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy nie może przekroczyć wysokości 5-cio krotności płacy minimalnej określonej na podstawie obowiązującego w danym roku Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 2) W przypadku pracy na część etatu kwalifikowana część wynagrodzenia wyliczana jest proporcjonalnie w stosunku do kwoty określonej w pkt. 1. Na przykład w przypadku pracy na pół etatu kwalifikowana jest połowa z 5-cio krotności płacy minimalnej.

⁴⁹ Dotyczy tej części dokumentacji projektowej, która odnosi się do kwalifikowalnego zakresu projektu.

- 3) Wynagrodzenie może być wypłacane pracownikowi w wyższej kwocie, natomiast w projekcie może być ona rozliczana jedynie do wysokości limitów określonych w niniejszym podrozdziale.

Podrozdział 7.11. Koszty pośrednie

- 1) Koszty pośrednie mogą być rozliczane metodą stawki ryczałtowej, w wysokości do 15% kosztów personelu bezpośredniego.
- 2) W takiej sytuacji koszty zatrudnienia do projektu księgowej, kierownika projektu, koordynatora projektu stanowią koszty pośrednie i wliczane są do powyższego limitu.
- 3) Koszty personelu pośredniego mogą być rozliczane również na bazie rzeczywiście poniesionych wydatków. Limit na takie wydatki w projekcie wynosi 7% wydatków kwalifikowalnych projektu, jednak nie więcej niż 500.000 złotych.

Podrozdział 7.12. Transakcje dokonywane w walutach obcych

7.12.1. Zasady wyceny

- 1) IZ RPO WP/IP zapewnia, że beneficjenci prowadzący pełną księgowość na podstawie ustawy o rachunkowości oraz beneficjenci nie zobowiązani do stosowania ww. ustawy winni stosować kursy przeliczeniowe dotyczące operacji dokonywanych w walutach obcych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie krajowymi przepisami dotyczącymi podatku dochodowego, podatku od towarów i usług oraz zasadami rachunkowości.
- 2) Art. 30 ustawy o rachunkowości określa zasady przeliczenia na złote polskie przychodów i kosztów oraz należności i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, a także ich zapłatę oraz zasady stosowania przeliczeń odpowiednich kursów walut. Wyrażone w walutach obcych operacje podlegają przeliczeniu odpowiednio po kursie:
 - a) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań,
 - b) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt. 1, a także w przypadku pozostałych operacji.
- 3) W związku z powyższym faktury/inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej otrzymane w walucie obcej należy przeliczyć według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego dzień wystawienia dokumentu. Natomiast płatności dokonywane z rachunku bankowego należy przeliczyć po kursie stosowanym przez bank, z którego usług korzysta beneficjent, z dnia dokonania operacji (zapłaty), czyli poniesienia wydatku. W przypadku płatności gotówkowych dokonywanych w walutach obcych wartość transakcji należy przeliczyć na złoty według kursu, po którym waluta została zakupiona.
- 4) Ze względu na możliwe wystąpienia różnych kursów walut na dzień operacji zakupu (po przeliczeniu zobowiązania na fakturze) i na dzień operacji zapłaty (po przeliczeniu wydatku), powstają różnice kursowe:
 - a) ujemne, gdy wartość kosztu w walucie obcej po przeliczeniu na złote jest niższa od wartości kosztu w dniu jego zapłaty. Zgodnie z zasadami kwalifikowalności wydatków w ramach RPO WP, ujemne różnice kursowe są kwalifikowane,
 - b) dodatnie, gdy wartość kosztu w walucie obcej po przeliczeniu na złoty polski jest wyższa od wartości kosztu w dniu zapłaty. W tej sytuacji, wysokość wydatku kwalifikowalnego jest tożsama z wysokością poniesionego przez beneficjenta wydatku.

- 5) Oznacza to, iż za kwalifikowalny uznany zostanie wydatek faktycznie poniesiony jako zapłata za fakturę/inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wyrażony w walucie obcej.
- 6) W przypadku zapłaty za fakturę/inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej w częściach (ratach) różnice kursowe wylicza się oddzielnie dla każdej raty płatności, po kursach walut z dnia dokonania zapłaty każdej z rat.

7.12.2. Rozliczenie faktur wyrażonych w walutach obcych płatnych w transzach

- 1) Przy dokonywaniu częściowych płatności za fakturę wyrażoną w walucie obcej z tytułu wykonania usługi lub dostawy towarów na podstawie zawartej umowy z wykonawcą, istnieje obowiązek rozliczenia wszystkich transz oddzielnie. Zakup taki traktowany jest jako jedna operacja, która stanowi podstawę do rozliczenia salda ujemnych różnic kursowych dla poszczególnych transz.

Podrozdział 7.13. Wydatki na promocję projektu

- 1) Za kwalifikowalne uznaje się wydatki na działania służące informacji o projekcie.
- 2) Za kwalifikowalne można uznać jedynie koszty informacji i promocji integralnie związane z realizacją projektu, co oznacza, że powinny być ściśle związane z przedmiotem projektu oraz powinny przekazywać informacje na temat celów, jakie zostaną osiągnięte poprzez realizację tego projektu. Materiały informacyjne i promocyjne wykonane w ramach realizacji projektu powinny nieść za sobą przede wszystkim wartość komunikacyjną a nie upominkową. Szczegółowy katalog materiałów promocyjnych zaplanowanych w ramach realizowanego projektu wymaga wcześniejszej akceptacji IZ RPO WP/IP.
- 3) Jedynie wydatki literalnie wymienione w stosownym załączniku wniosku o dofinansowanie mogą być kwalifikowane w ramach projektu.
- 4) Za kwalifikowalne mogą być uznane jedynie koszty informacji i promocji, które wynoszą nie więcej niż 3% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu oraz nie więcej niż 50.000 złotych.

Rozdział 8 Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Społecznego

Warunki i procedury kwalifikowalności przedstawione w rozdziale 8 obowiązują w odniesieniu do wszystkich wydatków poniesionych w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego – z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

Podrozdział 8.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFS

- 1) Projekty w ramach EFS są realizowane wyłącznie na terytorium kraju, z zastrzeżeniem pkt 2-4.
- 2) Projekty w ramach EFS są realizowane na obszarze objętym RPO WP, przy czym:
 - a) projekty skierowane do osób fizycznych w ramach RPO obejmują osoby mieszkające w rozumieniu Kodeksu cywilnego lub pracujące lub uczące się na terenie danego województwa, chyba że kryterium wyboru projektu stanowi inaczej,
 - b) projekty skierowane do MŚP obejmują przedsiębiorstwa z siedzibą, filią, delegaturą lub jednostką organizacyjną na terenie województwa pomorskiego, chyba że kryterium wyboru projektu stanowi inaczej.
- 3) IZ RPO WP może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym RPO WP, ale na terytorium UE, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego RPO WP,
 - b) obowiązki IZ RPO WP w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu, dotyczące projektów, są wypełniane przez te instytucje lub inne instytucje wskazane przez IZ RPO WP spełniające wymogi w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu dotyczące danego projektu,
 - c) jest to uzasadnione celem projektu, przy czym jest konieczne wyraźne uwzględnienie tego we wniosku o dofinansowanie (ze wskazaniem możliwie szczegółowo planowanego miejsca realizacji projektu) i przedstawienie odpowiedniego uzasadnienia.
- 4) IZ RPO WP może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym RPO WP oraz poza terytorium UE, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego RPO WP,
 - b) wydatki poniesione poza terytorium UE nie przekraczają 3 % wartości RPO WP lub – w przypadku programów wielofunduszowych – części RPO WP współfinansowanej z EFS,
 - c) wydatki poniesione poza terytorium UE nie przekraczają wartości określonej we wniosku o dofinansowanie projektu,
 - d) wydatki poniesione poza terytorium UE dotyczą celu tematycznego, o którym mowa w artykule 3 ust 1 lit. a lub 3 ust 1 lit. c rozporządzenia EFS,
 - e) komitet monitorujący zatwierdził kryteria wyboru projektów wskazujące na możliwość realizacji projektu lub rodzaju projektów poza obszarem objętym RPO WP oraz poza terytorium UE.

Podrozdział 8.2 Kwalifikowalność uczestników projektu

- 1) W ramach projektu wsparcie udzielane jest uczestnikom określonym we wniosku o dofinansowanie, spełniającym warunki kwalifikowalności, o których mowa w pkt. 2.

- 2) Warunkiem kwalifikowalności uczestnika projektu jest:
- a) spełnienie przez niego kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie, co jest potwierdzone właściwym dokumentem, tj. oświadczeniem lub zaświadczeniem, w zależności od kryterium uprawniającego daną osobę lub podmiot do udziału w projekcie, z zastrzeżeniem pkt 6,
 - b) uzyskanie danych o osobie fizycznej, o których mowa w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia EFS, tj. m.in. płeć, status na rynku pracy, wiek, wykształcenie, lub danych podmiotu, potrzebnych do monitorowania wskaźników kluczowych⁵⁰ oraz przeprowadzenia ewaluacji projektu, oraz zobowiązanie osoby fizycznej do przekazania informacji na temat jej sytuacji po opuszczeniu projektu.
- 3) Brak uzyskania wszystkich wymaganych danych, o których mowa w pkt 2 lit. b, od uczestnika projektu lub jego opiekuna prawnego (w sytuacji gdy uczestnik projektu nie posiada zdolności do czynności prawnych) uniemożliwia udział w projekcie danej osoby/podmiotu i traktowanie jej/go jako uczestnika projektu.
- 4) Kwalifikowalność uczestnika projektu potwierdzana jest bezpośrednio przed udzieleniem mu pierwszej formy wsparcia w ramach projektu, przy czym jeżeli charakter wsparcia uzasadnia prowadzenie rekrutacji na wcześniejszym etapie realizacji projektu – kwalifikowalność uczestnika projektu potwierdzana może być na etapie rekrutacji do projektu.
- 5) Z chwilą przystąpienia do projektu każdy uczestnik podpisuje deklarację uczestnictwa w projekcie, która zawiera co najmniej:
- a) wyrażenie woli uczestniczenia w projekcie,
 - b) oświadczenie uczestnika o spełnieniu kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie,
 - c) w przypadku uczestników projektu będących osobami fizycznymi – oświadczenie uczestnika projektu o przyjęciu przez niego do wiadomości informacji dotyczących przetwarzania jego danych osobowych,
 - d) datę i podpis uczestnika projektu lub jego opiekuna prawnego,
 - e) pouczenie o odpowiedzialności za składanie oświadczeń niezgodnych z prawdą,
 - f) zobowiązanie uczestnika projektu do przekazania informacji na temat sytuacji po opuszczeniu projektu w terminie 4 tygodni oraz w terminie do 3 miesięcy od zakończenia uczestnictwa w projekcie.
- 6) W przypadku, gdy uzasadnia to zakres wsparcia udzielanego uczestnikom projektu, dopuszcza się możliwość sporządzania deklaracji uczestnictwa także w innych niż papierowa formach, w szczególności w formie elektronicznej lub telefonicznej. W takim przypadku należy:
- a) ustanowić procedury pozwalające na weryfikację wiarygodności danych przekazanych w tych formach,
 - b) przestrzegać zasad bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych,
 - c) zapewnić uprawnionym organom kontroli wgląd w przechowywane dane i umożliwić weryfikację prawdziwości zebranych danych.

⁵⁰ Szczegółowe informacje dotyczące pomiaru wskaźników dotyczących uczestników projektów zawarto w *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego programów operacyjnych 2014-2020*.

Podrozdział 8.3 Podstawowe zasady konstruowania budżetu projektu finansowanego ze środków EFS

- 1) W ramach projektów współfinansowanych z EFS koszty projektu są przedstawiane we wniosku o dofinansowanie w formie budżetu zadaniowego. Dodatkowo we wniosku o dofinansowanie wykazywany jest szczegółowy budżet ze wskazaniem kosztów jednostkowych, który jest podstawą do oceny kwalifikowalności wydatków projektu na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.
- 2) Budżet zadaniowy oznacza przedstawienie kosztów kwalifikowalnych projektu w podziale na koszty bezpośrednie i koszty pośrednie, o których mowa w podrozdziale 8.4.
- 3) W ramach kosztów bezpośrednich we wniosku o dofinansowanie wykazywane są zadania merytoryczne⁵¹ w ramach projektu, wraz z odpowiednim limitem kosztów, które mogą zostać poniesione przez beneficjenta na ich realizację.
- 4) Limit kosztów bezpośrednich w ramach budżetu zadaniowego na etapie wnioskowania o środki powinien wynikać ze szczegółowej kalkulacji kosztów jednostkowych wykazanej we wniosku o dofinansowanie, tj. szczegółowym budżecie projektu.
- 5) Koszty bezpośrednie w ramach projektu powinny zostać oszacowane należycie z zastosowaniem warunków i procedur kwalifikowalności określonych w *Wytycznych*, w szczególności z uwzględnieniem w budżecie projektu stawek rynkowych, z zastrzeżeniem pkt 11 podrozdziału 6.16. Właściwa instytucja będąca stroną umowy może zażądać od beneficjenta uzasadnienia we wniosku o dofinansowanie należytego szacowania kosztów zawartych w budżecie projektu.
- 6) IZ RPO/IP zapewnia, że w przypadku przedsięwzięć finansowanych lub planowanych do sfinansowania z kilku źródeł finansowania, w tym publicznego lub prywatnego, z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz z innych źródeł, w budżecie projektu beneficjent wskazuje i uzasadnia źródła finansowania wykazując racjonalność i efektywność wydatków oraz brak podwójnego finansowania.
- 7) IZ RPO/IP zapewnia, że we wniosku o dofinansowanie beneficjent wskazuje formę zaangażowania i szacunkowy wymiar czasu pracy personelu projektu (etat/liczba godzin⁵²) niezbędny do realizacji zadania/zadań merytorycznych co stanowi podstawę do oceny kwalifikowalności wydatków personelu projektu na etapie wyboru projektu oraz w trakcie jego realizacji.
- 8) Wydatki na działania świadomościowe (m.in. kampanie informacyjno-promocyjne i różne działania upowszechniające) są niekwalifikowalne z zastrzeżeniem pkt 2h podrozdziału 8.4.
- 9) IZ RPO/IP zapewnia, że beneficjent wykazuje we wniosku o dofinansowanie swój potencjał kadrowy, o ile go posiada, przy czym jako potencjał kadrowy rozumie się powiązane z

⁵¹ Zadanie merytoryczne to szereg powiązanych ze sobą działań zmierzających bezpośrednio do realizacji celu projektu. Zadania merytorycznego nie stanowią pojedyncze wydatki, np. usługa cateringowa, hotelowa i trenerska. Przykładowo, zadaniem merytorycznym w projekcie EFS w ramach kosztów bezpośrednich będzie: realizacja szkoleń, studia podyplomowe, staże, zatrudnienie subsydiowane, przyznawanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Rekrutacja nie stanowi zadania merytorycznego. Może stanowić element innego zadania merytorycznego (danej formy wsparcia) i wówczas jest wykazywana jako część tego zadania.

⁵² Nie dotyczy umów, w wyniku których następuje wykonanie oznaczonego dzieła.

beneficjentem osoby, które zostaną zaangażowane w realizację projektu, w szczególności osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, które beneficjent oddeleguje do realizacji projektu⁵³.

- 10) IZ RPO/IP zapewnia, że w przypadku wymogu wniesienia przez beneficjenta wkładu własnego, wkład własny beneficjenta jest wykazywany we wniosku o dofinansowanie, przy czym to beneficjent określa formę wniesienia wkładu własnego. IZ RPO WP nie może wymagać wniesienia wkładu własnego w określonej formie, chyba że przepisy powszechnie obowiązujące lub wytyczne horyzontalne stanowią inaczej.
- 11) IZ RPO WP określi oczekiwany standard oraz ceny rynkowe najczęściej finansowanych w ramach danej grupy projektów towarów lub usług w ramach danego RPO WP w dokumentacji konkursowej albo w dokumentacji dotyczącej naboru projektów w trybie pozakonkursowym.
- 12) Przy rozliczaniu poniesionych wydatków nie jest możliwe przekroczenie łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu, wynikającej z zatwierzonego wniosku o dofinansowanie projektu. Ponadto beneficjenta obowiązują limity wydatków wskazane w odniesieniu do każdego zadania w budżecie projektu w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, z uwzględnieniem pkt 4, przy czym poniesione wydatki nie muszą być zgodne ze szczegółowym budżetem projektu (z uwzględnieniem pkt 13), przedkładanym na etapie wyboru lub zmiany projektu. Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie rozlicza beneficjenta ze zrealizowanych zadań w ramach projektu.
- 13) Dopuszczalne jest dokonywanie przesunięć w budżecie projektu określonym w zatwierdzonym na etapie podpisania umowy o dofinansowanie wniosku o dofinansowanie projektu w oparciu o zasady określone w *Zasadach wdrażania RPO WP 2014-2020*.

Podrozdział 8.4 Koszty pośrednie w projektach finansowanych z EFS

- 1) Koszty pośrednie są kwalifikowalne w ramach projektów finansowanych z EFS.
- 2) Koszty pośrednie stanowią koszty administracyjne związane z obsługą projektu, w szczególności:
 - a) koszty koordynatora lub kierownika projektu oraz innego personelu bezpośrednio zaangażowanego w zarządzanie projektem i jego rozliczanie, o ile jego zatrudnienie jest niezbędne dla realizacji projektu, w tym w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń oraz koszty związane z wdrażaniem polityki równych szans przez te osoby,
 - b) koszty zarządu (koszty wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownik jednostki),
 - c) koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna) na potrzeby funkcjonowania jednostki,
 - d) koszty obsługi księgowej (koszty wynagrodzenia osób księgujących wydatki w projekcie, w tym koszty zlecenia prowadzenia obsługi księgowej projektu biuru rachunkowemu),
 - f) koszty utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne) związanych z obsługą administracyjną projektu,
 - g) wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego,

⁵³ Jako potencjał kadrowy nie są wykazane osoby planowane do zaangażowania w okresie realizacji projektu w oparciu o procedury, o których mowa w załączniku nr 9 do *Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020*.

- h) działania informacyjno-promocyjne projektu (np. zakup materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych),
 - i) amortyzacja, najem lub zakup aktywów (środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych) używanych na potrzeby personelu, o którym mowa w lit. a - d,
 - j) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków w zakresie związanym z obsługą administracyjną projektu,
 - k) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich związanych z obsługą administracyjną projektu,
 - l) koszty usług powielania dokumentów związanych z obsługą administracyjną projektu,
 - m) koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych związanych z obsługą administracyjną projektu,
 - n) koszty ubezpieczeń majątkowych,
 - o) koszty ochrony,
 - p) koszty sprzątnięcia pomieszczeń związanych z obsługą administracyjną projektu, w tym środki do utrzymania ich czystości oraz dezynsekcję, dezynfekcję, deratyzację tych pomieszczeń,
 - q) koszty zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy.
- 3) W ramach kosztów pośrednich nie są wykazywane wydatki objęte *cross-financingiem*, o którym mowa w podrozdziale 6.8 i 8.7.
- 4) Niedopuszczalna jest sytuacja, w której koszty pośrednie, o których mowa w pkt 2, zostaną wykazane w ramach kosztów bezpośrednich. Podmiot dokonujący oceny kwalifikowalności na etapie wyboru projektu ma obowiązek zweryfikować, czy w ramach zadań określonych w budżecie projektu (w kosztach bezpośrednich) nie zostały wykazane koszty, które stanowią koszty pośrednie. Dodatkowo, na etapie realizacji projektu podmiot zatwierdzający wniosek o płatność weryfikuje, czy w zestawieniu poniesionych wydatków bezpośrednich załączanym do wniosku o płatność, nie zostały wykazane wydatki pośrednie określone w pkt 2.
- 5) Koszty pośrednie rozliczane są następującymi stawkami ryczałtowymi:
- a) 25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości do 1 mln zł włącznie,
 - b) 20 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości powyżej 1 mln zł do 2 mln zł włącznie,
 - c) 15 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości powyżej 2 mln zł do 5 mln zł włącznie,
 - d) 10 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości przekraczającej 5 mln zł - z zastrzeżeniem pkt 6-8.
- 6) W przypadku projektów realizowanych przez instytucje, które pełnią funkcje w systemie wdrażania programów współfinansowanych z EFS, tj. IZ RPO WP/IP, koszty pośrednie są kwalifikowalne w wysokości połowy stawek, o których mowa w pkt. 5.
- 7) W przypadku projektów pozakonkursowych realizowanych przez beneficjentów nie będących instytucjami, o których mowa w pkt. 6, koszty pośrednie są kwalifikowalne w wysokości połowy stawek, o których mowa w pkt. 5, przy czym w przypadku projektów pozakonkursowych o charakterze wdrożeniowym⁵⁴, IZ RPO WP może podjąć decyzję o zastosowaniu pełnych stawek, o których mowa w pkt. 5.

⁵⁴ Zgodnie z UP, projekty pozakonkursowe o charakterze wdrożeniowym polegają na świadczeniu usług m. in. rynku pracy, integracji społecznej, edukacji na rzecz ostatecznych odbiorców wsparcia a beneficjentem pozakonkursowym tych działań jest wskazany prawnie podmiot publiczny odpowiedzialny za koordynację danej polityki na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, np. instytucja systemu pomocy społecznej.

- 8) W przypadku projektów realizowanych na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, katalog kosztów pośrednich określony jest w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.) a stawka ryczałtowa kosztów pośrednich⁵⁵ jest określana przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie i wynosi nie więcej niż poziom wskazany w tej ustawie⁵⁶.
- 9) Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich, o której mowa w pkt 5, 6 i 7, jest wskazana w umowie o dofinansowanie.
- 10) Do personelu projektu zaangażowanego w ramach kosztów pośrednich nie ma zastosowania podrozdział 6.16, za wyjątkiem pkt 7 podrozdziału 6.16.
- 11) IZ RPO WP może obniżyć stawkę ryczałtową kosztów pośrednich w przypadkach rażącego naruszenia przez beneficjenta procedur zarządzania projektem.

Podrozdział 8.5 Zlecenie usług merytorycznych w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) Zlecenie usługi merytorycznej oznacza powierzenie wykonawcom zewnętrznym, nie będącym personelem projektu realizacji całości działań merytorycznych przewidzianych w ramach danego projektu, np. zlecenie usługi szkoleniowej. Jako zlecenie usługi merytorycznej nie należy rozumieć zakupu pojedynczych towarów i usług np. cateringowych lub hotelowych, chyba że stanowią one część zleconej usługi merytorycznej czy angażowania personelu projektu.
- 2) Wydatki związane ze zleceniem usługi merytorycznej w ramach projektu mogą stanowić wydatki kwalifikowalne pod warunkiem, że są wskazane w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.
- 3) Wartość wydatków związanych ze zleceniem usług merytorycznych może stanowić więcej niż 30% wartości projektu wyłącznie, o ile jest to uzasadnione specyfiką projektu i zostało wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu zatwierdzonym przez właściwą instytucję będącą stroną umowy – w przypadku projektów pozakonkursowych – wymaga to zgody IZ RPO WP.
- 4) Brak wykazania we wniosku o dofinansowanie projektu faktu zlecenia danej usługi merytorycznej stanowi podstawę do uznania kosztów za niekwalifikowalne.
- 5) Faktyczną realizację zleconego zadania merytorycznego należy udokumentować zgodnie z umową zawartą z wykonawcą, np. poprzez pisemny protokół odbioru zadania, przyjęcia wykonanych prac, itp.
- 6) Nie jest kwalifikowalne zlecenie usługi merytorycznej przez beneficjenta partnerom projektu i odwrotnie.

Podrozdział 8.6 Pozostałe uproszczone metody rozliczania wydatków w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) W projektach EFS możliwe jest stosowanie następujących uproszczonych metod rozliczania wydatków:
 - a) stawki jednostkowe,
 - b) kwoty ryczałtowe,

⁵⁵ Podstawa wyliczenia stawki ryczałtowej nie jest pomniejszana o ewentualne korekty finansowe wynikające ze zwrotów od uczestników projektu.

⁵⁶ Na podstawie art. 9 ust. 2d pkt 3 ww. ustawy.

z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość wkładu publicznego (środków publicznych) nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100.000 EUR⁵⁷, stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne, z zastrzeżeniem pkt. 3 podrozdziału 6.6.

- 2) Do personelu projektu zaangażowanego w ramach działań/zadań rozliczanych za pomocą uproszczonych metod nie ma zastosowania podrozdział 6.16.
- 3) W przypadku projektów, w których wartość wkładu publicznego (środków publicznych) nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100.000 EUR, stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków, o których mowa w pkt 1, możliwe jest w oparciu o szczegółowy budżet projektu określony przez beneficjenta i zatwierdzony przez właściwą instytucję będącą stroną umowy.

8.6.1 Stawki jednostkowe

- 1) Stawki jednostkowe określone są w regulaminie konkursu lub dokumentacji dotyczącej projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym i obejmują wyłącznie koszty bezpośrednie.
- 2) W przypadku rozliczania kosztu danej usługi stawkami jednostkowymi, w budżecie projektu we wniosku o dofinansowanie projektu wykazywane są usługi objęte stawkami jednostkowymi i dokonywane jest dla nich wyliczenie wydatku kwalifikowalnego poprzez przemnożenie ustalonej stawki dla danej usługi przez liczbę usług wskazanych we wniosku o dofinansowanie projektu.
- 3) Rozliczanie wydatków na podstawie stawki jednostkowej jest dokonywane we wniosku o płatność według ustalonej stawki jednostkowej w zależności od faktycznie wykonanej liczby usług w stosunku do założeń zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie projektu.
- 4) W przypadku stosowania stawek jednostkowych w projektach prowadzących do aktywizacji zawodowej uczestników projektu, za niewłaściwe wykonanie usługi nie uznaje się sytuacji, w której przerwanie uczestnictwa w projekcie jest wynikiem podjęcia zatrudnienia przez uczestnika projektu.
- 5) W zakresie nieuregulowanym stosuje się podrozdział 6.6.

8.6.2 Kwoty ryczałtowe

- 1) Kwotą ryczałtową jest kwota uzgodniona za wykonanie określonego w projekcie zadania na etapie zatwierdzenia wniosku o dofinansowanie projektu.
- 2) W przypadku rozliczania projektu za pomocą kwot ryczałtowych koszty pośrednie, są kalkulowane zgodnie z podrozdziałem 8.4.
- 3) Zatwierdzając wniosek o dofinansowanie projektu, właściwa instytucja będąca stroną umowy uzgadnia z beneficjentem warunki kwalifikowalności kosztów, w szczególności ustala dokumenty, na podstawie których zostanie dokonane rozliczenie projektu, a następnie wskazuje je w umowie o dofinansowanie.
- 4) W ramach kwoty ryczałtowej wydatki objęte *cross-financingiem*, wydatki przeznaczone na zakup środków trwałych oraz inne wydatki objęte limitami, o których mowa w *Wytycznych* lub umowie

⁵⁷ Do przeliczenia ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE aktualny na dzień ogłoszenia konkursu w przypadku projektów konkursowych lub dzień ogłoszenia naboru w przypadku projektów pozakonkursowych.

o dofinansowanie wykazywane są we wniosku o płatność do wysokości limitu określonego w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.

- 5) Rozliczanie kosztów na podstawie kwoty ryczałtowej jest dokonywane we wniosku o płatność w zależności od wykonanych działań oraz osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego w ramach projektu - w stosunku do założeń zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie.
- 6) W zakresie nieuregulowanym stosuje się podrozdział 6.6.

Podrozdział 8.7 Cross-financing w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS wydatki objęte *cross-financingiem* są kwalifikowalne w wysokości wynikającej z SZOOP RPO WP.
- 2) *Cross-financing* w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- 3) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS *cross-financing* może dotyczyć wyłącznie:
 - a) zakupu nieruchomości,
 - b) zakupu infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości, np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku,
 - c) dostosowania lub adaptacji (prace remontowo-wykończeniowe) budynków i pomieszczeń.

Do kwalifikowalności zakupu nieruchomości stosuje się podrozdział 7.4.

- 4) Zakup środków trwałych, za wyjątkiem zakupu nieruchomości infrastruktury i środków trwałych przeznaczonych na dostosowanie lub adaptację budynków i pomieszczeń, nie stanowi wydatku w ramach *cross-financingu*. Do kwalifikowalności zakupu środków trwałych stosuje się podrozdział 6.12.
- 5) Wydatki ponoszone w ramach *cross-financingu* powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.

Podrozdział 8.8 Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią na rzecz uczestników danego projektu, np. wkład wnoszony przez pracodawcę w przypadku szkoleń dla przedsiębiorców w formie wynagrodzenia pracownika skierowanego na szkolenie i poświadczone beneficjentowi są kwalifikowalne pod warunkiem, że zostały one poniesione zgodnie z przepisami krajowymi, z uwzględnieniem zasad wynikających z ustawy o rachunkowości.
- 2) Wysokość wkładu wynikającego z dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników projektu musi wynikać z dokumentacji księgowej podmiotu wypłacającego i może podlegać kontroli. Wysokość wkładu powinna odnosić się wyłącznie do okresu, w którym uczestnik projektu uczestniczy we wsparciu, z zastrzeżeniem, iż za ten okres przysługuje mu dodatek lub wynagrodzenie.
- 3) W ramach dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią, wpłaty dokonywane przez stronę trzecią zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na PFRON nie są wydatkiem kwalifikowalnym.

- 4) Wkład, o którym mowa w pkt 1, rozliczany jest na podstawie oświadczenia składanego przez podmioty wypłacające, przy czym oświadczenie to powinno pozwalać na identyfikację poszczególnych uczestników projektu oraz wysokości wkładu w odniesieniu do każdego z nich.

Podrozdział 8.9 Reguła proporcjonalności

- 1) IZ RPO WP/IP zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do jego realizacji w zakresie określonym i zatwierdzonym we wniosku o dofinansowanie, z uwzględnieniem konieczności zachowania trwałości rezultatów projektu.
- 2) Projekt rozliczany jest na etapie końcowego wniosku o płatność pod względem finansowym proporcjonalnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, co jest określane jako „reguła proporcjonalności”.
- 3) Zgodnie z regułą proporcjonalności:
 - a) w przypadku niespełnienia kryterium zatwierzonego przez komitet monitorujący RPO WP instytucja będąca stroną umowy może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowalne,
 - b) w przypadku nieosiągnięcia celu projektu⁵⁸ –instytucja będąca stroną umowy może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowalne; wysokość wydatków niekwalifikowalnych uzależniona jest od stopnia niezrealizowania celu projektu; wydatki niekwalifikowalne obejmują wydatki związane z tym zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego założenia nie zostały osiągnięte i kosztów pośrednich; stopień nieosiągnięcia założeń projektu określane jest przez właściwą instytucję będącą stroną umowy.
- 4) Reguła proporcjonalności weryfikowana jest przez instytucję będącą stroną umowy według stanu na zakończenie realizacji projektu na etapie weryfikacji końcowego wniosku o płatność.
- 5) Instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu może odstąpić od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności lub obniżyć wysokość środków tej regule podlegających, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu, lub w przypadku wystąpienia siły wyższej.
- 6) W przypadku projektów partnerskich, sposób egzekwowania przez beneficjenta od partnerów projektu skutków wynikających z zastosowania reguły proporcjonalności z powodu nieosiągnięcia założeń projektu z winy partnera reguluje porozumienie lub umowa partnerska.
- 7) W ramach RPO WP nie są realizowane projekty innowacyjne i ponadnarodowe.

Podrozdział 8.10 Dokumentowanie wydatków

- 1) IZ RPO WP/IP zobowiązuje beneficjenta oraz podmioty uczestniczące w realizacji projektu, na podstawie umowy o dofinansowanie, do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji finansowo-księgowej wydatków projektu zgodnie z zasadami określonymi w Wytocznych, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji związanych z projektem, zarówno w okresie realizacji, jak i trwałości projektu.
- 2) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura, inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty oraz protokołami odbioru. Dowodami zapłaty są

⁵⁸ Wyrażonego wskaźnikami produktu lub rezultatu bezpośredniego w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.

też wyciągi bankowe z rachunku beneficjenta. W przypadku płatności gotówkowej wystarczającym dowodem jest faktura z adnotacją „zapłacono gotówką” lub inną pokrewną adnotacją, opatrzoną podpisem upoważnionej osoby (wystawcy/sprzedawcy). W przypadku, gdy potwierdzenie poniesienia wydatku w ten sposób nie jest możliwe, potwierdzeniem zapłaty za fakturę lub inny dokument o równoważnej wartości dowodowej będzie raport kasowy beneficjenta. W sytuacji, gdy na wyciągu bankowym nie wskazano numeru konta odbiorcy, należy załączyć kopie przelewów bankowych wygenerowanych elektronicznie, na których widnieje adnotacja „zaksięgowano dnia...” lub pokrewna, potwierdzających poniesienie wydatków za okres, którego dotyczy wniosek o płatność.

- 3) Dowodem poniesienia wydatków jest także faktura w walucie obcej wiarygodnie przetłumaczona.
- 4) W przypadku amortyzacji dokumentem potwierdzającym wysokość odpisów amortyzacyjnych jest tabela amortyzacyjna wraz ze stosowanymi dokumentami księgowymi, np. polecenie księgowania.
- 5) Dowodem potwierdzającym wniesienie wkładu własnego niepieniężnego jest dokument uzupełniający o wartości dowodowej równoważny fakturze (bez uszczerbku dla przepisów określonych w rozporządzeniach szczegółowych).
- 6) Dowodem potwierdzającym wniesienie wkładu własnego w postaci dodatków lub wynagrodzeń uczestników projektu jest oświadczenie składane przez podmioty wypłacające dodatki lub wynagrodzenia pozwalające na identyfikację poszczególnych uczestników projektu oraz wysokości wkładu w odniesieniu do każdego z nich.
- 7) Faktury lub inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej potwierdzające poniesienie wydatku kwalifikowalnego powinny mieć zamieszczony na oryginale dokumentu opis, który zawiera:

I. Na pierwszej stronie

- Adnotację: „Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków budżetu państwa w ramach RPO WP na lata 2014-2020”. W przypadku, gdy projekt nie jest współfinansowany z budżetu państwa zwrot „oraz ze środków budżetu państwa” nie jest zamieszczany.
- Adnotację: „Ujęto we wniosku o płatność za okres od ... do...”.

II. Na drugiej stronie:

Opis :

1. Numer umowy o dofinansowanie projektu;
2. Tytuł projektu;
3. Kwotę wydatku kwalifikowalnego z wyszczególnieniem podatku od towarów i usług (VAT) w odniesieniu do kategorii wydatku przedstawionej we wniosku o dofinansowanie projektu. W przypadku, gdy dokument zawiera różne kategorie wydatków, należy wymienić wszystkie z podaniem ich wartości. Ponadto, jeżeli występują również wydatki niekwalifikowalne i wydatki niezwiązane z projektem, przy każdej z tych pozycji należy wskazać ich wartość, tak aby suma wydatków kwalifikowalnych, niekwalifikowanych i niezwiązanych z projektem była tożsama z wartością całkowitą dokumentu.
4. Informację o poprawności formalnej i merytorycznej;

5. Numer umowy z wykonawcą, na podstawie której zafakturowana usługa/dostawa została wykonana. W przypadku, gdy na daną usługę/dostawę nie było zawartej umowy, należy podać nr i datę zlecenia;
 6. Podstawę prawną udzielenia zamówienia publicznego;
 7. Jeżeli zakupu dokonano w trybie określonym dla zasady konkurencyjności – odniesienie do zastosowania tego trybu;
 8. Wskazanie rodzaju wydatku (bieżący/inwestycyjny).
- 8) W przypadku, gdy faktura lub inny dokument o równoważnej wartości dowodowej nie zawiera wystarczająco miejsca na kompletny opis, dopuszczalne jest sporządzenie opisu na dodatkowej kartce pod warunkiem wskazania numeru i daty wystawienia opisywanego dokumentu.
 - 9) Faktury/inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej wyrażone w walucie obcej, powinny zawierać informację o zastosowanym kursie wraz ze wskazaniem daty dokonania przeliczenia na złote i po którym dokonano zapłaty. W przypadku, gdy system przetwarzania danych (np. program rachunkowo-księgowy) zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk, to dopuszczalne jest załączenie takiego dokumentu bez ww. opisu.
 - 10) Wyciągi z rachunku bankowego dotyczące należnych zaliczek na podatek dochodowy oraz składek ZUS sporządzone na podstawie list płać/rachunków od umów cywilnoprawnych, powinny zawierać opis wskazujący numer i nazwę projektu oraz osoby zatrudnione przy projekcie z wyszczególnieniem wysokości odprowadzonych zaliczek/składek ZUS. W przypadku braku możliwości opisanego oryginału wyciągu z rachunku bankowego, istnieje możliwość sporządzenia opisu na dodatkowej kartce pod warunkiem wskazania numeru i daty opisywanego wyciągu z rachunku bankowego.

Rozdział 9 Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w poszczególnych osiach priorytetowych, działaniach i poddziałaniach RPO WP 2014-2020

Oś priorytetowa 4 Kształcenie zawodowe

Działanie 4.1. Infrastruktura ponadgimnazjalnych szkół zawodowych

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów pośrednich, promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wspierane będą przedsięwzięcia w zakresie ukształtowania sieci szkół zawodowych w regionie, m.in. poprzez doposażenie/wyposażenie istniejących ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w szczególności w pomoce dydaktyczne pracowni kształcenia praktycznego, a także adaptację/modernizację istniejącej infrastruktury. W uzasadnionych ekonomicznie przypadkach i przy uwzględnieniu trendów demograficznych, możliwa będzie także budowa nowej infrastruktury ww. szkół. Wsparta infrastruktura musi uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia warsztatów praktycznej nauki zawodów, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych;
- 2) zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem na potrzeby dydaktyczne i nauki zawodu;
- 3) koszty budowy (jedynie w uzasadnionych ekonomicznie przypadkach i przy uwzględnieniu trendów demograficznych), rozbudowy i robót budowlanych (przebudowa i remont), także w istniejących obiektach infrastruktury społeczno-edukacyjnej na terenie ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w tym internatów, tylko jako uzupełnienie działań w obiektach dydaktycznych, wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia;
- 4) wyposażenie obiektów dydaktycznych w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, w tym ośrodków egzaminacyjnych (w szczególności budynków szkolnych, laboratoriów dydaktycznych i sal do praktycznej nauki zawodu);
- 5) koszty przebudowy pomieszczeń w celu dostosowania ich do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności;
- 6) koszty prac przygotowawczych, dokumentacji itp.;
- 7) koszty promocji projektu.

W przypadku, gdy rozbudowa i roboty budowlane (przebudowa i remont) dokonywane są w sposób kompleksowy i dotyczą całości budynku wydatki kwalifikowalne ustala się procentowo jako udział powierzchni obiektów dydaktycznych i infrastruktury społeczno-edukacyjnej do całości powierzchni użytkowej. Jeżeli możliwe jest wskazanie odrębnej części budynku (np. skrzydło) wówczas nie stosuje się udziału procentowego.

Instrument elastyczności:

- 1) koszty szkoleń, kursów zawodowych i kursów umiejętności zawodowych dla dorosłych (w ramach cross-financingu), w tym koszty wykładowców, sal, materiałów biurowych, zakup usług wraz z transportem (delegacjami służbowymi);
- 2) koszt działań umożliwiających potwierdzenie efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

W ramach Instrumentu elastyczności możliwe będzie rozliczenie kosztów personelu bezpośredniego, na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, oraz kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtowo. Zarówno koszty bezpośrednie, jak i koszty pośrednie powinny dotyczyć **wyłącznie** działań prowadzonych w ramach instrumentu elastyczności. Jako koszty pośrednie można rozliczyć koszty wynajmu sal, mediów, materiałów biurowych, koszty delegacji służbowych.

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 8% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup środków transportu,
- 2) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,

Działanie 4.2. Infrastruktura uczelni prowadzących kształcenie o profilu praktycznym

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów pośrednich promocji, inspektorów nadzoru itp.

Interwencja zostanie skierowana na uruchamianie lub poprawę istniejącej oferty i programów kształcenia o profilu praktycznym na poziomie wyższym na potrzeby gospodarki i obejmie przede wszystkim: doposażenie uczelni prowadzących kształcenie o profilu praktycznym w specjalistyczne pomoce dydaktyczne pracowni kształcenia praktycznego, a także adaptację/modernizację istniejącej infrastruktury. W uzasadnionych ekonomicznie przypadkach i przy uwzględnieniu

trendów demograficznych, możliwa będzie także budowa nowej infrastruktury ww. uczelni. Realizowane będą wyłącznie projekty kompleksowe, poprzedzone badaniem potrzeb subregionalnych rynków pracy. Wsparta infrastruktura musi uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia niezbędnego do praktycznej nauki zawodu, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych;
- 2) budowa nowych (w szczególnych przypadkach uzasadnionych korzyściami ekonomicznymi i przy uwzględnieniu trendów demograficznych), przebudowa lub rozbudowa obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej, w tym laboratoriów dydaktycznych, centrów edukacyjno-badawczych, pracowni praktycznych i komputerowych, oraz bibliotek oraz zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej;
- 3) zakup oprogramowania oraz sprzętu komputerowego wraz z jego instalacją i konfiguracją wyłącznie w obiektach dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych;
- 4) wyposażenie i doposażenie istniejących obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej, w tym laboratoriów dydaktycznych, centrów edukacyjno-badawczych, pracowni praktycznych i komputerowych, oraz bibliotek, koszty magazynowania i przechowywania danych cyfrowych np. serwery, chmura obliczeniowa itp.;
- 5) koszty prac przygotowawczych, dokumentacji itp.;
- 6) koszty promocji.

Instrument elastyczności:

- 1) koszty szkoleń i wyjazdów służbowych związanych z udziałem w seminariach i konferencjach,
- 2) koszty wizyt i konsultacji (przyjazdów i wyjazdów współpracowników zewnętrznych i/lub konsultantów, koszty spotkań),
- 3) zakup raportów, analiz, badań rynkowych i opracowań, w kraju i za granicą,
- 4) wydatki związane z podnoszeniem kwalifikacji przez kadre dydaktyczną oraz dostosowaniem programów kształcenia do potrzeb gospodarki.

W ramach Instrumentu elastyczności możliwe będzie rozliczenie kosztów personelu bezpośredniego, na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, oraz kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtowo. Zarówno koszty bezpośrednie, jak i koszty pośrednie powinny dotyczyć **wyłącznie** działań

prowadzonych w ramach instrumentu elastyczności. Jako koszty pośrednie można rozliczyć koszty wynajmu sal, mediów, materiałów biurowych, koszty delegacji służbowych.

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-finansingu (instrumentu elastyczności) wynosi 15% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup środków transportu,
- 2) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 3) zakup zasobów bibliotecznych, w tym wydatki na zakup książek i księgozbiorów.

Oś priorytetowa 7 Zdrowie

Działanie 7.2. Systemy informatyczne i telemedyczne

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów pośrednich promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wsparcie dotyczyć będzie przedsięwzięć umożliwiających wdrożenie interoperacyjnych i zintegrowanych systemów e-zdrowia (wraz z niezbędną do ich funkcjonowania infrastrukturą) z zakresu: tworzenia elektronicznej dokumentacji medycznej, zarządzania, diagnostyki, terapii, logistyki, bezpieczeństwa, systemu informacji dla pacjentów i ich rodzin (w tym usługi zdalnej rejestracji przez Internet), platformy wymiany informacji, badania zadowolenia pacjenta, katalogu zdarzeń niepożądanych, archiwizacji oraz integracji lokalnych i krajowych systemów informatycznych ochrony zdrowia. Realizowane w tym zakresie projekty powinny również umożliwiać rozwój usług telemedycznych, w szczególności telediagnostyki, telekonsultacji, telerehabilitacji i teleopieki.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) rozbudowa i modernizacja zasobów infrastruktury sieci teleinformatycznej, w tym okablowanie strukturalne, okablowanie sieci energetycznej z zasilaniem gwarantowanym, urządzenia sieci informatycznej.

- 3) koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu, podpis elektroniczny),
- 4) budowa portali i platform elektronicznych, w szczególności służących rejestracji oraz usługom telemedycznym,
- 5) zakup zasobów wiedzy w formie cyfrowej,
- 6) wydatki na zakup sprzętu oraz oprogramowania niezbędnych dla zapewnienia bezpieczeństwa przesyłanych informacji, identyfikacji osób (np. elektronicznego poświadczania tożsamości),
- 7) koszty magazynowania i przechowywania danych cyfrowych np. serwery, chmura obliczeniowa itp.,
- 8) opłaty za usługi dodatkowe, tj. prowadzenie serwisu www, kont poczty elektronicznej, utrzymanie/hosting/kolokacja serwerów, rejestracja i utrzymanie domen, aktualizacja treści cyfrowej,
- 9) koszt adaptacji pomieszczeń na potrzeby instalacji serwerów i innych urządzeń infrastruktury sieci teleinformatycznej, w tym w szczególności klimatyzacji,
- 10) zakup nowych system informatycznych oraz adaptacja dotychczas używanych,
- 11) urządzeń medycznych na potrzeby tworzenia elektronicznej dokumentacji medycznej,
- 12) Koszty przygotowawcze i dokumentacji,
- 13) Koszty promocji projektu.

Instrument elastyczności:

- 1) koszty szkoleń i wyjazdów służbowych związanych z udziałem w szkoleniach dla kadry medycznej w zakresie obsługi usług telemedycznych,
- 2) koszty organizacji i przeprowadzenia akcji promujących systemy e-zdrowia i usług telemedycznych.

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 5% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Oś priorytetowa 8 Konwersja

Działanie 8.3. Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Interwencją objęte zostaną przedsięwzięcia obejmujące ratowanie, przywracanie wartości i ochronę charakterystycznych zabytków lub ich zespołów wraz z otaczającym je kontekstem krajobrazowym, poprzez m.in. prace rehabilitacyjne i modernizacyjne służące nadaniu im nowych funkcji (usług turystyki lub kultury), przy możliwym jednoczesnym zachowaniu funkcji

dotychczasowych, jak również wdrażanie nowych form zarządzania (tworzenie parków kulturowych). Ponadto interwencją objęte zostaną projekty ukierunkowane na podnoszenie jakości przestrzeni publicznej obejmujące realizację prac służących estetyzacji i podkreśleniu walorów kulturowych tej przestrzeni w ramach układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych do rejestru zabytków. Wsparciem objęte będą również projekty umożliwiające bezpieczną eksploatację zasobów materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, w tym w zakresie dokumentowania, popularyzacji, inwentaryzacji i udostępniania zasobów kultury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (w szczególności digitalizacja zasobów, tworzenie nowych treści cyfrowych).

Koszty kwalifikowalne

- 1) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) prace konserwatorskie i restauratorskie w rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz adaptacja budynków, budowli i innych obiektów o znaczeniu historycznym (w tym obiektów archeologicznych, z wyłączeniem budynków administracji publicznej),
- 3) prace konserwatorskie, restauratorskie i adaptacja zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych,
- 4) prace konserwatorskie, restauratorskie i zagospodarowanie zabytkowych ogólnodostępnych założeń parkowych oraz zabytków sztuki inżynierskiej, kompleksowych założeń przemysłowych i folwarcznych wraz z nadaniem im nowych ogólnodostępnych funkcji kulturowych i turystycznych,
- 5) prace konserwatorskie, restauratorskie zabytkowych budynków sakralnych stanowiących atrakcję turystyczną,
- 6) koszty przebudowy pomieszczeń w celu dostosowania ich do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności,
- 7) wydatki związane z zabezpieczeniem obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (zakup i montaż instalacji przeciwłamaniowej, przeciwpożarowej),
- 8) wydatki związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych wraz z małą architekturą i infrastrukturą towarzyszącą w ramach układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych do rejestru zabytków,
- 9) wydatki związane z udostępnianiem zasobów kultury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (digitalizacja zasobów i tworzenie nowych treści cyfrowych), w tym koszty usługi wykonywanej przez podmioty zewnętrzne, oraz koszty personelu bezpośredniego, rozliczanego bądź poprzez stawki ryczałtowe, lub poprzez rzeczywiste koszty, odpowiedzialnego za przygotowanie materiałów i zasobów do digitalizacji,
- 10) koszty przygotowawcze i dokumentacja techniczna (w tym dokumentacja techniczna, ekspertyzy, badania) itp.,
- 11) koszty promocji produktu turystycznego jako części projektu do wysokości 100.000 PLN wydatków kwalifikowalnych w projekcie,
- 12) koszty promocji projektu.

Koszty niekwalifikowane

- 1) zakup środków transportu,

- 2) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 3) koszty związane z wyposażeniem i funkcjonowaniem bazy noclegowej oraz bazy gastronomicznej.

Działanie 8.4. Wsparcie atrakcyjności walorów dziedzictwa przyrodniczego

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wspierane będą przedsięwzięcia służące podniesieniu atrakcyjności walorów dziedzictwa naturalnego, o charakterze sieciowym, koordynowane przez samorząd województwa, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów (w tym gospodarczych) oraz społecznej akceptacji, polegające na rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym infrastruktury żeglarskiej, szlaków rowerowych i kajakowych oraz tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową, modernizacją lub remontem obiektów infrastruktury liniowej,
- 3) koszty związane z realizacją inwestycji w publiczną infrastrukturę poprawiającą dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych wyłącznie w powiązaniu z typami projektów właściwymi dla działania,
- 4) koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową, modernizacją lub remontem obiektów budowlanych stanowiącej zaplecze dla infrastruktury liniowej,
- 5) koszty przygotowawcze i dokumentacji technicznej,
- 6) koszty promocji produktów turystycznych „Pomorskie Trasy Rowerowe”, „Kajakiem przez Pomorze”, „Pętla Żuławska” jako części projektu do wysokości 150.000 PLN wydatków kwalifikowalnych w projekcie (min.: reklama prasowa, radiowa, internetowa, zewnętrzna, ambientowa, publikacje drukowane, przewodniki, mapy turystyczne, katalogi ofert turystycznych, gadżety reklamowe, materiały cyfrowe przygotowane na strony internetowe, urządzenia mobilne i inne),
- 7) koszty promocji projektu.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup środków transportu,

- 2) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 3) koszty związane z wyposażeniem i funkcjonowaniem bazy noclegowej oraz bazy gastronomicznej.

Oś priorytetowa 9 Mobilność

Działanie 9.1. Transport miejski

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się m.in. do kosztów personelu pośredniego, kosztów promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Interwencja w ramach Działania ma na celu umocnienie pozycji transportu zbiorowego (mobilność zrównoważona) oraz ograniczenie emisji generowanej przez transport w miastach (mobilność niskoemisyjna). Interwencja dotyczyć będzie kompleksowej modernizacji istniejących i budowy nowych elementów węzłowej (węzły integrujące podsystemy transportu zbiorowego, w tym kolejowego wraz z budynkami dworców kolejowych) i liniowej infrastruktury zbiorowego transportu szynowego, trolejbusowego, autobusowego i rowerowego. Wsparcie będzie dotyczyło także przedsięwzięć poprawiających funkcjonowanie, konkurencyjność i bezpieczeństwo publicznego transportu zbiorowego (m.in. inteligentne systemy transportowe). Obok działań infrastrukturalnych przewiduje się także wsparcie przedsięwzięć związanych z zakupem i modernizacją taboru, zwłaszcza wykorzystującego napęd elektryczny lub inne alternatywne systemy napędowe. W celu podniesienia efektywności transportu zbiorowego możliwa będzie również realizacja projektów dotyczących budowy infrastruktury liniowej transportu rowerowego (indywidualna mobilność aktywna) stanowiącej dojazd do węzłów integracyjnych.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) koszty budowy nowej lub rozbudowy i przebudowy istniejącej, punktowej infrastruktury transportu zbiorowego, w tym systemów parkingowych, również dla rowerów, wraz z infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów,
- 3) rozbudowa i przebudowa budynków dworców kolejowych lub innych obiektów obsługi podróżnych jedynie w zakresie pomieszczeń służących bezpośrednio funkcjom transportowym lub bezpośredniej obsługi pasażerów,
- 4) koszty budowy, rozbudowy i przebudowy infrastruktury liniowej transportu rowerowego stanowiącego dojazd do węzłów integracyjnych wraz z systemem roweru miejskiego oraz z

przebudową i modernizacją otaczającej infrastruktury, budową i przebudową chodników, montażem pętli indukcyjnych itp.,

- 5) koszty budowy i przebudowy infrastruktury drogowej stanowiącej bezpośredni dojazd do węzła integracyjnego oraz trasy dojścia pieszego do węzłów przesiadkowych,
- 6) koszty budowy nowej lub rozbudowy i przebudowy istniejącej liniowej infrastruktury transportu szynowego, trolejbusowego i autobusowego, w tym układów torowych, trakcji, sieci energetycznej, podstacji trakcyjnych, pętli, wydzielonych pasów ruchu, zatok przystankowych,
- 7) budowa zintegrowanych systemów zarządzania ruchem obejmujących m.in. sterowanie ruchem ulicznym oraz zarządzanie transportem zbiorowym, systemy monitoringu transportu zbiorowego i przystanków, systemy informacji dla pasażerów, wdrożenie elektronicznego systemu pobierania opłat (bilet elektroniczny), systemy kontroli i zarządzania miejscami parkingowymi oraz punkty ładowania pojazdów elektrycznych,
- 8) zakup nowego taboru na potrzeby transportu zbiorowego (drogowego, szynowego),
- 9) zakup używanego oraz modernizacja taboru na potrzeby transportu zbiorowego szynowego,
- 10) koszty nadzoru inwestorskiego i autorskiego, również jeżeli dokonywany jest przez pracowników beneficjenta. Wówczas zastosowanie mają zapisy Rozdziału 6.16. Rozliczenie czasu dokonywane jest na bazie kart czasu pracy,
- 11) koszty przygotowawcze, dokumentacji technicznej,
- 12) koszty promocji projektu,
- 13) wydatki związane z wykonaniem decyzji stosownych organów odnośnie realizacji inwestycji celu publicznego, w tym koszt wykupu gruntów, bądź nieruchomości lokalowych, na potrzeby realizacji inwestycji, koszt 5% premii związanej z wcześniejszym opuszczeniem nieruchomości. Jeżeli w budynkach, o których mowa w punkcie 3 znajdują się części niezwiązane z funkcją transportową lub bezpośredniej obsługi podróżnych, odnoszące się do nich wydatki dotyczące robót budowlano-montażowych i dokumentacji technicznej są kwalifikowane w proporcji ustalonej jako powierzchnia kwalifikowana (powierzchnia użytkowa minus powierzchnia niezwiązana z w/w funkcjami) do powierzchni użytkowej.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) zakup sprzętu ruchomego związanego z utrzymaniem linii kolejowych,
- 3) budowa, przebudowa i rozbudowa pomieszczeń dworców kolejowych nie służących bezpośrednio funkcjom transportowym i bezpośredniej obsługi pasażerów,
- 4) zakup używanego taboru na potrzeby transportu zbiorowego drogowego.

Instrument elastyczności:

- 1) koszty kampanii informacyjno-edukacyjnej promujących transport zbiorowy (min. zakup usług, koszt zakupu materiałów i produktów, koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi osób zaangażowanych w kampanii informacyjno-edukacyjnej – wynagrodzenia rozliczane na podstawie rzeczywistych wydatków).

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 2% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 9.2. Regionalna Infrastruktura Kolejowa

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego, kosztów promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wsparciu podlegać będą przedsięwzięcia polegające na modernizacji i rehabilitacji infrastruktury liniowej, punktowej (stacje i przystanki kolejowe) oraz towarzyszącej. W ramach wsparcia możliwe będą także projekty podnoszące bezpieczeństwo i konkurencyjność transportu kolejowego (Inteligentne Systemy Transportowe), związane z rozwojem systemów sterowania i zarządzania ruchem kolejowym, a także projekty związane z zakupem i modernizacją taboru kolejowego (w tym realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, poza mechanizmem ZIT) obsługującego zmodernizowane linie.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) budowa, przebudowa, remont lub rozbudowa kolejowych obiektów inżynierskich, w tym mostów i wiaduktów,
- 2) budowa, rozbudowa, przebudowa dróg szynowych szlakowych i stacyjnych,
- 3) modernizacja urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 4) przebudowa przejazdów kolejowych, budowa i przebudowa skrzyżowań dwupoziomowych, z drogami publicznymi, budowa i przebudowa bezkolizyjnych przejść dla pieszych,
- 5) budowa zintegrowanych systemów zarządzania ruchem wraz z niezbędną infrastrukturą obejmujących m.in. systemy sterowania ruchem pojazdów, systemy monitoringu środków transportu i przystanków (m.in. systemy monitorowania bezpieczeństwa pasażerów); systemy informacji dla pasażerów transportu zbiorowego,
- 6) budowa, rozbudowa i przebudowa obiektów obsługi podróżnych na stacjach i przystankach osobowych, wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia, w tym perony, wiaty, bezkolizyjne przejścia przez tory, urządzenia dla osób niepełnosprawnych,

- 7) zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń podlegających amortyzacji oraz ujętych w ewidencji środków trwałych,
- 8) zakup lub modernizacja taboru kolejowego – tylko poza mechanizmem ZIT,
- 9) koszty nadzoru inwestorskiego i autorskiego, również jeżeli dokonywany jest przez pracowników beneficjenta. Wówczas zastosowanie mają zapisy Rozdziału 6.16. Rozliczenie czasu dokonywane jest na bazie kart czasu pracy,
- 10) koszty przygotowawcze, dokumentacji technicznej,
- 11) koszty promocji.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) zakup lub modernizacja taboru kolejowego – w ramach mechanizmu ZIT.

Działanie 9.3. Regionalna Infrastruktura Drogowa

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami wskazanymi wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego, kosztów promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie (wraz z wyposażeniem technicznym) układów drogowych, w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic lub obejść miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania uzupełniające dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).

W ramach Działania nie przewiduje się wspierania infrastruktury drogowej o znaczeniu lokalnym.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową lub rozbudową obiektów budowlanych, w tym min. obwodnic, skrzyżowań, węzłów, poszerzenia przekroju jezdni, ciągów ruchu uspokojonego przy przejściach przez małe miejscowości, wzmocnienia nawierzchni drogowej;
- 2) koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową, remontem lub rozbudową drogowych obiektów inżynierskich w tym mostów, wiaduktów, estakad, tunelów drogowych, kładek dla pieszych, przejść podziemnych;

- 3) koszty związane z wyposażeniem technicznym dróg tj. m.in. urządzenia odwodnienia, oświetlenia;
- 4) koszty związane z budową, rozbudową parkingów, urządzeń technicznych tj. m.in. bariery ochronne, osłony przeciwołśnieniowe, ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna wyłącznie w powiązaniu z typami projektów właściwymi dla działania;
- 5) koszty budowy infrastruktury towarzyszącej w pasie drogowym niezwiązane z drogą tj. kanalizacja teletechniczna i przepusty dla zwierząt wyłącznie w powiązaniu z typami projektów właściwymi dla działania;
- 6) koszty budowy chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-jezdnych i innej infrastruktury powiązanej itp.;
- 7) koszty urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego (min. urządzenia sterowania ruchem, środki uspokojenia ruchu itp.);
- 8) koszty przygotowawcze, dokumentacja techniczna;
- 9) koszty promocji projektu;
- 10) koszty personelu pośredniego rozliczane na bazie rzeczywiście poniesionych wydatków – tylko dla osób w 100% związanych z realizacją projektu;
- 11) koszty nadzoru inwestorskiego i autorskiego, również jeżeli dokonywany jest przez pracowników beneficjenta. Wówczas zastosowanie mają zapisy Rozdziału 6.16. Rozliczenie czasu dokonywane jest na bazie kart czasu pracy;
- 12) wydatki związane z wykonaniem decyzji stosownych organów odnośnie realizacji inwestycji celu publicznego, w tym koszt wykupu gruntów, bądź nieruchomości lokalowych, na potrzeby realizacji inwestycji, koszt 5% premii związanej z wcześniejszym opuszczeniem nieruchomości;
- 13) koszt wyburzenia nieruchomości;
- 14) zakup gruntu.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup środków transportu,
- 2) zakup sprzętu i wyposażenia niepodlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 3) koszty lokalów zastępczych na okres remontu.

Oś priorytetowa 10 Energia

Działanie 10.2 Efektywność energetyczna

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych

odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów pośrednich promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wspierane będą inwestycje podnoszące efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej, w tym przedsięwzięcia termomodernizacyjne. W ramach kompleksowych projektów przewiduje się głęboką modernizację energetyczną budynków z uwzględnieniem potrzeby monitorowania i zarządzania energią wraz z możliwością wykorzystania instalacji OZE, wymiany źródeł ciepła (w tym indywidualnych) i zastosowania indywidualnego pomiaru zużycia ciepła. Zakres prac musi wynikać z przeprowadzonej uprzednio analizy możliwych rozwiązań w ramach sporządzanego audytu energetycznego.

Koszty kwalifikowalne

- 1) koszty kompleksowej i głębokiej modernizacji energetycznej obiektów i budynków lub dokończenie tego procesu,
 - a. wymiana zewnętrznych przegród przezroczystych (okien, drzwi przedszkolnych) i przebudowa i modernizacja przegród nieprzezroczystych (ściany zewnętrzne, stropy poddasza, stropy piwnic),
 - b. modernizacja źródeł ciepła na kotły gazowe lub na biomasę oraz OZE,
 - c. modernizacja systemów grzewczo-wentylacyjnych z uwzględnieniem zastosowania wysokosprawnej rekuperacji energii,
 - d. modernizacja instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej,
 - e. modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej i oświetlenia wewnętrznego,
 - f. systemy monitoringu i zarządzania energią,
 - g. koszty prac remontowych – jedynie w zakresie wymiany instalacji oraz koszty odtworzeniowe wynikające z wymiany instalacji z uwzględnieniem zmian technologicznych.
- 2) koszty przygotowawcze, koszty dokumentacji technicznej, w tym audyty energetyczne,
- 3) koszty promocji.

Wsparcie skierowane jest dla budynków użyteczności publicznej, rozumianych jako budynki przeznaczone dla administracji publicznej, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, sportu.

Jeżeli w powyższych budynkach znajdują się części niezwiązane z funkcją użyteczności publicznej (np. mieszkania służbowe), wydatki wówczas są kwalifikowane w proporcji ustalonej jako powierzchnia kwalifikowana (powierzchnia użytkowa minus powierzchnia niezwiązana z funkcją użyteczności publicznej) do powierzchni użytkowej. Przy zastosowaniu powyższej proporcji należy rozliczać wydatki dotyczące robót budowlano-montażowych, dokumentacji technicznej oraz audytów energetycznych.

Jeżeli w powyższych budynkach prowadzona jest działalność w formie komercyjnej wówczas projekt winien być zbadany pod względem możliwości objęcia pomocą publiczną lub też uzyskania dochodu po okresie realizacji.

Koszty niekwalifikowalne

- 1) zakup środków transportu,

- 2) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 3) koszt podłączenia indywidualnych użytkowników do sieci ciepłych,
- 4) koszty przebudowy pomieszczeń w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych,
- 5) koszty prac remontowych wykraczająca poza prace związane z wymianą instalacji,
- 6) zakup, modernizacja, montaż i instalacja kotłów zasilanych paliwem węglowym.

Instrument elastyczności

koszt działań informacyjno-edukacyjnych, służących zwiększaniu świadomości oraz kształtowaniu i umacnianiu postaw użytkowników końcowych w zakresie efektywności energetycznej. (m.in. zakup usług, koszt zakupu materiałów i produktów, koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi osób zaangażowanych w kampanii informacyjno-edukacyjnej- wynagrodzenia rozliczane na podstawie rzeczywistych wydatków).

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 1% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Oś priorytetowa 11 Środowisko

Działanie 11.1. Ograniczanie zagrożeń naturalnych

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami wskazanymi wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów pośrednich promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wspierane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do zwiększania retencji wody i minimalizacji skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych takich jak nawałne deszcze czy susza.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) budowa lub przebudowa urządzeń małej retencji oraz tworzenie innych form zwiększania retencyjności, wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia, z wyłączeniem infrastruktury rekreacyjnej;
- 2) budowa, rozbudowa i przebudowa systemów odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych wraz odtworzeniem stanu pierwotnego nawierzchni drogowej;
- 3) budowa, rozbudowa i przebudowa indywidualnych systemów zatrzymywania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania w ramach mini programów przygotowywanych przez gminy lub stowarzyszenia złożone przez mieszkańców, wyłącznie w zakresie niezbędnej infrastruktury, stanowiącej element systemu, z wyłączeniem kosztów zagospodarowania otoczenia;
- 4) zakup i modernizacja specjalistycznego wyposażenia jednostek ratownictwa, ze szczególnym uwzględnieniem straży pożarnej;
- 5) zakup i instalacja systemów powiadamiania i alarmowania ludności oraz zintegrowanej łączności;

- 6) koszty sadzonek oraz robót związanych z zalesieniem, zakrzaczeniem i zadrzewieniem w celu zwiększania retencyjności cieków wodnych;
- 7) koszt prac przygotowawczych i dokumentacji technicznej;
- 8) koszty promocji.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych;
- 2) koszty odtworzenia nawierzchni drogowej wykraczającej poza stan pierwotny, w przypadku budowy, rozbudowy i przebudowy systemów odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych.

Instrument elastyczności:

- 1) koszt działań informacyjno-edukacyjnych, służących zwiększaniu świadomości i poszerzaniu wiedzy mieszkańców zagrożonych powodzią w formie szkoleń tylko w przypadku projektów związanych z działaniami przeciwpowodziowymi (min. zakup usług, koszt zakupu materiałów i produktów, koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi osób zaangażowanych w kampanii informacyjno-edukacyjnej – wynagrodzenia rozliczane na podstawie rzeczywistych wydatków).

W ramach Instrumentu elastyczności możliwe będzie rozliczenie kosztów personelu bezpośredniego, na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, oraz kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtowo. Zarówno koszty bezpośrednie, jak i koszty pośrednie powinny dotyczyć **wyłącznie** działań prowadzonych w ramach instrumentu elastyczności. Jako koszty pośrednie można rozliczyć koszty wynajmu sal, mediów, materiałów biurowych, koszty delegacji służbowych.

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 1% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 11.2. Gospodarka odpadami

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów pośrednich promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Dofinansowywane będą przedsięwzięcia związane z rozwojem infrastruktury selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym wyposażone w segment napraw i ponownego wykorzystania oraz punkty zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw

domowych. Wsparcie uzyskają także projekty polegające na budowie instalacji odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych. W zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów realizowane będą wyłącznie projekty prowadzące do wypełnienia wymagań określonych w przepisach prawa dla istniejących instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. Przewiduje się także realizację przedsięwzięć związanych z zagospodarowaniem odpadów ulegających biodegradacji wraz z równoległym rozwojem systemów selektywnego zbierania tych odpadów. W tym zakresie realizowane będą wyłącznie projekty prowadzące do ograniczenia masy składowanych odpadów tej grupy.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) budowa lub rozbudowa systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym wyposażone w segment napraw i ponownego wykorzystania punkty zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pochodzącego z gospodarstw domowych,
- 2) rozbudowa i przebudowa regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym takich elementów jak: instalacje do przetwarzania selektywnie zbieranych bioodpadów,
- 3) budowa instalacji do odzysku i recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów lub stacji przeładunkowych odpadów,
- 4) budowa, przebudowa i rozbudowa instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji wraz z systemami do selektywnej zbiórki bioodpadów,
- 5) budowa i rozbudowa instalacji do odzysku komunalnych osadów ściekowych,
- 6) zakup specjalistycznych środków transportu, z wyłączeniem pojazdów do wywozu odpadów.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych,
- 2) zakup środków transportu za wyjątkiem specjalistycznych środków transportu.

Instrument elastyczności

- 1) koszt działań informacyjno-edukacyjnych, w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami oraz odzysku i recyklingu, w tym szczególnie w zakresie efektów podejmowanej interwencji (min. zakup usług, koszt zakupu materiałów i produktów, koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi osób zaangażowanych w kampanii informacyjno-edukacyjnej – wynagrodzenia rozliczane na podstawie rzeczywistych wydatków).

W ramach Instrumentu elastyczności możliwe będzie rozliczenie kosztów personelu bezpośredniego, na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, oraz kosztów pośrednich rozliczanych

ryczałtowo. Zarówno koszty bezpośrednie, jak i koszty pośrednie powinny dotyczyć **wyłącznie** działań prowadzonych w ramach instrumentu elastyczności. Jako koszty pośrednie można rozliczyć koszty wynajmu sal, mediów, materiałów biurowych, koszty delegacji służbowych.

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 4% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 11.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami wskazanymi wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów promocji, inspektorów nadzoru, itp.

W ramach Działania realizowane będą projekty z zakresu gospodarki ściekowej oraz zaopatrzenia w wodę. Wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące budowy lub rozbudowy zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, w tym zagospodarowania osadów ściekowych. Możliwa będzie także realizacja projektów dotyczących poprawy procesu uzdatniania wody pitnej oraz ograniczania strat wody. Wsparcie przebudowy sieci wodociągowej możliwe będzie tylko w tych przypadkach, gdzie wykazane zostały straty wody na przesyle w ilości co najmniej 20% oraz pod warunkiem zapewnienia właściwej gospodarki ściekowej na terenie objętym projektem.

Koszty kwalifikowalne:

- 1) budowa, rozbudowa sieci kanalizacji zbiorczych,
- 2) budowa, rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków,
- 3) budowa, rozbudowa i przebudowa innych niż sieci urządzeń wodociągowych (ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studnie publiczne urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wód, urządzenia regulujące ciśnienie wody) wraz przebudową sieci wodociągowej,
- 4) tworzenie i rozbudowa systemów monitoringu i oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- 5) budowa i rozbudowa infrastruktury zagospodarowania osadów ściekowych.

Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszt przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych zgodnie z zał. 2 do niniejszych *Wytycznych*,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych.

Działanie 11.4. Ochrona różnorodności biologicznej

Poniższe zapisy należy stosować równocześnie z limitami, wynikającymi z przepisów odnośnie pomocy publicznej oraz z zastosowaniem limitów wskazanych wcześniej w treści wytycznych odnoszących się min do kosztów personelu pośredniego i bezpośredniego, kosztów promocji, inspektorów nadzoru, itp.

Wsparcie będzie skierowane na czynną ochronę przyrody przede wszystkim na obszarach chronionych, a w szczególności na terenach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, co prowadzić ma do ograniczenia degradacji środowiska oraz utraty zasobów różnorodności biologicznej. Dofinansowanie będą mogły uzyskać przedsięwzięcia dotyczące poprawy stanu cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz ochrony ekosystemu strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego. Wsparcie zostanie skierowane również na ochronę wód, w szczególności jezior i ekosystemów od wód zależnych. Wykluczone z otrzymania dofinansowania będą przedsięwzięcia z zakresu zbierania, odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Przewiduje się także dofinansowanie projektów polegających na opracowaniu planów ochrony dla parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody oraz realizacji zapisanych w nich działań. Wspierane będą projekty dotyczące zabezpieczania obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, w szczególności związane z ukierunkowaniem ruchu turystycznego, w tym budowy, przebudowy lub rozbudowy małej infrastruktury takiej jak: ścieżki dydaktyczne, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, parkingi, punkty i wieże widokowe, zadaszenia, platformy, punkty informacyjne. Umożliwiona będzie także realizacja projektów dotyczących ochrony i przywracania wartości ekologicznych środowiska miejskiego, przede wszystkim polegających na zwiększaniu powierzchni obszarów zieleni w miastach. Wsparcie będą mogły uzyskać również przedsięwzięcia dotyczące edukacji ekologicznej oraz zwiększania świadomości na rzecz zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania zmianom klimatu, w tym przedsięwzięcia związane z rozwojem systemów przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie w skali regionalnej. Przewiduje się także budowę centrów edukacyjnych, obejmujących szerokie spektrum tematyczne z zakresu ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, o jak największym zasięgu oddziaływania.

Koszty kwalifikowalne

- 1) finansowanie ochrony i restytucji różnorodności gatunkowej i siedliskowej, w tym czynnej ochrony gatunkowej, monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych, rewitalizacji siedlisk, przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych itp. między innymi ekosystemów strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego,
- 2) kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu ochrony, rewaloryzacji i zabezpieczania obszarów chronionych, obejmujące, np. budowę, rozbudowę, przebudowę lub remont infrastruktury ukierunkowującej ruch turystyczny w wyznaczone miejsca na obszarach chronionych (szlaki turystyczne: trasy rowerowe, szlaki piesze, szlaki wodne ścieżki dydaktyczne; pomosty komunikacyjne; platformy widokowe; wieże obserwacyjne; parkingi; itp.),
- 3) kompleksowe przedsięwzięcia służące ochronie wód w zlewni, w szczególności jezior i ekosystemów od wód zależnych obejmujące np.: rekultywację jezior, urządzenie i zagospodarowanie terenów wokół rzek i zbiorników wodnych w celu ograniczenia spływu powierzchniowego i antropopresji oraz renaturalizację obszarów wodno-błotnych (z wyłączeniem przedsięwzięć z zakresu zbierania, odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych),

- 4) tworzenie lub modernizacja terenów zielonych i parków publicznych w miastach ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia bioróżnorodności poprzez ochronę gatunków rodzimych oraz eliminację gatunków inwazyjnych – z włączeniem ścieżek, tras rowerowych, małej architektury takich jak ławki, kosze na śmieci itp. ,
- 5) opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody oraz realizacji zapisanych w nich działań, a także przygotowanie i wdrożenie planów ochrony gatunków,
- 6) budowa, przebudowa i rozbudowa obiektów służących jako centra edukacji ekologicznej,
- 7) przedsięwzięcia dotyczące edukacji ekologicznej oraz zwiększania świadomości na rzecz zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania zmianom klimatu, m.in. rozwój systemów przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie w skali regionalnej – w tym koszty usług, wynagrodzenia personelu bezpośredniego, rozliczanego na podstawie rzeczywiście ponoszonych kosztów, przygotowanie materiałów edukacyjnych,
- 8) koszty zakupu materiału genetycznego dla rozmnażania roślin, zwierząt i grzybów służącego odtworzeniu gatunku,
- 9) koszty promocji,
- 10) koszty dokumentacji przygotowawczej.

Koszty niekwalifikowalne

- 1) zakup środków transportu;
- 2) zakup sprzętu i wyposażenia nie podlegających amortyzacji oraz nieujętych w ewidencji środków trwałych;
- 3) koszty związane z wyposażeniem i funkcjonowaniem bazy noclegowej oraz bazy gastronomicznej; za wyjątkiem obiektów edukacji ekologicznej, jednakże należy zapewnić, iż są to faktycznie obiekty edukacji ekologicznej – jest to ich działalność statutowa oraz w projekcie nie występuje pomoc publiczna, czyli działalność prowadzona w oparciu o dofinansowaną infrastrukturę jest nieodpłatna;
- 4) infrastruktura rekreacyjna na terenach zielonych i w parkach publicznych;
- 5) koszty cateringu w ramach organizacji przedsięwzięć dotyczących edukacji ekologicznej;
- 6) w działaniu nie przewiduje się zastosowania kosztów pośrednich, poza kosztami personelu pośredniego, ani rozliczanych ryczałtowo ani na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków.

Instrument elastyczności

koszt działań informacyjno-edukacyjnych, podnoszących świadomość mieszkańców, szczególnie w zakresie efektów podejmowanej interwencji (m.in. zakup usług, koszt zakupu materiałów i produktów, koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi osób zaangażowanych w kampanii informacyjno-edukacyjnej – wynagrodzenia rozliczane na podstawie rzeczywistych wydatków).

Maksymalna wartość wydatków w ramach cross-financingu (instrumentu elastyczności) wynosi 5% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Załącznik nr 1 – Obliczanie kosztu kwalifikowanego w przypadku nieruchomości

Obliczanie kosztu kwalifikowanego:

Aby obliczyć maksymalną wysokość kosztu kwalifikowanego nieruchomości, należy postąpić następującą metodą:

- Sumując wszystkie koszty kwalifikowalne oprócz kosztów zakupu nieruchomości – otrzymujemy wielkość „a”
- Koszt kwalifikowalny ogółem stanowi niewiadomą „x”
- Wiemy, że 90% wartości kosztu kwalifikowanego ogółem stanowi koszt kwalifikowalny bez kosztów nieruchomości, stąd:

$$\begin{aligned} a &= 0,9 x \\ x &= a/0,9 \end{aligned}$$

- Najwyżej 10% tak otrzymanego kosztu kwalifikowanego ogółem może stanowić koszt zakupu nieruchomości.

Przykład: W ramach projektu zakupiona nieruchomość zostanie przeznaczona pod budowę drogi. Nieruchomość ta będzie niezbędna dla wdrażania i realizacji projektu, tak więc koszt jej zakupu będzie kosztem kwalifikowalnym. Koszt zakupu nieruchomości wynosi 50 000 pln, a całkowite koszty kwalifikowalne projektu (bez kosztów nieruchomości) wynoszą 180 000 pln. Należy obliczyć koszt kwalifikowalny nieruchomości, który jest objęty limitem 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

1. Obliczamy całkowity koszt kwalifikowalny projektu:

$$a = 0,9 x$$

$$\text{dla } a = 180\ 000$$

$$0,9 x = 180\ 000$$

$$x = 180\ 000 : 0,9$$

$$x = 200\ 000$$

2. Obliczamy wysokość kosztów kwalifikowalnych zakupu nieruchomości (wyliczamy 10% całkowitego kosztu kwalifikowalnego projektu i otrzymujemy wysokość kosztów kwalifikowalnych zakupu nieruchomości):

$$200\ 000 * 10\% = 20\ 000$$

Koszt kwalifikowany nieruchomości może wynosić max 20 000 pln. Pozostała część wartości nieruchomości stanowi wydatek niekwalifikowalny.

